

leiderdorp

HET RAVIJN
OVERBRUGGEN

INHOUDSOPGAVE

A. Voorwoord	3
B. Versterken algemene reserve	7
C. Fin.overzicht inclusief toelichting	13
<hr/>	
Programma 1 Meedoen in Leiderdorp	14
Programma 2 Aantrekkelijk Leiderdorp	45
Programma 3 Bestuur en organisatie	66
Algemene dekkingsmiddelen	71
Overhead, Vpb en onvoorzien	76
D. Kapitaallasten	81
E. Voorstel inzet dekkingsmaatregelen	83
Bijlage 1: Tarieven-overzicht regiogemeenten 2024	85

A. VOORWOORD

In de Financiële Kadernota 2024-2027 is het lange termijn perspectief voor 2024-2033 geschetst met een uiteenzetting over diverse ontwikkelingen in het algemeen en over de algemene uitkering in het bijzonder. Met name de daling van de algemene uitkering met ingang van 2026 sprong in het oog. Wij hebben toen geconcludeerd dat de financiële positie van de gemeente Leiderdorp op lange termijn onder druk staat.

In de begroting 2024 zijn de uitkomsten van de kadernota bevestigd. Zelfs met een significante verhoging van de algemene uitkering zal de gemeente op termijn niet tot een sluitend meerjarenbeeld kunnen komen waarin de structurele lasten zijn gedekt door structurele baten. Wij hebben om die reden een bezuinigingsoperatie "Het Ravijn Overbruggen" (HRO) in gang gezet waarbij op voorhand geen enkele maatregel is uitgezonderd. De uitkomsten van dat project bieden wij u hierbij aan samen met een voorstel van ons college over de dekkingsmaatregelen die wij willen inzetten om tot een sluitend meerjarenbeeld te komen. In die uitkomst anticiperen wij wel op een compensatie via de algemene uitkering in de orde van grootte van € 3 miljoen in 2029.

Perspectief

In deze bezuinigingsoperatie kiezen we dus voor het 'best case scenario' waarin we uitgaan van volledige compensatie door het rijk van het tekort voor zover dat is ontstaan door de uitname van € 3 miljard uit het gemeentefonds. In het projectplan is om die reden bij de risico's het volgende aangegeven: *"Bezuinigingen zijn niet erg populair en staan, gelet op de onzekere ontwikkeling van de algemene uitkering in positieve én in negatieve zin, bijna per definitie ter discussie. Enerzijds speelt daarin de vraag of de bezuinigingen wel echt nodig zijn en anderzijds de vraag of de bezuinigingen wel voldoende zijn. Dat is altijd een lastige balans want ook wij kunnen niet in de toekomst kijken. Om die reden is bij de probleemdefinitie uitgebreid stil gestaan bij de overwegingen die hebben geleid tot de bezuinigingstaakstelling van € 1,5 miljoen. Wij denken bij deze omvang dat we in ieder geval geen bezuinigingen zullen doorvoeren die achteraf niet nodig blijken te zijn. Het risico is eerder dat er op termijn aanvullende maatregelen nodig zijn. Dat zal in de loop van 2026 en 2027 blijken."*

Het project HRO zoekt dekking voor de tekorten die de gemeente in elk geval zelf moet oplossen en kijkt tegelijkertijd naar mogelijkheden om de komende jaren te **overbruggen**. Jaren van onzekerheid die het Rijk naar onze inschatting nodig zal hebben om in de rijksbegroting de compensatie van gemeenten via het gemeentefonds geheel, gedeeltelijk of juist helemaal niet te effectueren. Als compensatie geheel of vrijwel geheel uitblijft dan lijkt een meer fundamentele takendiscussie onontkoombaar. Voor dat daar duidelijkheid over is leven we waarschijnlijk in 2026. In dat jaar zijn er opnieuw gemeenteraadsverkiezingen, dus het ligt niet in de reden om in dat voorjaar grote meeslepende trajecten op te starten. Logischerwijs zou dat eind 2026/begin 2027 kunnen met focus op de periode 2028-2031. Als de noodzaak zich daarvoor aandient voorzien wij een takendiscussie die onder regie van (een werkgroep van) de raad en al dan niet in combinatie met een participatietraject in de volgende raadsperiode zijn beslag zal kunnen krijgen.

Begrotingsadvies 2025-2028 VNG

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten heeft in haar brief van 1 maart 2024 een advies uitgebracht voor de meerjarenbegroting 2025-2028. De hoofdlijn van dat advies is om de effecten van de korting van € 3 miljard zowel financieel als inhoudelijk zichtbaar te maken. De VNG roept de gemeenten daarbij op om bezuinigingen zo goed mogelijk in kaart te brengen, maar ze nog niet in gang te zetten. De aanbeveling is om vooral te focussen op medebewindstaken.

Het gaat hier immers om een niet-taakgebonden korting van het rijk dus het ligt voor de hand om ook op taken die voor het rijk worden uitgevoerd te besparen.

Het advies van de VNG hebben wij al gedeeltelijk in deze bezuinigingsoperatie meegenomen aangezien wij in deze nota al voor ca. € 5 miljoen aan bezuinigingsopties in kaart hebben gebracht. Een deel van deze opties zetten we nu in voor de dekking van het begrotingstekort dat los staat van de korting van € 3 miljard door het rijk. Voor de mogelijke invulling van dat deel van het begrotingstekort dat daarna overblijft houden we de overige dekkingsmaatregelen achter de hand. Over deze voorstellen nemen we nu dus geen besluit maar afhankelijk van de mate van compensatie door het rijk komen deze te zijner tijd weer in beeld.

Inbreng van derden

De inbreng van derden zoals uitvoeringsinstellingen, gesubsidieerde instellingen en gemeenschappelijke regelingen is vooraf zeer beperkt geweest. De reden is dat werkende weg niet valt te zeggen voor welk bedrag nu precies dekking nodig is en in welke mate we daarvoor moeten steunen op bijdragen van derden. In de wetenschap dat bezuinigingsvoorstellen in het maatschappelijke verkeer tussen de gemeente en haar partners grote onrust kunnen veroorzaken zijn wij voorafgaande aan het keuzemoment terughoudend geweest met de communicatie richting deze partijen. Dit ter voorkoming van onnodige onrust in het geval de geïnventariseerde voorstellen de eindstreep niet halen.

Een tweede overweging is geweest dat wij nu streven naar dekkingsmaatregelen met ingang van 2026. Dat betekent dat voor de effectuering van maatregelen die de verhouding met deze instellingen raken er de komende periode nog tijd is om de mogelijkheden verder te verkennen cq uit te werken.

Formatie

Bij de start van het project Het Ravijn Overbruggen is afgesproken dat formatiewijzigingen uitsluitend worden doorgevoerd als er daadwerkelijk taken worden geschrapt. Om die reden is bij de inventarisatie verzocht de mogelijke formatieve consequenties per maatregel toe te voegen. In de loop van de inventarisatie bleek de bepaling van de formatieve consequenties voor de 'inhoudelijk deskundige' een lastige opgave. Zo ontbreekt een systematisch bijgehouden inzicht over de precieze ureninzet per deeltaak aangezien we in Leiderdorp geen urenregistratie hebben. Verder is de praktijk in veel gevallen dat het schrappen van een taak leidt tot verschuivingen in de prioritering, niet tot het vrijvallen van formatie. Bovendien ligt de verantwoordelijkheid voor een passende formatie bij het managementteam en ten principale niet bij (beleids)medewerkers. Alles overziende hebben we besloten om het management op te dragen de gevolgen van de besluitvorming over de dekkingsmaatregelen voor de formatie te betrekken bij de Financiële Kadernota 2026-2029.

Werkwijze

We hebben de inventarisatie van mogelijke dekkingsmaatregelen neergelegd bij de eigen organisatie. Daar zit immers de kennis en kunde en daar moeten de maatregelen ook worden gerealiseerd als deze bestuurlijk worden onderschreven. De inventarisatie is opgepakt door 3 werkgroepen, waarin alle kostenplaatsen zijn getoetst op de vraag of daarin potentiële dekkingsmaatregelen te vinden waren. Daarnaast zijn de investeringen in uitvoering en het investeringsplan beoordeeld op vraag of investeringskredieten verlaagd of geschrapt konden worden. De fasering is ook aan de orde gekomen, maar die levert alleen tijdelijke ruimte op. De inventarisatie is door de projectgroep (MT+) vervolgens beoordeeld op volledigheid en inhoud. Werkende weg is de versterking van de algemene reserve ook meegenomen in de inventarisatie. Tegelijkertijd hebben we in de inventarisatie naar dekkingsmogelijkheden ook nadrukkelijk onderzoek

gedaan naar bestaande begrotingsruimte. De inventarisatie heeft 125 mogelijke dekkingsmaatregelen opgeleverd en 8 voorstellen m.b.t. verlaging van de investeringskredieten. De projectgroep heeft de voorstellen op 25 maart 2024 definitief vastgesteld en voor bestuurlijke besluitvorming aan het college aangeboden.

Kanttekeningen

Voorafgaand willen we daarnaast nog een aantal kanttekeningen meegeven die – hoewel niet altijd even verrassend – naar onze mening wel van belang zijn bij de weging van de diverse opties en het maken van verdere keuzes.

- Zo is het project HRO ingezet zonder kaders vooraf. De inventarisatie en uitwerking levert 'rijp en groen' dekkingsmaatregelen op die niet aan een concreet referentiekader zijn getoetst. Wel is in het onderdeel 'beleidsmatige gevolgen' een toets aan het coalitieakkoord meegenomen en op dat punt met name ingegaan op de *impact* van het voorstel. Dat neemt niet weg dat een inhoudelijke vergelijking en weging van de dekkingsmaatregelen lastig blijft.
- Verder verschillen de budgetten in de begroting naar aard en omvang. Denk aan een aantal open einde regelingen zoals jeugdhulp, Wmo, minimabeleid, bijzondere bijstand, Participatiewet. Al deze regelingen zijn slechts in beperkte mate beïnvloedbaar. Hetzelfde geldt voor de ontwikkeling van de begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen.

Indeling

Hoofdstuk B bevat een verkenning naar de mogelijkheden om de algemene reserve in te zetten als structureel dekkingsmiddel met daaraan gekoppeld een voorstel om de algemene reserve te versterken. Hoofdstuk C 'Financieel overzicht inclusief toelichting' van deze nota sluit qua indeling aan bij de opzet van de programmabegroting en bevat alle dekkingsmaatregelen vanuit de exploitatie. In hoofdstuk D zijn de voorstellen met betrekking tot de investeringswerken opgenomen en in onderdeel E is het geheel van dekkingsmaatregelen opgenomen die wij inzetten om het begrotingstekort op te lossen.

Haalbaarheid

Alle maatregelen zijn op het punt van haalbaarheid door de projectgroep ingedeeld in drie categorieën met het doel de bestuurlijke besluitvorming te faciliteren. Die indeling ziet vooral op de technische haalbaarheid en is als volgt:

1. Begrotingsruimte: het budget kan worden verlaagd zonder gevolgen voor de dienstverlening.
2. Eenvoudig: de maatregel is zonder of met relatief eenvoudige inspanningen te realiseren.
3. Lastig: de maatregel is denkbaar maar vergt veel inspanning en is mogelijk afhankelijk van derden.

De technische haalbaarheid zegt minder over de impact van het voorstel. Zo is een verhoging van de OZB eenvoudig te realiseren maar heeft de maatregel veel (politieke) impact. Het is dus zeker niet de bedoeling om maatregelen uitsluitend op basis van deze indeling wel of niet over te nemen. Om die reden wordt de haalbaarheid per maatregel voor de categorie eenvoudig en lastig voorafgegaan met de impact van de maatregel, nl.:

- Reëel: de maatregel is realistisch maar heeft beleidsmatige consequenties.
- Ingrijpend: de maatregel is op papier wel mogelijk, maar heeft relatief zware gevolgen.

In onderstaande tabel zijn de totaal uitkomsten van de dekkingsmaatregelen naar de verschillende categorieën van haalbaarheid gegeven.

Categorie	2025	2026	2027	2028	2029
Totaal Begrotingsruimte	-629.069	-768.223	-750.723	-750.723	-750.723
Totaal Reëel Eenvoudig	-373.885	-788.616	-781.097	-804.423	-817.640
Totaal Reëel Lastig	-132.772	-762.310	-805.558	-820.198	-834.838
Totaal Ingrijpend Eenvoudig	-322.065	-927.040	-990.240	-990.240	-990.240
Totaal Ingrijpend Lastig	0	-1.439.938	-1.459.410	-1.486.772	-1.537.197
Totaal exploitatie	-1.457.791	-4.686.127	-4.787.028	-4.852.356	-4.930.638
	voordelig	voordelig	voordelig	voordelig	voordelig

Voorstel

Het spreekt voor zich dat wij in de keuzes voor de dekkingsmaatregelen die wij inzetten om tot een sluitende meerjarenbegroting te komen, mede hebben gekeken naar de haalbaarheid van de voorstellen. De voorstellen in de categorie 'begrotingsruimte' zijn vrijwel volledig overgenomen. In het laatste hoofdstuk van deze nota is het voorstel van ons college in één tabel gedetailleerd uitgewerkt. Dat levert in totaal de volgende dekking op:

Programma	2025	2026	2027	2028	2029
Programma 1	-529.609	-450.193	-460.082	-476.590	-493.097
Programma 2	-142.738	-730.752	-706.135	-707.136	-718.027
Programma 3	-3.257	-59.944	-59.901	-59.859	-59.816
Programma 4	-494.837	-515.388	-515.388	-515.388	-515.388
Programma 5	-82.500	-243.000	-243.000	-243.000	-243.000
Totaal exploitatie	-1.252.941	-1.999.277	-1.984.506	-2.001.973	-2.029.328
	voordelig	voordelig	voordelig	voordelig	voordelig

College van burgemeester en wethouders,

Leiderdorp, 28 mei 2024.

B. VERSTERKEN ALGEMENE RESERVE

Inleiding

In het raadsvoorstel n.a.v. de septembercirculaire 2023 hebben wij melding gemaakt van het "overhedenoverleg" van 6 september 2023 tussen de VNG, het IPO, de Unie van Waterschappen en demissionair premier Rutte en een brede delegatie van het kabinet. In dat overleg is afgesproken dat in het "Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen" (BOFv) de mogelijkheden om incidentele middelen en overschotten in te zetten als structureel dekkingsmiddel, worden besproken. De fondsbeheerders (de minister van BZK en de staatssecretaris van Financiën) werken daarvoor in goed overleg met gemeenten en toezichthouders een aantal voorstellen uit. Dit kan gemeenten helpen financiële tekorten tijdelijk te overbruggen.

Afspraken

In het BOFv van 21 november 2023 zijn afspraken gemaakt over de aanwending van het eigen vermogen en het daarop toegesneden provinciaal financieel toezicht. De afspraken gaan zowel in op bestaande mogelijkheden maar staan ook een verruimde inzet toe van het surplus in de algemene reserve om toe te groeien naar een structureel sluitende begroting. De afspraken bieden echter geen oplossing voor structurele tekorten die zich nu of in de toekomst bij gemeenten voordoen.

Aanwending van het eigen vermogen

Gemeenten kunnen de volgende bestaande en nieuwe mogelijkheden toepassen om de structurele lasten die volgen uit de maatschappelijke opgaven te dekken uit reserves door:

1. Inzet reserves bij investeringen (bestaand)

Gemeenten kunnen nu al reserves inzetten als structureel dekkingsmiddel ter dekking van de kapitaallasten van investeringen, mits de dekking vanuit de reserve plaatsvindt gedurende de gehele looptijd. De vervanging van op deze wijze bekostigde investeringen in de toekomst is geen vanzelfsprekendheid omdat er niet vanzelf ruimte in de begroting is gereserveerd voor toekomstige kapitaallasten en is daarom een aandachtspunt,

2. Inzet algemene reserve ter overbrugging naar een sluitende begroting (bestaand)

Indien zich in de komende periode een situatie van resterende meerjarige tekorten zal (blijven) voordoen, dan kan dat resulteren in de noodzakelijke inzet van de algemene reserve om binnen de termijn van de meerjarenraming via ombuigingen toe te groeien naar een sluitend perspectief. Een dergelijke inzet van de algemene reserve om naar een sluitende begroting toe te groeien is in overeenstemming met het huidige toezichtbeleid, maar is alleen een reële mogelijkheid voor gemeenten die over voldoende algemene reserve beschikken.

3. Inzet surplus algemene reserve bij voldoende solvabiliteit en afdekking risico's (nieuw)

Het surplus van de algemene reserve is dat deel dat niet nodig is voor het afdekken van risico's (weerstandscapaciteit). Van dit vrij besteedbare deel (surplus) kan een gemeente jaarlijks maximaal 10% inzetten voor het dekken van structurele lasten. Met de voorwaarde dat de solvabiliteit groter of gelijk aan 20% is en blijft. De inzet van het surplus aan algemene reserves (= vrije reserve) wordt door dit gebruik als structurele baat bestempeld. Zolang nog aan de voorwaarden wordt voldaan kan er sprake zijn van een langjarige inzet en kan deze worden bestempeld als een structureel dekkingsmiddel.

Toepassing mogelijkheden

ad 1. Inzet bij investeringen

De bestaande mogelijkheden om het eigen vermogen in te zetten worden al jaren benut. Via de reserve ter dekking van kapitaallasten worden beschikbare middelen toegevoegd en ter dekking van kapitaallasten ingezet. Die aanwending van de reserve wordt als een structurele bate aangemerkt. In de jaren 2023-2025 voegen we juist nog extra middelen toe voor de verduurzaming van de onderwijshuisvesting (€ 2,1 mln.), voor de verduurzaming van eigen (sport-)accommodaties (€ 1,0 mln) en voor de bijdrage Leidse Ring Noord (€ 1,25 mln). Overigens is het budgettaire effect bij de inzet van dit instrument beperkt bij investeringen met een lange levensduur. Een investering van € 5.000.000 met een looptijd van 40 jaar vraagt een aanwending van reserves van eveneens € 5.000.000 en dat levert dan een structurele dekking op van € 125.000. De inzet van deze optie vergt wel de beschikbaarheid van eigen vermogen en stimuleert dus het sparen in de algemene reserve.

ad 2. Inzet algemene reserve

Ook de inzet van de algemene reserve ter overbrugging naar een sluitende begroting passen we al jaren toe. De behoedzaamheidsreserve valt immers in de categorie 'algemene reserves' en zetten we jaarlijks in om de begroting resp. de meerjarenraming sluitend te maken. Voor de inzet van dit instrument is gekozen om tijdelijke tekorten aan te zuiveren in de verwachting dat de algemene uitkering uiteindelijk toch altijd weer meeviel. Die verwachting was gebaseerd op ervaringen uit het verleden met de 'trap op en trap af' systematiek. De behoedzaamheidsreserve werd ingezet ter overbrugging als het komende begrotingsjaar niet structureel in evenwicht was maar het laatste jaar van de meerjarenraming wel. De reserve werd ook ingezet als het komende begrotingsjaar structureel in evenwicht was maar dat evenwicht in de meerjarenraming niet werd gerealiseerd. De maximale omvang van de behoedzaamheidsreserve is door uw raad vastgesteld op 10% van de algemene uitkering, zijnde € 4,9 miljoen. Met deze 'financiële speelruimte' is dit instrument tot nu toe een werkbare oplossing gebleken. Hoewel de behoedzaamheidsreserve in 2024 zijn maximum bereikt is deze omvang niet toereikend om de tekorten met ingang van 2026 af te dekken.

ad 3. Inzet surplus algemene reserves

De nieuwe afspraak over de inzet van het surplus van de algemene reserves is nader onderzocht. Voor deze inzet gelden twee voorwaarden.

- De eerste voorwaarde is dat de algemene reserves een surplus vertonen. Alleen van het deel van de algemene reserves dat niet nodig is voor de afdekking van de risico's mag 10% worden ingezet als 'structureel' dekkingsmiddel. Ten opzichte van de optie 1 (inzet bij investeringen) is het budgettaire effect van een surplus van € 5.000.000 een structurele dekking van € 500.000. De inzet van dit instrument zal dus doorgaans gunstiger uitpakken maar wordt vervolgens weer beperkt door de voorwaarde met betrekking tot de solvabiliteitsratio.
- De solvabiliteitsratio is de verhouding 'balanstotaal (=bezittingen) in relatie tot het eigen vermogen (=reserves)'. Voor de inzet van het surplus van de algemene reserves moet de solvabiliteitsratio minimaal 20% zijn. In de jaarrekening 2021, 2022 en 2023 komt deze ratio uit op 41,0%, 41,6% en 45,2%. Die ratio loopt enigzins op door de achterblijvende investeringen en de hogere reserves. In de begroting 2024 is die ratio in 2026 berekend op 20% en in 2027 op 16,4%. In deze berekening is het tekort 2026 resp. 2027 al in mindering gebracht op het eigen vermogen. De oorzaak voor deze lage ratio's in de begroting is verder de relatief omvangrijke investeringsagenda. De investeringen blijken in de werkelijkheid altijd met een behoorlijke vertraging gerealiseerd te worden.

Als we de begrotingstekorten vanaf 2026 gedeeltelijk invullen met in deze nota voorgestelde dekkingsmaatregelen zal de solvabiliteitsratio wat hoger uitvallen. Daar komt bij dat de hogere reserves in 2023 ook naar de toekomst positief doorwerken in de ratio. Tenslotte is het voor de inzet van dit instrument van belang dat wij bij de samenstelling van de begroting 2025 een realistische kasstroomverwachting voor zowel de investeringen in uitvoering als het investeringsplan gaan opnemen. Dat zal bij de samenstelling van de begroting 2025 een nadrukkelijk punt van aandacht zijn. Voor dit moment gaan wij er dan ook vanuit dat voor de inzet van het surplus van de algemene reserves aan de voorwaarde van de minimale solvabiliteitsratio zal worden voldaan.

Waar de solvabiliteitsratio uitgaat van alle reserves, kunnen voor de inzet van het surplus alleen de algemene reserve worden ingezet. Deze maatregel stimuleert dan ook een versterking van de algemene reserves want hoe hoger de reserves, hoe hoger het bedrag dat als structurele dekking kan worden ingezet.

Versterking algemene reserve

Nadat in de inventarisatie van de bezuinigingsoperatie voorstellen zijn gedaan voor de opheffing van de reserve duurzaamheid resp. de overheveling van de geormerkte middelen in de reserve sociaal domein voor de opvang van Oekraïners naar de algemene reserve, zijn met het oog op de verruimde mogelijkheid van de inzet van het surplus aan algemene reserves de bestaande reserves nog eens doorgelicht op functionaliteit en meerwaarde.

We stellen vast dat er een aantal reserves zijn die qua functionaliteit vergelijkbaar zijn met de algemene reserve. Dat zijn de reserve integraal beheer, de reserve sociaal domein en de reserve duurzaamheid. Net als bij de algemene reserve worden de jaarlijkse resultaten voor een daartoe aangewezen deel van de begroting verrekend met deze reserves. Die reserves hebben dan ook een vergelijkbare bufferfunctie voor het opvangen van mee- en tegenvallers.

Anders dan bij de algemene reserve is met de raad afgesproken dat voor deze reserves een "resultaatafhankelijke" verrekening mag plaatsvinden bij de jaarafsluiting. Dat betekent dat de mee- en tegenvallers ten opzichte van de begroting weliswaar in beeld worden gebracht, maar onder aan de streep buiten het jaarrekeningresultaat blijven. Daardoor geeft de jaarrekening eigenlijk een 'vertekend' beeld van het resultaat. Door het 'buiten haakjes' plaatsen van een deel van de begroting wordt ook de functie van de begroting, om te komen tot een integrale afweging van beleid en middelen, ondergraven.

Overheveling van reserves

Mede gelet op voorgaande overwegingen stellen wij u voor om volgende reserves op te heffen en toe te voegen aan de algemene reserve cq een deel van de reserve omgevingsvergunning over te hevelen

a) Geormerkte Oekraïnegelden in de reserve sociaal domein

De extra ontvangen gelden voor de opvang van Oekraïners zijn toegevoegd aan de reserve sociaal domein en daarbinnen met een projectcode geormerkt. In de reserve zit geormerkt een bedrag van € 3,4 miljoen. Aangezien de opvang voor 2024 wordt voortgezet waarbij de vergoeding overigens daalt, verwachten we ook in dat jaar nog een substantieel bedrag over te houden. De hogere bijdrage is strikt genomen niet enkel aanwijsbaar als een meevaller in het maatschappelijk domein maar heeft een veel bredere toepassing in de gemeentebegroting. Ook domeinen als huisvesting, dienstverlening en veiligheid zijn hier aan de orde. De middelen hebben een algemene bestemming en op het overschot rust geen bestedingsverplichting. Om die reden stellen wij voor om de geormerkte bedragen uit de reserve sociaal domein te lichten en toe te voegen aan de algemene reserve.

b) Opheffing reserve sociaal domein

Met betrekking tot de reserve sociaal domein stellen we vast dat er al langer geen sprake meer is van een gesloten financiering. We ramen in de begroting en de meerjarenraming immers de lasten en baten op de verschillende kostenplaatsen in principe onafhankelijk van de inkomende geldstroom via de algemene uitkering. Die geldstroom is inmiddels ook niet meer expliciet zichtbaar. Het resultaat is nu dat de reserve sociaal domein werkt als een algemene reserve voor ca. 43% van de totale begrotingsomvang. In de laatste doorlichting (2021) van de reserves en voorzieningen is de noodzaak van deze reserve al ter discussie gesteld. Toen stond de afspraak in het coalitieakkoord over een kaderstellend budget voor het sociaal domein echter de opheffing van deze reserve in de weg. In het huidige coalitieakkoord is deze bepaling vervallen. Wij stellen dan ook voor om de reserve sociaal domein toe te voegen aan de algemene reserve.

c) Reserve integraal beheer

Deze reserve was ooit bedoeld ter afdekking van de kapitaallasten voor vervangingsinvesteringen in de openbare ruimte. In de laatste doorlichting is deze reserve grotendeels overgeheveld naar de reserve ter dekking van kapitaallasten die speciaal voor dat doel is ingesteld. Op dat moment is de functie van deze reserve aangepast en de omvang gemaximeerd op € 1 miljoen. De resultaatafhankelijke toevoegingen zijn toen ongewijzigd voortgezet. Alleen meevallers op de budgetten voor onderhoud en uitbesteding van het beheer in de openbare ruimte worden toegevoegd. Er vinden geen resultaatafhankelijke onttrekkingen plaats. De functie van deze reserve is gedeeltelijk vergelijkbaar met die van de algemene reserve. Incidenteel wordt de reserve ingezet maar daarvoor is de noodzaak van deze reserve niet echt nodig. Wij stellen voor om ook deze reserve toe te voegen aan de algemene reserve.

d) Reserve bedrijfsvoering

De reserve is in 2017 ingesteld om als organisatie slagvaardig te kunnen opereren als de bedrijfsvoering stagneert of als er extra middelen nodig zijn om de bedrijfsvoering te verbeteren. De reserve was ook bedoeld om knelpunten bij de formatietaakstelling, kosten van Servicepunt71 en de gevolgen van organisatievernieuwing en/of toekomstvisie voor de organisatie op te vangen. Inmiddels zijn die risico's voor de bedrijfsvoering door IDA met een risico-opslag grotendeels afgedekt en is de organisatieontwikkeling al behoorlijk op streek. De reserve is recent m.n. ingezet voor incidentele projectkosten voor de ontwikkeling van informatiemanagement. Op dit moment verwachten we voor dat onderdeel geen aanspraken meer op deze reserve. We stellen voor om deze reserve toe te voegen aan de algemene reserve.

e) Reserve omgevingsvergunning

Deze reserve beoogt het egaliseren van baten en lasten van omgevingsvergunningen om te waarborgen dat de werkzaamheden, vaak over de jaarwisseling heen, bekostigd kunnen worden. In 2022 leek de uitputting van deze reserve nabij mede gegeven de onzekerheden bij de invoering van de nieuwe omgevingswet. In die periode is ook de raming van de jaarlijkse legesopbrengst neerwaarts bijgesteld. Bij de samenstelling van de programmabegroting 2023 is toen besloten om éénmalig € 250.000 aan de reserve toe te voegen uit algemene middelen. Met de kennis van nu blijkt de verlaging van de legesopbrengst voldoende. Sterker nog; in 2022 en 2023 is de reserve vanuit de exploitatie weer aangevuld. Het eindsaldo van 2023 komt nu uit op een bedrag van € 474.488. Dat is ruimschoots boven de signaalwaarde van € 250.000 voor deze reserve. Dat betekent dat de versterking van deze reserve achteraf gezien niet nodig was. Om die reden stellen wij voor om het bedrag van € 250.000 terug te laten vloeien naar de algemene reserve.

Effectuering voorstellen

De versterking van de algemene reserve hebben wij betrokken bij de bezuinigingsoperatie. De versterking scheidt extra ruimte om ten laste van de algemene reserve een deel van het surplus in te zetten als structurele dekking in de komende meerjarenraming. Met voorgaande voorstellen komt de versterking uit op ca. € 9,4 miljoen in 2024, waarvan ca. € 1,4 miljoen nodig is om de al in de meerjarenraming netto opgenomen onttrekkingen aan deze reserves te dekken. Dat betekent dat de mogelijke structurele dekking uit de algemene reserve met 10% van € 8 miljoen is € 800.000 toeneemt. Met het oog op de samenstelling van de komende begroting stellen wij voor om de versterking van de algemene reserve in 2024 te effectueren. Dit zal als beslispunt incl. begrotingswijziging worden aangeboden bij de bespreking van de kadernota 2025-2028 overeenkomstig onderstaande tabel.

Reserve	Toelichting	2024	2025	2026	2027	2028
6298261 Reserve sociaal domein	Vrijval geormerkte Oekraïnegelden	-3.719.464				
6298261 Reserve sociaal domein	Opheffen reserve sociaal domein	-3.471.396	1.606.195			
6298261 Reserve sociaal domein	Schrappen toevoeging res soc domein	0	-114.543	-106.903	-103.563	-103.563
6298101 Reserve omgevingsvergunning	Terugstorten eenmalige versterking	-250.000				0
6298243 Reserve integraal beheer	Opheffen reserve	-912.500	29.500	36.500		0
6298255 Reserve bedrijfsvoering	Opheffen reserve	-327.168	-100.000			
6298009 Algemene reserve	Vrijval uit reserves	8.680.528	-1.421.152	70.403	103.563	103.563

C. FIN.OVERZICHT INCLUSIEF TOELICHTING

Programma	2025	2026	2027	2028	2029
Programma 1	-557.109	-2.547.574	-2.634.535	-2.696.405	-2.761.337
Programma 2	-320.088	-1.066.765	-1.080.748	-1.084.249	-1.097.640
Programma 3	-3.257	-122.459	-122.416	-122.374	-122.331
Programma 4	-494.837	-621.429	-621.429	-621.429	-621.429
Programma 5	-82.500	-327.900	-327.900	-327.900	-327.900
Totaal exploitatie	-1.457.791	-4.686.126	-4.787.028	-4.852.356	-4.930.638
	voordelig	voordelig	voordelig	voordelig	voordelig

In bovenstaande tabel is de uitkomst van het geheel aan *optionele* dekkingsmaatregelen per programma gegeven.

In dit hoofdstuk zijn hierna de maatregelen per programma in een overzicht weergegeven en vervolgens één voor één uitgewerkt. In die uitwerking is relevante informatie toegevoegd naar de vaste indeling van:

- Uitwerking dekkingsmaatregel
- Beleidsmatige gevolgen
- Formatieve consequenties
- Noodzakelijke acties
- Haalbaarheid
- Fasering
- Risico's

Kapitaallasten investeringen

Bij programma 1, 2 en 3 is in het overzicht met alle dekkingsmaatregelen op de laatste regel de dekking door een verlaging van kapitaallasten gegeven. Die dekking volgt vaak uit meerdere voorstellen voor het verlagen of schrappen van investeringskredieten. De uitwerking van die voorstellen is in hoofdstuk "D Kapitaallasten" per programma opgenomen.

Ja/Nee

In de overzichten met de geïnventariseerde maatregelen per programma is in de kolom "Ja/Nee" met een J of met een N aangegeven of de dekkingsmaatregel ook door ons is ingezet ter dekking van het meerjarenperspectief volgens de Financiële Kadernota 2025-2028 of juist niet.

Programma 1 Meedoen in Leiderdorp

FINANCIËLE POSITIE HRO + = nadeel en - = voordeel	Ja / Nee	Categorie	2025	2026	2027	2028	2029	Nr
<i>Programma 1</i>								
Omzetten naar mobiele collectie bibliotheek, sluiten locatie Sterrentuin	N	Ingrijpend Lastig	0	-106.700	-106.700	-106.700	-106.700	101
Taakstelling sportfondsen	N	Ingrijpend Eenvoudig	0	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000	102
Arrangementenmodel erfpacht aanpassen	N	Ingrijpend Lastig	0	-100.907	-100.907	-100.907	-100.907	103
Instream beperken huishoudelijke ondersteuning (ZIN + PGB)	N	Ingrijpend Lastig	0	-3.192	-6.384	-9.576	-12.768	104
Stopzetten huisvestingssubsidie Leiderdorp Museum	N	Ingrijpend Eenvoudig	0	-34.120	-34.120	-34.120	-34.120	105
Afbouwen subsidie Doeshavenconcert	N	Begrotings ruimte	-17.500	-17.500	0	0	0	106
Stopzetten bijdrage cultuurplein	N	Ingrijpend Eenvoudig	-10.000	0	0	0	0	107
Stopzetten alle subsidies Kunst & Cultuur	N	Ingrijpend Eenvoudig	0	-7.133	-58.233	-53.233	-53.233	108
Verlagen budget JGT (JT)	J	Begrotings ruimte	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	109
Sluiten MEC	N	Ingrijpend Lastig	0	-14.502	-14.502	-14.502	-14.502	110
Taakstelling Hecht 2%	J	Reëel Lastig	0	-35.160	-35.160	-35.160	-35.160	111
OAB beperken tot wettelijke taak	N	Ingrijpend Lastig	0	-110.000	-110.000	-110.000	-110.000	112
Subsidie schooltuinen stopzetten	N	Ingrijpend Eenvoudig	0	-10.200	-10.200	-10.200	-10.200	113
Schrappen overig budget lokaal onderwijs	N	Reëel Lastig	0	-24.000	-24.000	-24.000	-24.000	114
Verlagen budget pgb jeugd	J	Begrotings ruimte	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000	115
Schrappen witgoedregeling bijzondere bijstand	N	Ingrijpend Lastig	0	-4.500	-4.500	-4.500	-4.500	116
Verlagen individuele inkomens toeslag	N	Ingrijpend Lastig	0	-43.400	-43.400	-43.400	-43.400	117
Stopzetten bijdrage Gemeentepolis voor minima (Zorg & Zekerheid)	N	Ingrijpend Lastig	0	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000	118
Verlagen budget DVO W&I schuldhulpverlening	J	Begrotings ruimte	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	119
Stopzetten Eerste Hulp bij Geldzorgen (EHBG)	N	Ingrijpend Lastig	0	-55.277	-55.277	-55.277	-55.277	120

FINANCIËLE POSITIE HRO + = nadeel en - = voordeel	Ja / Nee	Categorie	2025	2026	2027	2028	2029	Nr
Stopzetten Volwassenenfonds Sport en Cultuur	N	Ingrijpend Eenvoudig	0	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000	121
Stopzetten Jeugdfonds Sport en Cultuur	N	Ingrijpend Eenvoudig	0	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	122
Stopzetten Stichting Leergeld	N	Ingrijpend Eenvoudig	0	-99.000	-99.000	-99.000	-99.000	123
Invoeren drempelbedrag verstrekking bijzondere bijstand	N	Ingrijpend Lastig	0	-40.414	-40.414	-40.414	-40.414	124
Minimabeleid beperking doelgroep	N	Ingrijpend Lastig	0	-34.586	-34.586	-34.586	-34.586	125
Versoberen re-integratiebudget Participatiewet	N	Ingrijpend Eenvoudig	0	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000	126
Bevriezen aantal nieuwe beschutte werkplekken Participatiewet	N	Ingrijpend Lastig	0	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	127
Controle kinderopvang - leges daadwerkelijk gaan innen	J	Begrotings ruimte	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	128
Verlagen budget mantelzorgwaardering	N	Ingrijpend Eenvoudig	0	-5.000	-6.000	-6.000	-6.000	129
Stoppen vrijwilligersverzekering en vrijwilligersprijs	N	Ingrijpend Lastig	0	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000	130
Stopzetten licenties Schulinc	N	Reëel Eenvoudig	0	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	131
Afschaffen secretariële ondersteuning Adviesraad Sociaal Domein	N	Reëel Eenvoudig	0	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500	132
Stopzetten subsidie alzheimercafe	N	Reëel Eenvoudig	0	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	133
Beperken subsidie MEE, IDb en Kwadraad	J	Reëel Eenvoudig	0	-7.500	-7.500	-7.500	-7.500	134
Stopzetten alle subsidies	N	Ingrijpend Eenvoudig	0	-5.000	-10.000	-15.000	-15.000	135
Versobering opdracht Incluzio	N	Reëel Eenvoudig	0	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	136
Taakstelling op de toegang wmo	N	Reëel Eenvoudig	0	-10.000	-20.000	-30.000	-30.000	137
Schrappen welzijnsaanbod	N	Ingrijpend Lastig	0	-500.000	-500.000	-500.000	-500.000	138
Stopzetten preventief aanbod - aanvullende diensten CJG	N	Reëel Lastig	0	-213.000	-213.000	-213.000	-213.000	139
Verlagen budget alg. bijstand DVO W&I	J	Begrotings ruimte	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	140
Verlagen Wsw budget DVO W&I	J	Begrotings ruimte	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	141
Beperken van toekenning scootmobiel	J	Reëel Lastig	0	-4.320	-6.480	-8.640	-10.800	142

FINANCIËLE POSITIE HRO + = nadeel en - = voordeel	Ja / Nee	Categorie	2025	2026	2027	2028	2029	Nr
Inperken instroom woningaanpassingen	J	Reëel Lastig	0	-18.000	-27.000	-36.000	-45.000	143
Ontmoedigen effect op ZIN (zorg in natura) en PGB	N	Ingrijpend Lastig	0	-37.450	-53.730	-77.900	-125.133	144
Vaker toekennen lichte ondersteuning (ZIN + PGB)	J	Reëel Lastig	0	-4.872	-6.960	-10.440	-13.920	145
Afbouwen maaltijdvoorziening	J	Reëel Eenvoudig	0	-2.000	-4.000	-6.000	-8.000	146
Afschaffen maaltijdvoorziening	N	Reëel Eenvoudig	0	-20.000	-18.000	-16.000	-14.000	146
Aanscherpen regels begeleiding en dagbesteding	N	Reëel Eenvoudig	0	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000	147
Budget Wmo vervoer verlagen	J	Begrotings ruimte	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	148
Beëindigen Wijk GGZ'er	N	Ingrijpend Lastig	0	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	149
Taakstelling op de toegang jeugdhulp	N	Reëel Eenvoudig	0	-10.000	-20.000	-30.000	-30.000	150
Verlagen kapitaallasten programma 1	J	Reëel Eenvoudig	-224.609	-33.341	-27.982	-27.850	-27.717	151
Totaal Programma 1			-557.109	-2.547.574	-2.634.535	-2.696.405	-2.761.337	

101 Omzetten naar mobiele collectie bibliotheek, sluiten locatie Sterrentuin € -106.700 S

Uitwerking dekkingsmaatregel	Het sluiten van de bibliotheek in de Sterrentuin en de collectie onderbrengen in (meerdere) bibliotheekbussen en collecties op scholen.
Beleidsmatige gevolgen	<p>Geen vaste bibliotheeklocatie betekent een verandering ten opzichte van hoe de gemeente met inwoners en BplusC omgaat.</p> <p>Met het onderbrengen van de collectie in bv. Bibliotheekbus(sen) en bibliotheken op scholen zal de huidige collectie moeten krimpen. Een kleinere collectie betekent minder keuze voor inwoners. Het heeft als gevolg dat niet alle doelgroepen meer zullen worden bereikt. Daarnaast ontnemen je klanten de mogelijkheid om in een bibliotheeklocatie te verblijven, lezen, leren en ontdekken. Ambities op het gebied van de bibliotheek en gezondheid zullen niet kunnen worden vormgegeven. In het plan van aanpak voor de GALA, in de sociale agenda en het leefstijlakoord is de bibliotheek een belangrijke partner voor de (mentale)gezondheid van de inwoners van Leiderdorp. Gemeenten krijgen vanaf 2025 extra geld voor de wettelijke taak (= zorgplicht) om juist in elke gemeente een volwaardige openbare bibliotheek te hebben. Het kabinet wilt dat elke gemeente een volwaardige bibliotheek heeft en geen bibliotheekbussen of boekenafhaalpunten. Kiezen voor het sluiten van de vaste bibliotheeklocatie in de Sterrentuin staat haaks op het beleid vanuit het Rijk. Onderdelen als het fysieke Taalhuis en Informatiepunt Digitale overheid, zullen een andere plek moeten krijgen in de gemeente incl. ander beheer.</p> <p>De vraag is of deze maatregel daadwerkelijk tot een bezuiniging leidt. De bibliotheek bevindt zich nu op een centrale plek in het dorp, in de Sterrentuin. De huur van de Sterrentuin subsidiëren wij. Het verdwijnen van deze fysieke bibliotheeklocatie kan mogelijk leiden tot leegstand. Vervolgens zijn er andere initiatieven te financieren ter vervanging van de bibliotheekfunctie (bibliotheek op school en bibliotheekbus).</p> <p>Vragen die onderzocht dienen te worden voordat er een weloverwogen besluit kan worden genomen hierover zijn o.a. Wat kost een bibliotheekbus op jaarbasis? Hoe duur is het onderhoud hiervan? Kan de bus een vaste stallingslocatie krijgen? Hoe zit het met de roulatie van de collectie? Is er nog fysieke ruimte/opslag nodig om een (wissel)collectie te onderhouden ten behoeve van de collectie in de bus(sen)? Welke groepen willen we bedienen en welke groepen dus niet? Hoe zit het met de toegankelijkheid? Hoe zit het met het abonnement? Wat zijn geschikte standplaatsen? Bedienen we mogelijke de beschikbare plekken de beoogde doelgroepen? Etc. daarnaast is een kostenplaatje lastig in te schatten bij deze maatregel omdat er veel afhankelijkheden zijn.</p>
Formatieve consequenties	n.n.b.
Noodzakelijke acties	Overleg met BplusC is noodzakelijk. Er moet een nieuwe functie worden gezocht voor de ruimte in de Sterrentuin. Inwoners moeten uitvoerig worden geïnformeerd over de sluiting van de bibliotheek en de invoering van bibliotheekbussen. Het Taalhuis en het Informatiepunt Digitale Overheid zullen ergens anders in Leiderdorp ondergebracht moeten worden, zowel qua ruimte als qua organisatie die het trekt.
Haalbaarheid	Ingrijpend - lastig
Fasering	Kost enige tijd om door te voeren. Inwoners moeten worden geïnformeerd, de ruimte in de Sterrentuin moet worden leeggehaald en voor het personeel moet een oplossing worden gevonden. Verder moeten er bibliotheekbussen worden aangeschaft, de collectie moet worden aangepast en er moeten routes worden bedacht. Het kan jaren kosten voordat de maatregel kan worden ingevoerd.
Risico's	Maatschappelijk: inwoners zullen sneller voor hun boeken naar de bibliotheek in Leiden gaan. De functie van de Sterrentuin wordt anders ingedeeld. De Rijksoverheid gaat in 2025 juist investeren in volwaardige openbare bibliotheken. Dit is lastig uitlegbaar. Er zal een andere plek moeten worden gevonden voor het Taalhuis en het IDO. Financieel: Het is de vraag of het een bezuiniging is. Eerst zal er geïnvesteerd moeten worden en het onderhouden van bibliotheekbussen vergt veel aandacht. Er is geen financieel gevolg wat betreft de huurinkomsten omdat deze door de gemeente werden gesubsidieerd. Juridisch: het kan gevolgen hebben voor afspraken die zijn gemaakt met betrekking tot laaggeletterdheid. Vastgoed: de Sterrentuin komt voor een groot gedeelte leeg te staan. Hier zal een andere functie voor moeten worden gezocht.

102 Taakstelling sportfondsen € -75.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Jaarlijks ontvangt Sportfondsen Leiderdorp (SFL) een exploitatie- en huurbijdrage van de gemeente. In 2023 was dit € 1.104.044,03. Afgelopen jaren heeft Sportfondsen overschotten opgebouwd doordat er minder kosten waren dan opbrengsten. Dit overschot kan de gemeente afromen.
Beleidsmatige gevolgen	Het overschot wordt door Sportfondsen vaak aangewend - in overleg met de gemeente - om aanvullende gewenste investeringen of maatregelen te dekken. Bijvoorbeeld voor de geplande renovatie in 2025. Dat is niet langer mogelijk.
Formatieve consequenties	Geen
Noodzakelijke acties	Overleg met Sportfondsen is noodzakelijk, gezien de lopende meerjarige overeenkomst tot 2026.
Haalbaarheid	Ingrijpend - eenvoudig
Fasering	Kan op korte termijn gerealiseerd worden.
Risico's	Per 2024 heeft Sportfondsen een nieuw energiecontract, dit heeft grote gevolgen voor de energietarieven en dus de jaarlijkse kosten. Groot gedeelte van het overschot was afkomstig van het gunstige energiecontract en de warmte kracht koppeling. Ook kampt Sportfondsen laatste jaar met personeels krapte waardoor zij niet een optimale omzet kunnen draaien. Dit tezamen kan betekenen dat de overschotten voor komende jaren minder groot zijn of zelfs uitblijven. Sportfondsen heeft een risicodragende constructie wat betekent dat als er verlies wordt gedraait de gemeente aan zet is om dit verlies te financieren. De jaarlijkse bedragen die afgeroomd kunnen worden zijn dus een schatting en door de recente ontwikkelingen zoals hiervoor omschreven onzeker.

103 Arrangementenmodel erfpacht aanpassen € -100.907 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Door middel van het arrangementenmodel zijn er afspraken gemaakt met de buitensportverenigingen over huur, erfpacht en onderhoud van de accommodatie. Ze krijgen een korting op de huur en erfpacht in ruil voor het uitvoeren van taken op het gebied van onderhoud en vervanging. Op deze manier hebben we, op een indirecte manier, financiële middelen bij de buitensportverenigingen gelegd voor de instandhouding van het fysieke kapitaal. Rationeel gezien is het mogelijk om het maatschappelijk erfpachttarief terug te draaien naar een marktconform erfpachttarief. Dit betreft de buitensportverenigingen: LTC de Munnik, Postduivenvereniging en de Schietvereniging de vrijheid.
Beleidsmatige gevolgen	Groot, veel onrust bij verenigingen, een grote tijdsinvestering voor ambtenaren en risico's voor de mogelijkheden van instandhouding van het fysieke kapitaal.
Formatieve consequenties	
Noodzakelijke acties	Actualiseren van de tarieven (aantal m2 in gebruik x rentepercentage x waarde per m2 = erfpachtcanon). Gesprekken voeren met de betreffende verenigingen
Haalbaarheid	Ingrijpend - lastig
Fasering	Starten met juridisch uitzoekwerk: met alle buitensportverenigingen zijn overeenkomsten aangegaan op basis van het beleid (arrangementenmodel).
Risico's	Het geeft veel onrust bij verenigingen, deze kampen al met hoge(re) lasten voor bijvoorbeeld energie. Heeft mogelijk grote consequenties voor de instandhouding van het fysieke kapitaal. De grondwaarde en rentepercentage moeten geactualiseerd worden het betreft een schatting van 2019. Het collegeadvies (Z/18/062256) van 2019 waarin de betreffende verenigingen juist van marktconform naar maatschappelijk zijn overgezet zal weer teruggedraaid moeten worden. Hierdoor worden amateurverenigingen hetzelfde behandeld als commerciële partijen.

104 Instroom beperken huishoudelijke ondersteuning (ZIN + PGB) € -3.192, € -6.384, € -9.576, € -12.768 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Het opstellen van strakkere criteria voor het toekennen van een PGB budget voor hulp uit het eigen sociale netwerk in het geval van huishoudelijke hulp. Door strakkere criteria voor het toekennen van een PGB budget voor informele hulp in het geval van huishoudelijke ondersteuning wordt hulp in het huishouden meer gezien als gebruikelijke hulp. Hierdoor kan een besparing worden gedaan op de uitgaven aan deze vorm van PGB. Het is echter niet mogelijk om deze vorm in zijn geheel af te schaffen aangezien het gaat om een wettelijke taak.
Beleidsmatige gevolgen	Deze ondersteuningsvorm raakt de doelstellingen vitale ouder worden en ondersteuning aan kwetsbaren zoals beschreven in de sociale agenda. Veel al helpt huishoudelijke hulp ouderen om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen.
Formatieve consequenties	geen
Noodzakelijke acties	Het vraagt het opzetten van een bewustwordingscampagne en goede training van de professionals die de keukentafelgesprekken doen. Mogelijk vraagt dit ook aanscherping van de regelgeving.
Haalbaarheid	Ingrijpend - lastig
Fasering	per 2026
Risico's	Deze maatregel heeft geen garantie voor een besparingsresultaat. Het is niet mogelijk om bij noodzaak mensen deze vorm van ondersteuning te weigeren. Daarnaast is er het risico van publieke ophef en politiek draagvlak. De maatregel raakt inwoners en kan overkomen als tegenstrijdig met de doelstellingen geformuleerd in de sociale agenda. Dit vraagt dus een heldere communicatiestrategie en nauwe samenwerking met onze uitvoeringspartners, om zo inwoners en de politiek bewust te maken van deze benodigde omslag in visie op het recht op huishoudelijke hulp.

105 Stopzetten huisvestingssubsidie Leiderdorp Museum € -34.120 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Stoppen huisvestingssubsidie t.b.v. instandhouding Leiderdorps Museum en depot
Beleidsmatige gevolgen	Er is geen beleid op het in stand houden van het Leiderdorps Museum. Het museum zit nu in een klaslokaal in een school en kan de aansluiting met het onderwijs steeds moeilijker vinden. De bezoekersaantallen lopen terug. Het museum is vollop aan het digitaliseren en zou eventueel als een digitale collectie door kunnen gaan.
Formatieve consequenties	
Noodzakelijke acties	Tot wanneer loopt de huurovereenkomst voor het depot en de basisschool De Bron?
Haalbaarheid	Ingrijpend - eenvoudig
Fasering	Kan niet in één keer. Het museum heeft een lange subsidierelatie met de gemeente Leiderdorp.
Risico's	Verlies van een enthousiaste groep vrijwilligers. Verlies van Leiderdorps erfgoed.

106 Stopzetten subsidie Doeshavenconcert € -17.500, € -17.500, € 0, € 0 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Stopzetten subsidie Doeshavenconcert
Beleidsmatige gevolgen	Met de organisatie is afgesproken dat de subsidie tot en met 2026 wordt verstrekt en daarna eindigt. In 2025 worden de kosten gedekt vanuit de incidentele middelen voor cultuur. Vanaf 2026 zijn er geen middelen begroot. Gezien voornoemde afspraak zou ter dekking van de kosten in 2026 een bedrag van € 17.500 vanuit de beschikbare incidentele middelen 2025 moeten worden overgeheveld. Vanaf 2027 moet de organisatie de kosten zelf dragen. Hoewel in het recente verleden sprake is geweest van een gefaseerde afbouw van de subsidie, is daar formeel nooit toe besloten.
Formatieve consequenties	Doeshavenconcert is een groot buitenevenement. Dat betekent dat er werk is met onder andere vergunningen en veiligheid / boa's.

106 Stopzetten subsidie Doeshavenconcert € -17.500, € -17.500, € 0, € 0 S	
Noodzakelijke acties	De organisatie van het Doeshavenconcert op de hoogte stellen van de beslissing de subsidie (eerder) stop te zetten. Het is overigens de vraag in hoeverre stopzetting in 2025 - gezien de te hanteren redelijke termijn - juridisch haalbaar is.
Haalbaarheid	Begrotingsruimte
Fasering	Stopzetting per 2026.
Risico's	Politiek en Maatschappelijk. Het Doeshavenconcert kan verdwijnen door reeds eerder dan volgens de afspraak de subsidie te beëindigen. De druk op de organisatie om al in 2025 of 2026 het concert commercieel dekkend te exploiteren neemt toe.

107 Stopzetten bijdrage cultuurplein € -10.000, € 0, € 0, € 0 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Stopzetten bijdrage aan cultuurplein op de jaarmarkt Leiderdorp
Beleidsmatige gevolgen	In het coalitieakkoord wordt er gestuurd op een meer levendig Leiderdorp. Dit is daar een uitwerking van. Het cultuurplein is in het leven geroepen om de culturele organisaties van Leiderdorp een podium te bieden om zichtbaar te worden voor de inwoners van Leiderdorp. Zonder cultuurplein wordt het moeilijk voor de organisaties om zichtbaar te zijn voor de inwoners van Leiderdorp en eventueel nieuwe leden te werven. Op termijn kan dit ervoor zorgen dat organisaties om zullen vallen vanwege tekort aan leden. Op dit moment is er voor 2025 dekking, vanuit de incidentele middelen voor cultuur, maar de jaren erna niet. Feitelijk is de bezuiniging per 2026 dus € 0.
Formatieve consequenties	Het cultuurplein is één van de onderdelen van de jaarmarkt. Qua vergunningen en veiligheid zorgt het cultuurplein voor verwaarloosbaar extra werk.
Noodzakelijke acties	Gesprekken voeren met de organisatie van de jaarmarkt en hen voldoende tijd geven om andere financieringsbronnen te vinden. Gesprekken voeren met de deelnemers van het cultuurplein.
Haalbaarheid	Ingrijpend - eenvoudig
Fasering	2025 kan als overgangsjaar dienen zodat in 2026 de subsidie kan worden gestopt.
Risico's	Maatschappelijk. Op dit moment betaald de gemeente de kosten van de kraam. Met het stopzetten van de bijdrage van de gemeente zullen organisaties zelf de kosten voor de kraam moeten betalen of zij staan niet op het cultuurplein. Een ander gevolg kan zijn dat er geen cultuurplein meer is op de jaarmarkt. De cultuurorganisaties in Leiderdorp hebben dan geen plek meer om leden te werven en te laten zien aan het dorp wat zij doen.

108 Stopzetten alle subsidies Kunst & Cultuur € -7.133, € -58.233, € -53.233, € -53.233 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Stopzetten alle subsidies Kunst & Cultuur. Relatie met kostenplaats 6267010 (SCw), waar een beperkt aantal subsidies uit wordt gedekt.
Beleidsmatige gevolgen	Door het stopzetten van subsidies zal bij een aantal verenigingen voor een financieel probleem zorgen. Concreet: Toverlei, Tamarco, LVU, Fields of Wonder, Kunst in de Heemtuin, Oranjevereniging. Zij zullen of hun inkomsten uit andere bronnen moeten halen of hun uitgaven verminderen. Voor Toverlei en LVU is het geen 100% bezuiniging omdat er huurinkomsten tegenover staan (Sterrentuin). De besparing zal relatief gezien 60% zijn van het budget omdat de huisvestingssubsidie 1 op 1 is met de huurinkomsten van de Sterrentuin. Het stopzetten zou in strijd zijn met het coalitieakkoord, waarin staat dat Leiderdorp een levendig dorp wil zijn.
Formatieve consequenties	Subsidieaanvragen en vaststellingen beoordelen zijn een groot onderdeel van het werk van de beleidsadviseur K&C. Hiervoor zijn minder uren nodig. Daarnaast huren veel organisaties een ruimte in de Sterrentuin. Leegstand in de Sterrentuin of het vinden van nieuwe huurders kan formatieve consequenties hebben.
Noodzakelijke acties	Tijdige communicatie met alle betrokken partijen. De inkomsten van de huur van de Sterrentuin uit de begroting halen.

108 Stopzetten alle subsidies Kunst & Cultuur € -7.133, € -58.233, € -53.233, € -53.233 S	
Haalbaarheid	Ingrijpend - eenvoudig
Fasering	Heeft een twee jaar nodig om het stop te zetten. De subsidies moeten zorgvuldig worden afgebouwd.
Risico's	Maatschappelijk, politiek, juridisch en financieel risico. Leegstand Sterrentuin. De bezuinigingen raken deelnemers, bezoekers en vrijwilligers. Mogelijk valt een deel van de organisaties om. Het culturaanbod in Leiderdorp zal verschromelen. Juridisch: de organisaties hebben rechten opgebouwd als het gaat om subsidies. Bij stopzetten moet een redelijke termijn worden gehanteerd. Afhankelijk van de situatie bedraagt die termijn minimaal een jaar tot enkele jaren. Financieel: de huurinkomsten voor de Sterrentuin vallen weg.

109 Begrotingsruimte budget JGT (JT) € -40.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Begrotingsruimte binnen het totale budget voor de bekostiging van de toegang tot jeugdhulp van € 40.000 per 2025. Vanaf juli 2021 voert Stichting Jeugdteams Leidse Regio (JT) voor de gemeente Leiderdorp de wettelijke taak uit van een toegangslot tot het verkrijgen van jeugdhulp. Tot en met juni 2026 is er een contract afgesloten voor het uitvoeren van deze opdracht. Sinds de start van het contract in 2021 is er een structureel overschot op de kostenplaats. Verwachte kosten, zoals huisvesting van de POH-J's (onderdeel van het JT) binnen huisartsenpraktijken en advieskosten, zijn lager uitgevallen of uitgebleven. Dit maakt een versobering van € 40.000 op totale budget mogelijk.
Beleidsmatige gevolgen	Geen
Formatieve consequenties	Geen
Noodzakelijke acties	Geen
Haalbaarheid	Begrotingsruimte
Fasering	Per 2025.
Risico's	Het huidige contract met het Stichting Jeugdteams Leidse Regio loopt juni 2026 af. Er bestaat een beperkt financieel risico op onvoldoende dekking op de kostenplaats bij een nieuwe gunning aan een contractpartij voor de uitvoering van de opdracht Toegang tot Jeugdhulp.

110 Sluiten MEC € -14.502 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Sluiting MEC
Beleidsmatige gevolgen	Het MEC heeft een belangrijke rol bij het uitvoeren van de ambities die gesteld zijn in het coalitieakkoord 2022-2026 onder B Energie, C Afval en G. Leefomgeving en biodiversiteit, zie Risico's.
Formatieve consequenties	
Noodzakelijke acties	Er zal overleg moeten plaatsvinden met de basisscholen in Leiderdorp. Beperking inzet personeel. Ook moet er een andere invulling worden gezocht van taken en rollen rondom energie en klimaatadaptatie.
Haalbaarheid	Ingrijpend - lastig
Fasering	

110 Sluiten MEC € -14.502 S	
Risico's	Met de sluiting van het MEC verdwijnt een belangrijke educatie-, communicatie-, voorlichting- en participatievoorziening op het gebied van natuur en duurzaamheid. Dit geldt voor zowel het Primair Onderwijs, alsook de andere doelgroepen van het MEC (inwoners, profit en non profit organisaties). Zo verdwijnt de gehele Natuur- en Duurzaamheidseducatie. Duurzame basissvorming gegeven doot het MEC, draagt bij aan een duurzame levensstijl en is belangrijk voor het realiseren van huidige en toekomstige beleidsdoelen. De raad heeft het college juist de opdracht gegeven om het MEC in te zetten bij de uitvoering van de Duurzaamheidsagenda. Daarnaast is het MEC een belangrijke partner bij de uitrol van het beleid rondom de energietransitie en klimaatadaptatie, biodiversiteit, circulariteit en gezonde leefomgeving (GALA). Andere risico hebben betrekking op de samenwerking in de Sterrentuin, potentiële leegstand en potentieel (hogere) huuropbrengst. Afschrijving over investering in MEC in 2019 loopt nog jaren door.

111 Taakstelling Hecht 2% € -35.160 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Taakstelling Hecht van 2%. In de brief van 1 november 2023 van de werkgroep financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen (FKGR) is met betrekking tot 2026 en verder de volgende aankondiging en uitnodiging gedaan: "Na het verschijnen van de meircirculaire 2024 en/ of het eventueel aantreden van een nieuwe kabinet willen wij bepalen hoe het gemeentefonds zich ontwikkelt en of er blijvend sprake is van een reële krimp van het gemeentefonds. Bij deze beoordeling beschouwen we ook de ontwikkeling van de algemene uitkering van de gezamenlijke deelnemende gemeenten op de vraag hoe de krimp werkelijk uitpakt. Bij een reële krimp zullen veel gemeenten daadwerkelijk moeten bezuinigen. Door bovengenoemde situatie verwachten wij dan ook van u met ingang van 2026 een bijdrage in het invullen van die bezuinigingen. Over de omvang van de mogelijke bezuinigingstaakstelling berichten wij voor 1 november 2024. Vooruitlopend hierop vragen wij u om het bestuurlijk gesprek hierover op te starten. Concreet vragen wij u om bij de behandeling van uw begroting 2025 in het algemeen bestuur ook een notitie toe te voegen, waarin u aangeeft hoe een bezuiniging op de gemeentelijke bijdragen mogelijk is. U kunt dan bijvoorbeeld denken aan een scenario notitie waarin u verschillende opties uitwerkt en per optie de maatschappelijke impact inzichtelijk maakt. Het doel is nadrukkelijk niet om bezuinigingen te effectueren vanaf 2025, maar om voor te bereiden op bezuinigingen vanaf 2026." Hoe hoog de taakstelling uiteindelijke zal uitpakken is nog onbekend. Wij denken dat uit oogpunt van enige materialiteit we toch uitkomen op een taakstelling van minimaal 2% van de jaarlijkse bijdrage. Mocht de gezamenlijke aanpak via de werkgroep FKGR om een taakstelling af te spreken niet succesvol blijken dan zal de gemeente Leiderdorp in een één op één verhouding met de GR moeten bepalen welke dienstverlening moet worden verminderd of geschrapt.
Beleidsmatige gevolgen	Hecht voert wettelijke en niet-wettelijke taken uit voor de gemeenten in de regio Hollands Midden. Hecht bestaat uit vier onderdelen: GGD, Regionale Ambulancevoorziening, Veiligheidsregio, Zorg- en Veiligheidshuis. Dit voorstel betreft onderdeel GGD. Het AB-overleg waarin regionale bestuurders zijn vertegenwoordigd keurt de begroting van Hecht vast, nadat deze voor zienswijze aan de gemeenteraden van de gemeenten in Hollands Midden is voorgelegd. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd houdt toezicht op de uitvoering van de wettelijke taken in het kader van de Wet Publieke Gezondheid (WPG) door Hecht. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de wettelijke taken, gemeenten worden aangesproken wanneer er tekortkomingen zijn in de uitvoering van de wettelijke taken door Hecht. De financiële werkgroep FKGR heeft aangegeven om bij de voorbereiding van de begroting 2025 terughoudend om te gaan met het toewijzen van beleidstaken om te proberen de gemeentelijke bijdrage te verlagen. Voor de niet-wettelijke taken dient Hecht een subsidievoorstel in bij de gemeenten voor aanvullende subsidie. Hiervoor is een separaat bezuinigingsvoorstel ingevuld (6267103 Aanvullende Diensten).
Formatieve consequenties	Een bezuiniging op de uitvoering door Hecht heeft gevolgen voor de taken, en daarmee ook voor de formatie van Hecht.
Noodzakelijke acties	- Overleg met werkgroep FKGR - Overleg met gemeenten in regio HM over maatregelen in meerjarenbegroting Hecht om ravijnjaar 2026 op te vangen
Haalbaarheid	Reëel - lastig

111 Taakstelling Hecht 2% € -35.160 S	
Fasering	-Voorstel financiële werkgroep FKGR van Hecht om terughoudend beleidstaken toe te wijzen en te zoeken naar mogelijkheden verlaging gemeentebijdragen - Uitwerking in voorstel conceptbegroting en beoordeling conceptbegroting door ambtelijke en bestuurlijke werkgroepen
Risico's	- Hecht voert wettelijke taken uit voor de gemeenten in de regio Hollands Midden. - Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd voert toezicht uit op uitvoering wettelijke taken door GGD'en. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de wettelijke taken door de GGD'en. - Afspraken op regionaal niveau over uitvoering wettelijke taken. - AB-overleg waarin bestuurders zijn vertegenwoordigd stelt begroting Hecht vast, nadat deze voor zienswijze is voorgelegd aan de gemeenteraden. Bekostiging via bijdrage per inwoner (bpi) - Wanneer er een tekort is op de begroting van Hecht kan Hecht in het uiterste geval onder curatele worden gesteld.

112 OAB beperken tot wettelijke taak € -110.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Onderwijsachterstandenbeleid inperken tot de wettelijke taak (versoberen van de wettelijke taak heeft geen zin, omdat de middelen vanuit het rijk geoormerkt zijn en verantwoord moeten worden: geld dat niet uitgegeven wordt, moet terugbetaald worden).
Beleidsmatige gevolgen	Als gemeente hebben we op grond van de Wet op het primair onderwijs (Wpo) en de Wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie (OKE) een verplichting tot het aanbieden van voldoende en kwalitatief volwaardig aanbod voor voorschoolse educatie. Ook heeft de gemeente de wettelijke taak om een regierol ten aanzien van het onderwijsachterstandenbeleid op zich te nemen. Vanuit het Rijk wordt hiervoor een doelsubsidie aan ons verstrekt. In aanvulling op die rijksbijdrage is er vanuit eigen beleid budget beschikbaar. Dit budget is in samenwerking met verschillende partners ingezet in het kader van het onderwijskansenbeleid vanaf 2020. Het gaat daarbij om extra inzet op de overdracht van voorschoolse naar vroegschoolse educatie en gerichte aanpak van taalachterstanden in het onderwijs bij uitstroom uit ITK-onderwijs. Ook wordt vanuit het onderwijskansenbeleid geld vrijgemaakt voor regionale VSV-projecten om vroegtijdige schoolverlaten te voorkomen. De toenemende instroom van nieuwkomers vraagt juist om een intensivering en een gezamenlijke aanpak in voorschoolse, vroegschoolse en verdere educatie. Eenzijdige treugtrekking hieruit door de gemeente zal een negatief effect hebben op de samenwerking in het veld en zal bijdragen aan een verder segregatie in het onderwijs, een groter non-bereik in het VE en op termijn een toenemende kansenongelijkheid en een toename van vroegtijdige schoolverlaters.
Formatieve consequenties	Geen.
Noodzakelijke acties	Het met partners vastgestelde onderwijskansenbeleid opzeggen en de subsidierelaties met de betrokken partners (kinderopvang, peuterspeelzalen, onderwijs, JES Rijnland, RBL) afbouwen en beëindigen.
Haalbaarheid	Ingrijpend - lastig
Fasering	Mogelijk per 2026.
Risico's	Zoals gesteld bij de haalbaarheid bestaat het risico dat wanneer de gemeente zich beperkt tot slechts de wettelijke taak qua VE-aanbod dat (taal)achterstanden in Leiderdorp, zeker gezien de instroom van nieuwkomers in de afgelopen jaren, verder toenemen.

113 Subsidie schooltuinen stopzetten € -10.200 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	De subsidie aan de schooltuinen stopzetten
Beleidsmatige gevolgen	Zonder subsidie kan de schooltuinvereniging zichzelf niet in stand houden. Eerder is gebleken dat er vanuit het onderwijs geen mogelijkheid bestaat om deze taak over te nemen. Het beëindigen van deze subsidie zal dus hoogstwaarschijnlijk het einde betekenen van de schooltuinen. Dat gaat ten koste van de natuureducatie in Leiderdorp en van de participatie (en daarmee de vitaliteit) van oudere vrijwilligers die de in de schooltuinen actief zijn.

113 Subsidie schooltuinen stopzetten € -10.200 S	
Formatieve consequenties	Geen
Noodzakelijke acties	Stichting De Sterrekers en scholen vroegtijdig informeren
Haalbaarheid	Ingrijpend - eenvoudig
Fasering	Kan per 2026 (Schooljaar 2026-2027)
Risico's	Zijn geschetst onder de beleidsmatige gevolgen.

114 Schrappen overig budget lokaal onderwijs € -24.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Schrappen of bijstellen van het budget overige kosten lokaal onderwijs.
Beleidsmatige gevolgen	Voorgaande jaren is spaarzaam van dit budget gebruik gemaakt. Voor 2024 en daarna worden wel uitgaven voorzien voor de LEA, het project Integraal arrangeren, het project Huiselijk geweld. Schrappen van dit budget betekent dat hier geen financiële ruimte meer voor bestaat. Het project Huiselijk geweld zal daarmee waarschijnlijk niet verder geïmplementeerd worden en de LEA en het integraal arrangeren zullen zonder budget moeten worden ingericht en uitgevoerd. Aanpassen van het budget naar 10.000,- zal wellicht voldoende zijn om eea. wel doorgang te laten vinden.
Formatieve consequenties	Geen
Noodzakelijke acties	Scholen informeren dat er geen mogelijkheid meer bestaat tot subsidiering van het project Huiselijk geweld. LEA en project integraal arrangeren zonder budget uitvoeren.
Haalbaarheid	Reëel - lastig
Fasering	Mogelijk per 2026.
Risico's	Beperkte uitvoering en borging LEA en project integraal arrangeren bij schrappen van het budget. Bij aanpassing van het budget is het risico dat het de facto geen bespraking oplevert omdat binnen de budget voorheen ook incidentele onvoorzienbare kosten werden ondergebracht, bijvoorbeeld in de onderwijsvoorziening voor nieuwkomers die dan uit andere middelen zullen moeten worden bekostigd.

115 Begrotingsruimte budget pgb jeugd € -60.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Begrotingsruimte binnen het totale budget voor de uitvoering van de wettelijke taak tot het bieden van persoonsgebonden budget(PGB) aan inwoners voor de inzet/bekostiging van jeugdhulp. Per 2025 een versoering van € 60.000. Vanaf 2022 heeft een beleidsmatige wijziging plaatsgevonden waarbij gestuurd werd op verlaging van het PGB en/of meer gebruik van Zorg in Natura (ZiN) binnen de jeugdhulp. Dit heeft er toe geleid dat er sinds 2022 minder PGB's worden afgegeven en er dus een overschot was van 60.000. De prognose 2023 geeft eenzelfde beeld weer. Er is dus sprake van structurele ruimte binnen de begroting.
Beleidsmatige gevolgen	Geen
Formatieve consequenties	Geen
Noodzakelijke acties	Geen
Haalbaarheid	Begrotingsruimte
Fasering	Per 2025.

115 Begrotingsruimte budget pgb jeugd € -60.000 S

Risico's	Er bestaat een beperkt financieel risico op onvoldoende dekking op de kostenplaats, als (1) de PGB-aanvragen de komende jaren tegen de verwachting in zullen stijgen in plaats van stabiel blijven en (2) daarbovenop de gemiddelde uitnutting van de beschikte PGB-bedragen stijgt van 77% (gemiddelde de afgelopen 4 jaar) naar 100%.
----------	---

116 Schrappen witgoedregeling bijzondere bijstand € -4.500 S

Uitwerking dekkingsmaatregel	Inwoners met een langdurig laag inkomen (100 procent van de bijstandsnorm gedurende 3 jaar) kunnen vanuit de bijzondere bijstand aanspraak maken op de witgoedregeling wanneer 'witgoed' vervangen moet worden. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om een koelkast, fornuis, wasmachine. Inwoners kunnen dit wanneer ze aan de voorwaarden voldoen zonder terugbetalingsverplichting krijgen. Dit wordt door Werk en Inkomen uitgevoerd waarbij we afwijken van de gemeente Leiden. De gemeente Leiden, maar ook veel andere gemeenten, verstrekken dit als lening.
Beleidsmatige gevolgen	Het college heeft in het coalitieakkoord de opdracht gegeven om de zorg voor inwoners in armoede te versterken. De witgoedregeling schrappen heeft als gevolg dat inwoners die noodzakelijk witgoed nodig hebben een lening moeten aangaan terwijl zij een laag inkomen hebben. Dit kan er toe leiden dat inwoners moeilijker kunnen rondkomen. Met als gevolg dat het tot betaalproblemen / schulden kan leiden. Een enkel voordeel kan zijn dat we het beleid rechtekken met de gemeente Leiden, wat het voor de uitvoering van Werk en Inkomen vergemakkelijkt.
Formatieve consequenties	Geen formatieve consequenties.
Noodzakelijke acties	Inwoners, maatschappelijke organisaties en de uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen moeten worden geïnformeerd. Werkprocessen voor toekenning en uitkering van regelingen moeten worden aangepast. De beleidsregels moeten worden aangepast.
Haalbaarheid	Ingrijpend - lastig
Fasering	Mogelijk per 2026.
Risico's	Het bezuinigen op de witgoedregeling heeft negatieve gevolgen voor mensen die toch al in een kwetsbare positie verkeren. Het gaat om noodzakelijk witgoed, als inwoners bijvoorbeeld besluiten langer een niet goed werkende koelkast te gebruiken, kan dit gevolgen hebben voor de gezondheid. Het verstrekken als lening kan tot gevolg hebben dat inwoners moeilijker kunnen rondkomen en een groter beroep doen op schuldhulpverlening.

117 Verlagen individuele inkomenstoeslag € -43.400 S

Uitwerking dekkingsmaatregel	Inwoners met een langdurig laag inkomen (100% van de bijstandsnorm gedurende 5 jaar) kunnen aanspraak maken op de individuele inkomenstoeslag. De individuele inkomenstoeslag is een wettelijke regeling, de hoogte wordt door de gemeenteraad vastgesteld. Momenteel krijgen alleenstaanden € 427,-, alleenstaande ouders € 533 en gehuwden (samenwonenden) € 587. Deze kan met € 350,- verlaagd worden. Dan resteert voor een alleenstaande € 77,-, alleenstaande ouders € 183,- en gehuwden (samenwonenden) € 237,-.
Beleidsmatige gevolgen	De indivuele inkomenstoeslag is een 'extraatje' voor inwoners met een langdurig laag inkomen. Hier kunnen zij allerlei kosten mee opvangen. Het is vrij inzetbaar dus dit kunnen kosten zijn die niet noodzakelijk zijn, maar ook die wel noodzakelijk zijn. Bij noodzakelijke kosten kan het gevolg zijn dat een groter beroep gaat worden gedaan op de bijzondere bijstand of andere regelingen. Ook kan het tot gevolg hebben dat inwoners minder participeren. Bijvoorbeeld wanneer inwoners het bedrag aanwenden om uitjes mee te betalen. In het coalitieakkoord heeft het college de opdracht gekregen om de zorg voor inwoners in armoede te versterken. Juist deze inwoners kunnen de individuele inkomenstoeslag goed gebruiken. De individuele inkomenstoeslag ligt ter uitvoering bij Werk en Inkomen waarbij een overeenkomend beleid tussen de gemeente Leiderdorp en Leiden wenselijk is voor de uitvoering. Met deze maatregel gaan we afwijken van de gemeente Leiden.
Formatieve consequenties	Geen formatieve consequenties.

117 Verlagen individuele inkomensvoetstuk € -43.400 S	
Noodzakelijke acties	Inwoners, maatschappelijke organisaties en de uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen moeten worden geïnformeerd. Werkprocessen voor toekenning en uitkering van regelingen moeten worden aangepast. De verordening en beleidsregels moeten worden aangepast.
Haalbaarheid	Ingrijpend - lastig
Fasering	Kan per 2025 ingaan.
Risico's	Het bezuinigen op de individuele inkomensvoetstuk heeft negatieve gevolgen voor mensen die toch al in een kwetsbare positie verkeren. Het bezuinigen op zal ertoe leiden dat minder minima volwaardig kunnen meedoen in de samenleving. Door deze bezuiniging wordt er mogelijk meer beroep gedaan op andere voorzieningen, zoals de bijzondere bijstand en Schuldhulpverlening.

118 Stopzetten bijdrage Gemeentepolis voor minima (Zorg & Zekerheid) € -200.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Stopzetten financiële bijdrage aan een gemeentepolis: Een gemeentepolis is een collectieve zorgverzekering die wordt aangeboden aan mensen met een laag inkomen. Het is onderdeel van de bijzondere bijstand in de Participatiewet en is een kan-bepaling.
Beleidsmatige gevolgen	Het afschaffen van een gemeentelijke zorgpolis kan leiden tot zorgmijding door minima vanwege de kosten (bijvoorbeeld tandartskosten). Dit kan op zijn beurt ernstige gezondheidsproblemen veroorzaken die vervolgens duurder zullen zijn dan een bijdrage voor de gemeentepolis. Bovendien is dit in strijd met het coalitieakkoord en de sociale agenda waarin staat beschreven dat Leiderdorp opkomt voor kwetsbare inwoners.
Formatieve consequenties	Geen
Noodzakelijke acties	BS&F tijdig informeren/doelgroep informeren/uitvoeringsgemeente gemeente Leiden/Werk en Inkomen informeren
Haalbaarheid	Ingrijpend - lastig
Fasering	Mogelijk per 2026.
Risico's	Wanneer deze financiële bijdrage wordt stopgezet, zullen de zorgkosten voor minima stijgen. Hierdoor kunnen minima moeilijker deze zorgkosten dragen. Het gevolg kan zijn dat zij alleen de basisverzekering afsluiten, zonder een aanvullende verzekering. Bij het stoppen van het aanbieden van een gemeentelijke zorgpolis zullen minima hogere premies moeten betalen voor zorgverzekeringen, wat leidt tot financiële druk en een toename van onverzekerde of onderverzekerde mensen.

119 Verlagen budget DVO W&I schuldhulpverlening € -50.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Voor de uitvoering van de Dienstverleningsovereenkomst Werk en inkomen met Leiden betalen we jaarlijks een bijdrage aan gemeente Leiden. Afrekening vindt plaats op basis van nacalculatie (verdeelsleutel relatieve omvang BUIG-budgetten). Op de bijdrage voor de uitvoering van schuldhulpverlening houden we jaarlijks over. Er is dus sprake van begrotingsruimte. We kunnen de jaarlijkse bijdrage verlagen.

119 Verlagen budget DVO W&I schuldhulpverlening € -50.000 S

Beleidsmatige gevolgen	In het coalitieakkoord staat opgenomen dat Leiderdorp opkomt voor kwetsbare inwoners. Het college krijgt de opdracht om, in nauwe samenwerking met onze ketenpartners, de zorg voor inwoners in armoede te versterken. Dat geldt ook voor de schuldhulpverlening, waarbij preventie de beste remedie is. Het college krijgt de opdracht beleid te formuleren om de taboesfeer die op armoede en schulden rust zoveel als mogelijk te doorbreken. In de sociale agenda (onder punt 2.3) is opgenomen dat we inwoners met schulden zo goed mogelijk ondersteunen. En meer willen inzetten op het gebruik van de schuldhulpverlening van de gemeente. In 2024 wordt een integraal armoedebeleidsplan opgesteld. Schuldhulpverlening heeft een sterke link met het armoedebeleid. Door het eerder/beter bereiken van inwoners met financiële problematiek en de taboesfeer te doorbreken is een toename in schuldhulpverleningstrajecten te verwachten. Op de langere termijn zou het bewerkstelligen van 'gelijke kansen voor iedereen' en het bieden van een vangnet waar nodig (verdere) schuldenproblematiek kunnen voorkomen. Het is lastig te voorspellen hoe het aantal schuldhulpverleningstrajecten/schuldregelingen zich zal gaan ontwikkelen. De maatschappelijke ontwikkelingen wijzen op een te verwachten stijging en beleidsmatig wordt ingezet op een toename.
Formatieve consequenties	Geen
Noodzakelijke acties	De Stadsbank en uitvoeringsorganisatie werk en inkomen van de gemeente Leiden moeten op de hoogte worden gesteld van het bijstellen van de financiële kaders.
Haalbaarheid	Begrotingsruimte
Fasering	M.i.v. 2026, waarbij we de Stadsbank en uitvoeringorganisatie in 2024 op de hoogte stellen
Risico's	Het overschot op het budget voor schuldhulpverlening dekt meerkosten op andere onderdelen van de DVO. Als we het budget verlagen, missen we de speling om meerkosten op andere onderdelen op te vangen. Daarnaast is niet goed voorspelbaar hoe de schuldhulpverlening zich zal ontwikkelen. Tot nu toe blijft de verwachte toename van schuldhulpverleningstrajecten uit. Er spelen echter ontwikkelingen zoals inflatie en gedaalde koopkracht, waardoor de financiële situatie voor meer inwoners verslechtert. En willen we conform wat is opgenomen in de sociale agenda meer inzetten op het gebruik van de schuldhulpverlening van de gemeente. Omdat wordt gewerkt met nacalculatie is het risico dat de kosten toch hoger uitvallen dan andere jaren. Dat is ook de reden waarom niet het totale bedrag dat jaarlijks wordt overgehouden in deze maatregel is opgenomen.

120 Stopzetten Eerste Hulp bij Geldzorgen (EHBG) € -55.277 S

Uitwerking dekkingsmaatregel	Eerste Hulp bij Geldzorgen (EHBG) is een samenwerking tussen Inclusio Leiderdorp, de Stadsbank Leiden en o.a. verschillende woningbouwcorporaties waarbij we preventief inzetten op het voorkomen van betalingsachterstanden en dus schulden. Er is een convenant getekend (Convenant Snelle Hulp Bij Schulden Leiden en Leiderdorp) dat momenteel wordt geactualiseerd. Leiderdorp kan ervoor kiezen te stoppen met EHBG in zijn huidige vorm.
------------------------------	---

120 Stopzetten Eerste Hulp bij Geldzorgen (EHBG) € -55.277 S

Beleidsmatige gevolgen	In het coalitieakkoord staat opgenomen dat Leiderdorp opkomt voor kwetsbare inwoners. Het college krijgt de opdracht om, in nauwe samenwerking met onze ketenpartners, de zorg voor inwoners in armoede te versterken. Dat geldt ook voor de schuldhulpverlening, waarbij preventie de beste remedie is. Armoede en schulden zitten nog steeds in de taboesfeer en dat maakt het soms moeilijk mensen te bereiken. Het college krijgt de opdracht beleid te formuleren om de taboesfeer zoveel als mogelijk te doorbreken. EHBG is een goed, bestaand instrument om inwoners met (dreigende) financiële problematiek vroegtijdig te bereiken en van daaruit te ondersteunen en (verdere) schuldenproblematiek te voorkomen. Stoppen met EHBG past niet bij het voornemen om preventief te werken als het gaat om de aanpak van schuldenproblematiek en voorkomen dat inwoners in armoede belanden, zoals ook opgenomen in de sociale agenda (onder 2.3). Daarnaast zal naar verwachting ook in het in 2024 op te stellen integrale armoedebeleidsplan het tijdig in beeld krijgen van de doelgroep en ondersteunen van inwoners om uit armoede te komen, centraal staan. Voor de uitvoering van het integrale armoedebeleidsplan zijn middelen nodig. We hebben nu minimabeleid, als we willen inzetten op armoede is dat breder. Verbreding van de werkwijze EHBG zou beleidsmatig meer in de lijn der verwachting liggen dan er mee te stoppen. Door te stoppen komen inwoners later in beeld en verergert problematiek. Waarbij uit onderzoek blijkt dat dit vaak niet beperkt blijft tot financiële zorgen, maar ook een relatie bestaat met gezondheid, jeugdhulpgebruik etc. Daarbij is vroegsignalering van (dreigende) problematische schulden expliciet vastgelegd als (regie)taak van gemeenten Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. De wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) op dit punt in 2021 maakt onderdeel uit van het landelijke actieplan Brede Schuldenaanpak dat als doel heeft om mensen met schulden sneller te helpen.
Formatieve consequenties	Geen
Noodzakelijke acties	Opzeggen covenant (art 11), de gemeente Leiden op de hoogte stellen, informeren ketenpartners waaronder Includio. Uitzoeken hoe op een andere manier kan worden voldaan aan de wettelijke taak in het kader van vroegsignalering van (dreigende) problematische schulden, zoals bedoeld in de Wsg.
Haalbaarheid	Ingrijpend - lastig
Fasering	Kan per 2026, waarbij we de partijen in 2024 op de hoogte stellen
Risico's	Het vroegtijdig inzicht krijgen in schulden en daarop ingrijpen voorkomt dat betalingsachterstanden oplopen tot problematische schulden. Stoppen met EHBG betekent dat inwoners met financiële problematiek later in beeld komen. Waardoor het waarschijnlijk is dat problematiek is verergerd op het moment dat inwoners zich melden/op een andere manier in beeld komen. Dit zal naar verwachting leiden tot een toename in (de complexiteit) van schuldhulpverlening. Deze dekkingsmaatregel hangt dan ook samen met de dekkingsmaatregel 'afoming bijdrage DVO schuldhulpverlening'.

121 Stopzetten Volwassenenfonds Sport en Cultuur € -60.000 S

Uitwerking dekkingsmaatregel	Stopzetten financiële bijdrage aan Volwassenenfonds
Beleidsmatige gevolgen	Bij het stoppen van deze minimavoorziening kan vereenzaming en uitsluiting onder volwassenen op de loer liggen, wat weer tot meer problemen kan leiden op andere gebieden, zoals lichamelijke en psychische gezondheidsproblemen, wat vervolgens kan leiden tot meer kosten voor de gemeente. In het coalitieakkoord staat beschreven dat Leiderdorp zich inzet voor kwetsbare inwoners. Het stopzetten van deze minimaregeling kan leiden tot verminderde toegang tot sport, cultuur en recreatie. Mensen met beperkte financiële middelen in Leiderdorp kunnen dan moeite hebben om lid te worden van sportverenigingen of deel te nemen aan recreatieve activiteiten vanwege verminderde financiële ondersteuning van de gemeente. Dit kan resulteren in een afname van fysieke activiteit en een minder gezonde levensstijl, met alle mogelijke (gezondheids)gevolgen van dien.
Formatieve consequenties	Geen

121 Stopzetten Volwassenenfonds Sport en Cultuur € -60.000 S	
Noodzakelijke acties	Volwassenenfonds tijdig informeren
Haalbaarheid	Ingrijpend - eenvoudig
Fasering	2026, in 2024 informeren dat 2025 het laatste subsidiejaar is
Risico's	Zonder de financiële bijdrage kan het Volwassenenfonds zichzelf lastig in stand houden in Leiderdorp. Dit zou ten koste kunnen gaan van alle volwassenen met een inkomen tot sociaal minimum, die een activiteit op sportgebied willen ondernemen. Het risico is een minder gezonde leefstijl en toename van psychische klachten, wat kan leiden tot meer kosten op andere beleidsterreinen zoals de Wmo.

122 Stopzetten Jeugdfonds Sport en Cultuur € -50.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Stopzetten subsidie Jeugdfonds Sport & Cultuur
Beleidsmatige gevolgen	Bij het stoppen van deze minimavoorziening kan uitsluiting en vereenzaming van kinderen op de loer liggen, wat weer tot meer problemen kan leiden op andere gebieden (bijv problemen op het gebied van onderwijs). Dit is in strijd met het coalitieprogramma en de sociale agenda van Leiderdorp, waarin o.a. staat beschreven dat Leiderdorp opkomt voor kwetsbare inwoners. Het stoppen van financiële steun aan het Jeugdfonds Sport en Cultuur kan leiden tot minder deelname van kinderen en jongeren aan sport en cultuur, wat kan bijdragen aan een minder actieve levensstijl, met verdere gevolgen van dien
Formatieve consequenties	Geen
Noodzakelijke acties	Jeugdfonds Sport & Cultuur tijdig informeren
Haalbaarheid	Ingrijpend - eenvoudig
Fasering	2026, in 2024 informeren dat 2025 het laatste subsidiejaar is
Risico's	Zonder de financiële bijdrage kan het Jeugdfonds Sport & Cultuur zichzelf lastig in stand houden in Leiderdorp. Dit gaat ten koste van kinderen waarvan de ouders leven van een sociaal minimum. Deze kinderen zouden dan lastig tot moeilijk kunnen deelnemen aan een sportclub of andere (sport) activiteiten. Het risico is een minder gezonde leefstijl en toename van psychische klachten, wat kan leiden tot meer kosten op andere beleidsterreinen, bijv Jeugdhulp

123 Stopzetten Stichting Leergeld € -99.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Stopzetten subsidie Stichting Leergeld. Hier kan hulp aangevraagd worden voor activiteiten op het gebied van onderwijs, sport, cultuur en welzijn. Voorbeelden zijn schoolspullen, een laptop, een fiets, zwemles, sport, muziekles of een verjaardagspakket.
Beleidsmatige gevolgen	Bij het stoppen van deze minimavoorziening kan uitsluiting en vereenzaming van kinderen op de loer liggen, wat weer tot meer problemen kan leiden op andere gebieden (bijv problemen op het gebied van onderwijs). Dit is in strijd met het coalitieakkoord en de sociale agenda, waarin juist wordt beschreven dat Leiderdorp opkomt voor de kwetsbare minima. Het stopzetten van deze subsidie kan leiden tot verminderde toegang tot de meest belangrijke onderwijsmaterialen zoals schoolspullen, laptops en fietsen voor kwetsbare gezinnen. Dit vergroot de kloof tussen kansarme en kansrijke studenten en maakt de kwetsbaren meer zichtbaar
Formatieve consequenties	Geen
Noodzakelijke acties	communicatie naar Stichting Leergeld en inwoners
Haalbaarheid	Ingrijpend - eenvoudig
Fasering	2026, in 2024 informeren dat 2025 het laatste subsidiejaar is

123 Stopzetten Stichting Leergeld € -99.000 S	
Risico's	Zonder de financiële bijdrage kan Stichting Leergeld zichzelf lastig in stand houden in Leiderdorp. Dit gaat ten koste van kinderen waarvan de ouders leven van een sociaal minimum. Deze kinderen kunnen dan geen hulp aanvragen op het gebied van onderwijs, sport, cultuur en welzijn. Het risico is een minder gezonde leefstijl en toename van psychische klachten, wat kan leiden tot meer kosten op andere beleidsterreinen, bijv Jeugdhulp

124 Invoeren drempelbedrag verstrekking bijzondere bijstand € -40.414 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Invoeren drempelbedrag bijzondere bijstandverstrekking. Volgens artikel 35 lid 2 van de Participatiewet kan het college bij het verlenen van bijzondere bijstand een drempelbedrag hanteren van 167 euro per bijzondere bijstand aanvraag. Het drempelbedrag is het bedrag dat zelf betaald moet worden voordat iemand in aanmerking komt voor bijzondere bijstand.
Beleidsmatige gevolgen	Bij toepassing van het drempelbedrag bij verstrekkingen bijzondere bijstand zullen minder kwetsbare minima gebruik maken van deze minimaondersteuning; minima zullen dan zelf geld moeten bijleggen. In het coalitieakkoord staat beschreven dat Leiderdorp opkomt voor kwetsbare inwoners. Vermindering van financiële steun kan leiden tot een toename van armoede onder kwetsbare groepen, wat onwenselijk is en voor toename van kosten kunnen zorgen op allerlei vlakken.
Formatieve consequenties	Deze maatregel betekent een extra handeling in het werkproces, dus kost (iets) meer tijd voor medewerkers. Dit zal terugkomen in uitvoeringskosten die in rekening worden gebracht via de DVO.
Noodzakelijke acties	Doelgroep informeren/uitvoeringsgemeente gemeente Leiden informeren
Haalbaarheid	Ingrijpend - lastig
Fasering	2026, in 2024 informeren
Risico's	zie beleidsmatige gevolgen. Bovendien zal dit een verschil in uitvoering opleveren met uitvoeringsgemeente Leiden (die de bijzondere bijstand aanvragen voor Leiderdorp afhandelt). Dit is een minimaregeling en de minima zal worden beperkt in het aanvragen van bijzondere bijstand, als er gebruik wordt gemaakt van drempelbedragen. Zo zal de minima steeds minder een beroep doen op minimaregelingen, waardoor armoede toe zal nemen.

125 Minimabeleid beperking doelgroep € -34.586 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Het huidige minimabeleid kent diverse regelingen voor inwoners met een inkomen tot 120% van het wettelijk sociaal minimum (tijdelijk voor een aantal regelingen verhoogd naar 130 %). Om bezuinigingen te realiseren kunnen bestaande regelingen worden versoerd of de doelgroep kan worden beperkt (bijvoorbeeld door minimaondersteuning te bieden aan inwoners met een inkomen tot 110% van het wettelijk sociaal minimum)
Beleidsmatige gevolgen	Aanpassing van de doelgroep heeft als gevolg dat minder kwetsbare inwoners een beroep kunnen doen op minimaondersteuning. In het coalitieakkoord staat opgenomen dat Leiderdorp opkomt voor kwetsbare inwoners. En dat de 120%-norm voor minimabeleid wordt gehandhaafd. Versobering van bestaande minimaregelingen betekent dat de hoogte van gemeentelijke bijdragen worden aangepast. Bijvoorbeeld een minder hoge bijdrage voor de collectieve zorgverzekering voor minima, of voor deelname aan sport of cultuur, of voor de aanschaf van onderwijsbenodigdheden voor kinderen. Dit betekent dat minima meer zelf zullen moeten bijleggen. Voor een deel van de minima betekent dit dat zij daardoor geen gebruik meer zullen maken van voorzieningen die bijdragen aan het bevorderen van participatie, met alle gevolgen van dien. Een versoering van het minimabeleid zou ook betekenen dat het ontwikkelen van een integraal beleidsplan armoede, zoals gepland voor 2024, niet zinvol is.
Formatieve consequenties	Naar verwachting vervalt één van de prioriteiten, het opstellen van een integraal beleidsplan armoede, met de keuze voor deze maatregel
Noodzakelijke acties	Inwoners, maatschappelijke organisaties en de uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen moeten worden geïnformeerd. Werkprocessen voor toekenning en uitkering van regelingen moeten worden aangepast.

125 Minimabeleid beperking doelgroep € -34.586 S	
Haalbaarheid	Ingrijpend - lastig
Fasering	Kan per 2026 ingaan
Risico's	Het bezuinigen op minimabeleid heeft negatieve gevolgen voor mensen die toch al in een kwetsbare positie verkeren. Het bezuinigen op minimaondersteuning zal ertoe leiden dat minder minima volwaardig kunnen meedoen in de samenleving. Door minder te investeren in het minimabeleid wordt er mogelijk meer beroep gedaan op andere voorzieningen, zoals de Wmo en Schuldhulpverlening. Bovendien kan de bezuiniging het gevolg hebben dat minder mensen uitstromen uit de uitkering.

126 Verlagen re-integratiebudget Participatiewet € -75.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Budget moet in samenhang worden gezien met 6262304 Participatiewet Nieuw Beschut en de bijstandsbudgetten (6261001, 6261005, 6261006 en 6261010). Op grond van de Participatiewet is de gemeente verplicht tot ondersteuning bij arbeidsinschakeling van mensen met een uitkering en niet-uitkeringsgerechtigden. De wijze waarop en de omvang waarin de gemeente hier invulling aan geeft, behoort tot de vrije beleidsruimte. Het kan dus soberder. Sinds de coronapandemie in 2020 is sprake van een structureel overschot van gemiddeld circa € 175.000. De periode ervoor was veelal sprake van een tekort op re-integratie.
Beleidsmatige gevolgen	Een bezuiniging op re-integratie raakt de kwetsbaarste mensen. Mensen die we op een re-integratietraject plaatsen hebben veelal meerdere onderliggende problemen en beperkingen en komen, ondanks de krappe arbeidsmarkt, niet zonder ondersteuning zelfstandig aan het werk. Werk of een zinvolle dagbesteding is vaak het beste middel om daadwerkelijk mee te kunnen doen in de samenleving en helpt (gedeeltelijk) bij het oplossen van andere problemen. Kortten op re-integratie is zowel strijdig met het huidige beleid zoals verwoord in het Beleidsplan Participatiewet Leiderdorp 2020, als met de Sociale Agenda en het coalitieakkoord 2022-2026, waarin het streven is vastgelegd het aantal bijstandsgerechtigden significant terug te dringen. Als gevolg van de invoering van de duale intake per 2023 en de deelname van Leiderdorp aan het succesvolle instrument Wijkleren per 2024 zal het aantal re-integratietrajecten naar verwachting de komende jaren weer toenemen.
Formatieve consequenties	Niet in Leiderdorp. Waarschijnlijk zeer beperkt gevolg voor uitvoerders bij DZB Leiden.
Noodzakelijke acties	Aanpassing van het jaarlijkse managementcontract tussen de uitvoeringsorganisatie Werk & Inkomen en DZB Leiden. Bij ontoereikende budgetten: beleidsmatige keuze wie voorrang heeft.
Haalbaarheid	Ingrijpend - eenvoudig
Fasering	Mogelijk per 2026.
Risico's	Minder investeren in toeleiding naar werk leidt tot hogere bijstandscijfers en hogere kosten voor bijstandsuitkeringen. Bij overschrijding van het door het rijk beschikbaar gestelde budget (gebundelde uitkering of BUIG) kent de gemeente een eigen risico van maximaal 7,5% van het definitief voor dat jaar toegekende rijksbudget. Bij overschrijding van van het tekort met meer dan 7,5% kan de gemeente onder voorwaarden in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. Zij dient dan aan te tonen dat zij tijdig voldoende maatregelen heeft genomen om het dreigende tekort te voorkomen of te verminderen. Een bezuiniging op re-integratie is daarmee in strijd.

127 Bevriezen aantal nieuwe beschutte werkplekken Participatiewet € -10.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Bevriezen aantal nieuwe beschutte werkplekken. Hangt samen met Participatiewet re-integratie (6262301) en de bijstandsbudgetten (met name 6261001). De realisatie van nieuwe beschutte werkplekken is verplicht op grond van de Participatiewet.

127 Bevriezen aantal nieuwe beschutte werkplekken Participatiewet € -10.000 S	
Beleidsmatige gevolgen	Beschutte werkplekken zijn bedoeld voor de kwetsbaarste groepen in de samenleving: mensen met een (zwaardere) arbeidsbeperking die niet bij een reguliere werkgever aan het werk kunnen. Zonder deze werkplekken zijn de meesten gedwongen thuis te zitten. Het rijk stelt jaarlijks in de Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ de taakstelling per gemeente vast. Voor Leiderdorp bedraagt die taakstelling in 2023: 15. Begin 2023 waren 11 mensen werkzaam op een beschutte werkplek. In de begroting 2024 is het nieuwe doel vastgelegd op 15. Met bevroering van de huidige aantallen nemen we afstand van het vastgestelde beleid in het Beleidsplan Participatiewet 2020 en de Sociale Agenda en doen we afbreuk aan het coalitieakkoord om het aantal bijstandsgerechtigden significant terug te dringen. De opbrengst is relatief gering en wordt alleen gerealiseerd als we reeds per 2024 stoppen met uitbreiding van het aantal beschutte werkplekken. Zetten we de verdere uitbreiding voort, dan moet er de komende jaren feitelijk extra geld bij. Daarmee is de bezuiniging niet langer haalbaar.
Formatieve consequenties	Geen.
Noodzakelijke acties	Aanpassing van het jaarlijkse managementcontract tussen de uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen en DZB Leiden, waarin afspraken over te realiseren aantallen worden vastgelegd.
Haalbaarheid	Ingrijpend - lastig
Fasering	Mogelijk per 2026.
Risico's	De taakstelling van het rijk is leidend en dwingend. Hoewel er vooralsnog geen (financiële) sancties door het rijk zijn opgelegd bij het niet halen van de taakstelling, is niet uitgesloten dat dit op termijn wel gaat gebeuren.

128 Controle kinderopvang - leges daadwerkelijk gaan innen € -5.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Daadwerkelijk innen en verhogen leges. De controle op de kinderopvang is een wettelijk taak die we laten uitvoeren door de GGD. Er is hierbinnen weinig ruimte om te bezuinigen. De verwachting is wel dat het Rijk wellicht op termijn de controle op de kinderopvang wil gaan centraliseren. Eventueel zouden de leges die we vragen aan (nieuwe) gastouder(bureau)s en opvanglocaties verhoogd kunnen worden. In 2022 en 2023 zijn er geen leges ge-ind. Sinds medio 2021 zijn de administratieve taken rond de toezicht op de kinderopvang belegd bij de back office WMO.
Beleidsmatige gevolgen	Geen
Formatieve consequenties	Geen
Noodzakelijke acties	Op dit moment is niet duidelijk hoe de administratieve taken ten aanzien van de controle op de kinderopvang zijn ingericht, waardoor niet duidelijk is wie voor het innen van de leges verantwoordelijk is. Wanneer die duidelijkheid er wel is, kan met het innen van leges worden begonnen. Aanpassen bedragen in de lesesverordening voor 2025.
Haalbaarheid	Begrotingsruimte
Fasering	Kan per 2025
Risico's	Stijging van de kosten voor kinderopvanglocaties kan een drempel vormen om kinderopvang in Leiderdorp aan te bieden. De leges-opbrengst is een inschatting die af kan wijken van de werkelijke opbrengst wanneer zich minder gastouders of opvangorganisaties aanmelden in Leiderdorp.

129 Verlagen budget mantelzorgwaardering € -5.000, € -6.000, €-6.000, € -6.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Het verlagen van het budget van de mantelzorgwaardering. De mantelzorgwaardering kan worden verlaagd in het uit te keren bedrag of een andere vorm krijgen. Dit maakt het mogelijk om het budget te verlagen (let op dit is dan een extra verlaging op de huidige taakstelling van €10.000). Het is niet mogelijk om dit volledig af te schaffen, omdat de mantelzorgwaardering een wettelijke verplichting is vanuit de Wmo. Daarom wordt een voorstel gedaan voor een verlaging van het budget tot €10.000 gedaan.

129 Verlagen budget mantelzorgwaardering € -5.000, € -6.000, €-6.000, € -6.000 S	
Beleidsmatige gevolgen	Raakt de ondersteuning aan kwetsbare (vaak oudere) inwoners en daarmee de doelstelling mee kunnen doen en zo lang mogelijk thuisblijven wonen.
Formatieve consequenties	Geen.
Noodzakelijke acties	Noodzakelijk is een goede communicatiestrategie om deze keuze uit te leggen. Als dit niet gedaan wordt levert dit onrust en onvrede op. Indien er gekozen wordt voor een andere invulling vraagt dit extra ambtelijke inspanning om deze invulling vormt te geven.
Haalbaarheid	Ingrijpend- eenvoudig
Fasering	per 2026
Risico's	Het raakt een kwetsbare doelgroep op een tastbare manier. Dit kan onrust geven onder inwoners en vraagt politiek draagvlak. Er zijn al eerder pogingen geweest om de mantelzorgwaardering anders in te vullen en deze hebben niks opgeleverd. Mantelzorgers geven aan dat een geldbedrag voor de grootste groep de best passende vorm van waardering is.

130 Stoppen vrijwilligersverzekering en vrijwilligersprijs € -9.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Het stoppen met de vrijwilligersverzekering en de vrijwilligersprijs. Als gemeente hebben wij in regionaal verband een vrijwilligersverzekering afgesloten. Dit is een polis waarbij alle vrijwilligers binnen onze gemeenten verzekerd zijn voor eventuele schade. Daarnaast keert de burgemeester jaarlijks drie vrijwilligersprijzen uit. Beide zijn lokale keuzes en kunnen gestopt worden.
Beleidsmatige gevolgen	Het stoppen met de vorm van ondersteuning aan vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties drijft in tegen de gekozen insteek van de sociale agenda. Namelijk het wegnemen van deze ondersteuning draagt niet bij aan het stimuleren van vrijwillige inzet en zo het zorgen voor een dorp waarin men iets voor een ander doet.
Formatieve consequenties	geen.
Noodzakelijke acties	Het ontbinden van de polis bij de verzekeraar voor de collectieve verzekering. Daarnaast het informeren van de vrijwilligers en organisaties van deze wijziging.
Haalbaarheid	Stoppen vrijwilligersverzekering: ingrijpend - eenvoudig; stoppen vrijwilligersprijs: reëel- eenvoudig
Fasering	per 2025 voor de vrijwilligersprijs en afhankelijk van de gemaakte afspraken in de polis 2026 voor de verzekering.
Risico's	Voor de vrijwilligersprijs zitten er minale risico's aan, voornamelijk dat er het gevoel van gebrek van waardering kan ontstaan. Voor het afschaffen van de verzekering zijn de risico's groter. Denk daarbij aan politiek en maatschappelijk draagvlak, maar ook aan financiële gevolgen. Zo kan dit er voor zorgen dat minder mensen zich zullen gaan inzetten als vrijwilligers en daarmee niet gestelde politieke/beleidsmatige doelen behaald worden. Het afnemen van het aantal vrijwilligers kan ook als gevolg hebben dat er meer professionele hulp ingekocht moet worden. Dit zorgt voor stijging van de kosten. Eveneens kan het ontbreken van een verzekering mogelijk betekenen dat wij toch als gemeente aansprakelijk worden gehouden voor schade/kosten en door middel van een juridische procedure kosten op ons verhaald zullen worden.

131 Stopzetten licenties Schulink € -15.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	stopzetten licenties schulink. De Wmo backoffice en de collega's van Inclusie hebben toegang tot een online kennisbank Schulink. Als gemeente betalen wij de kosten voor deze licenties, in de vorm van een abonnement. Deze site is te bevordering van het werkproces, maar niet wettelijk verplicht en kan dus ook gestopt worden.
Beleidsmatige gevolgen	Geen, gaat om een ondersteuning aan de uitvoering

131 Stopzetten licenties Schulink € -15.000 S	
Formatieve consequenties	geen.
Noodzakelijke acties	Het uitzoeken van de voorwaarden om contract te ontbinden, dit tijdig opzeggen en uitvoering hierin meenemen + voorbereiden op nieuwe werkwijze.
Haalbaarheid	Reëel - eenvoudig
Fasering	Bij Schulink is een abonnement afgesloten afhankelijk van de afloopdatum van dit abonnement kan hiermee gestart worden. Uitgangspunt is 2026.
Risico's	Het vraagt het aanpassing van de werkwijze van de uitvoering. Zij moeten op een ander manier huur juridische informatie kunnen ophalen en borgen. Mogelijk kost dit meer dan het huidige abonnement van Schulink. Momenteel wordt Schulink veel gebruikt door de medewerkers van de back-office wmo.

132 Afschaffen secretariële ondersteuning Adviesraad Sociaal Domein € -1.500 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Geen externe secretariële ondersteuning meer voor de adviesraad sociaal domein. De adviesraad sociaal domein heeft conform de regeling 2019 een extern secretarieel ondersteuner die de notulen van de vergaderingen maakt en de agenda's samen met de voorzitter klaarzet. Het hebben van een adviesraad zit verankerd in onder andere de Wet maatschappelijke ondersteuning, maar de voorwaarden zijn daarin aan de gemeente. Dit maakt het mogelijk om hierin een keuze in te maken de raad niet langer te faciliteren met een secretariële ondersteuning.
Beleidsmatige gevolgen	De adviesraad adviseert het college gevraagd en ongevraagd over het beleid in het sociaal domein. Het is een van de vaste participatieinstrumenten binnen het sociaal domein. Het sluit daarbij aan de leidende principes die beschreven staan in de sociale agenda: werken vanuit een integrale benadering met allerlei partners en inwoners.
Formatieve consequenties	geen
Noodzakelijke acties	Het aanpassen van het reglement van de adviesraad, het maken van nieuwe werkafspraken met de raad en het tijdig opzeggen van de overeenkomst met de ondersteuner
Haalbaarheid	Reëel - eenvoudig
Fasering	per 2026 en indien nodig al per 2025
Risico's	Het risico is dat de belastbaarheid van de adviesraad minder wordt; het zijn vrijwilligers die meedenken en dit vrijwilligerswerk wordt met het vervallen van deze vorm van ondersteuning groter. Dit kan de samenwerking negatief beïnvloeden.

133 Stopzetten subsidie Alzheimercafe € -1.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Stoppen met de subsidie aan het Alzheimercafé: jaarlijks vraag het Alzheimer Nederland een subsidie aan voor het Alzheimercafé. Deze bijdrage is op vrijwillige basis en kan gestopt worden.
Beleidsmatige gevolgen	Dementerende ouderen vormen een belangrijke doelgroep in het beleid van het sociaal domein. Door de dubbele vergrijzing zal deze groep steeds groter worden en ook steeds meer zorgvragen. In de sociale agenda staat de doelstelling opgenomen om kwetsbare ouderen te ondersteunen en ook mantelzorgers goed te ondersteunen/faciliteren. Het Alzheimercafé draagt bij aan allebei deze doelstellingen, door een laagdrempelige ondersteuningsvorm te bieden aan de dementerende als de mantelzorger.
Formatieve consequenties	Geen
Noodzakelijke acties	Een gesprek met Alzheimer Nederland en mogelijk het jaarlijks afwijzen van de aanvraag.
Haalbaarheid	Reëel - eenvoudig
Fasering	per 2026, waarbij ook rekening gehouden moet worden overovergangsregeling.

133 Stopzetten subsidie alzheimercafe € -1.000 S	
Risico's	De risico voor ons als gemeente is enerzijds dat er minder alzheimercafés zullen plaatsvinden. Dit heeft een negatief effect voor onze inwoners: deze hebben minder hulp en ondersteuning tot hun beschikking. Dit kan resulteren in hogere zorgkosten op een later moment. Dit zit vooral in mantelzorgers die overbelast raken. Anderzijds raakt dit het imago van de gemeente. Als wij willen sturen op ondersteuning op kwetsbare ouderen, dan kan deze beslissing als weinig consequent overkomen.

134 Beperken subsidie MEE, IDb en Kwadraad € -7.500 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Beperkte mogelijkheid voor besparing op subsidies voor stichting Mee, stichting IdB en Kwadraad. Deze drie partijen voorzien alle drie in een andere wettelijke taak. Stichting Mee is de wettelijk verplichtte onafhankelijke clientondersteuning (OCO). Stichting IDb is onze wettelijk verplichte antidiscrimatievoorziening. Kwadraad voert de wet tijdelijk huisverbod uit en is onze wettelijke verplichte crisisdienst. Stoppen met het financieren/ subsidieren van deze partijen is dus niet mogelijk. Wel kunnen wij onderzoeken welke besparingsmogelijkheden er zijn voor deze wettelijke taken. Zo kunnen wij voor de partijen MEE en Kwadraad hun jaarlijkse indexatie gelijkhouden aan die van onze eigen begroting. Daarnaast kunnen wij voor alle drie de partijen stoppen met aanvullende taken toekennen. Dit levert geringe besparingen op.
Beleidsmatige gevolgen	Het behouden van deze taken conform de wettelijke verplichtingen geeft geen negatieve beleidsmatige gevolgen. De gestelde beleidsdoelen kunnen nog steeds behaald worden.
Formatieve consequenties	geen
Noodzakelijke acties	Het voeren van goede accountgesprekken met deze subsidiepartijen en jaarlijks een kritische beoordeling van de subsidieaanvragen.
Haalbaarheid	Reëel - eenvoudig
Fasering	per 2026 rekening houdend met een afbouw/overgangstermijn
Risico's	Het voornaamste risico ligt bij deze partners. Indien zij structureel minder toegekend krijgen dan zij nodig achten voor de uitvoering kan dit resulteren in een minder cooperatieve houding, maar ook afname van dienstverlening aan onze inwoners en in het ergste geval volledig stoppen met de uitvoering. De laatste twee stappen zullen ook impact hebben op onze inwoners.

135 Stopzetten alle subsidies € -5.000, € -10.000, € -15.000, € -15.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Stopzetten van de subsidies voor de Oranjevereniging, Jespa en Juridisch Adviesbureau
Beleidsmatige gevolgen	Het stopzetten van subsidies zal een aantal verenigingen opzadelen met een financieel probleem. Zij zullen of hun inkomsten uit andere bronnen moeten halen of hun uitgaven verminderen. Het kan zijn dat het juridisch adviesbureau uit Leiderdorp verdwijnt.
Formatieve consequenties	Subsidieaanvragen en vaststellingen beoordelen zijn een onderdeel van het werk van de beleidsadviseur K&C. De formatie K&C kan eventueel worden verkleind als ook de subsidies op kostenplaats 6254001 worden gestopt.
Noodzakelijke acties	Tijdige communicatie met alle betrokken partijen.
Haalbaarheid	Ingrijpend - eenvoudig
Fasering	Heeft een twee jaar nodig om het stop te zetten. De subsidies moeten zorgvuldig worden afgebouwd. Het jaar 2026 als overgangsjaar is daarbij niet voldoende. Pas in 2028 zal de subsidie volledig zijn stopgezet.
Risico's	Maatschappelijk, politiek en juridisch risico. De bezuinigingen raken deelnemers, bezoekers en vrijwilligers. Mogelijk valt een deel van de organisaties om. Het cultuuraanbod in Leiderdorp zal verschromen. Juridisch: de organisaties hebben rechten opgebouwd als het gaat om subsidies. Het zal een aantal jaren duren voordat de subsidies kunnen worden stopgezet. Hoe verhoudt dit zich met de rechten die organisaties hebben op het aanvragen van subsidies als het gaat om de ASV.

136 Taakstelling lumpsum opdracht Inluzio € -40.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Taakstelling van jaarlijks 40.000 opnieuw invoeren voor opdracht Inluzio/vervolg opdracht Inluzio
Beleidsmatige gevolgen	Inluzio voert sinds 2019 de opdracht Samen Leiderdorp, een brede basis uit voor de inwoners in Leiderdorp. Inluzio biedt een ondersteuningsaanbod van preventie en lichte begeleiding aan voor alle inwoners van Leiderdorp gericht op zelfredzaamheid, samenredzaamheid en participatie. Dit omvat onder andere de toegang sociaal domein, voorveld, begeleiding Wmo, toegang schuldhulpverlening, begeleiding statushouders en nieuwkomers, ondersteuning mantelzorgers, ondersteuning vrijwilligers, vitaliteitscoaches, facilitair beheer accomodaties Sterrentuin en Dwars. Inluzio ontvangt een lumpsumbudget voor de uitvoering van de opdracht, en een separate bekostiging voor de uitvoering van het facilitair beheer. Inluzio maakt zelf vanaf 2020 om niet gebruik van de Sterrentuin.
Formatieve consequenties	Een taakstelling op Inluzio heeft formatieve gevolgen voor de hulpverleners in dienst bij Inluzio.
Noodzakelijke acties	- Taakstelling aangeven voor lumpsum opdracht Inluzio. - Overleg tussen gemeente en Inluzio.
Haalbaarheid	Reëel - eenvoudig
Fasering	-Voorstel bezuinigingen lumpsum Inluzio
Risico's	- Bezuiniging op ondersteuningsaanbod (kwetsbare) inwoners, m.n. op voorveld betekent meer vraag naar specialistische zorg - Toename complexe problematiek bij inwoners sinds coronacrisis - Coördinerende rol Inluzio, vangnetfunctie ook in relatie tot (capaciteits)tekorten bij andere aanbieders (jeugd, ggz, huisartsen) - Als inwoners niet vroegtijdig hulp ontvangen en problemen niet tijdig worden gesignaleerd neemt de ernst van de problematiek bij een inwoner toe.

137 Taakstelling op de toegang wmo € -10.000, € -20.000, € -30.000, € -30.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Taakstelling op de toegang Wmo en Jeugdhulp
Beleidsmatige gevolgen	De contracten voor Inluzio Leiderdorp en Stichting Jeugdteam Leidse regio lopen met ingang van 1 juni 2026 af. Het college heeft de opdracht gegeven om te onderzoeken of een integrale toegang tot de wmo en de jeugdhulp doelmatig en haalbaar is. Met het opleggen van een taakstelling voor alle toegangen wordt er voortgesorteerd op de integrale toegang en kan de taakstelling in zijn breedte worden belegd. Tevens kan er tijdens het formuleren van een nieuwe opdracht rekening gehouden worden met de taakstelling. Wel moet er rekening worden gehouden met dat de gemeentelijke toegang tot jeugdhulp op dit moment met de gemeenten in de Leidse regio gezamenlijk wordt ingekocht. Zowel een andere invulling van dit gedeelte van de toegang, als een eventuele taakstelling heeft gevolgen voor de andere gemeenten in de Leidse regio.
Formatieve consequenties	Een taakstelling op de toegang heeft geen gevolgen voor de formatie, omdat er nieuwe contacten worden afgeloten.
Noodzakelijke acties	In het project "Integrale toegang tot het Sociaal Domein" rekening houden met de taakstelling die op de toegang wordt gelegd.
Haalbaarheid	Reëel - eenvoudig
Fasering	Taakstelling meenemen in het project "Integrale toegang tot het Sociaal Domein"

137 Taakstelling op de toegang wmo € -10.000, € -20.000, € -30.000, € -30.000 S	
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> - Het is onbekend hoe de toegang vorm gaat krijgen, met het opleggen van een taakstelling vooraf wordt de integrale toegang hierop beperkt. - Bezuiniging op ondersteuningsaanbod (kwetsbare) inwoner, op voorveld betekent meer vraag naar specialistische zorg. - Coördinerende rol Inclusio, vangnetfunctie ook in relatie tot (capaciteits)tekorten bij andere aanbieders (jeugd, ggz, huisartsen), rol in ketenregie - Als inwoners niet vroegtijdig hulp ontvangen en problemen niet tijdig worden gesignaleerd neemt de ernst van de problematiek bij een inwoner toe. - In de Hervormingsagenda Jeugd wordt van gemeenten verwacht juist meer in te zetten op het preventie/het voorveld, zodat daar laagdrempelig(er) hulp en ondersteuning ingezet wordt en minder (snel) gebruik gemaakt hoeft te worden van gespecialiseerde jeugdhulp. - Bezuiniging op de toegang betekent dat er bepaalde taken minder of minder goed uitgevoerd kunnen worden.

138 Schrappen welzijnsaanbod € -500.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Inclusio Leiderdorp voert vanaf 2019 de brede opdracht Samen Leiderdorp uit. Momenteel worden voorbereidingen getroffen voor het vervolg van de toegang, welzijnstaken en preventie taken voor het sociaal domein per 1 juli 2026. De opdracht voor Inclusio Leiderdorp omvat wettelijke en niet-wettelijke taken, namelijk het behandelen van de aanvragen voor wmo voorzieningen en de welzijns- taken, begeleidingstaken en preventie taken. Inclusio krijgt voor de uitvoering van de brede opdracht jaarlijks een lumpsumbedrag. In dit brede lumpsumbedrag is geen onderscheid gemaakt tussen wettelijke en niet-wettelijke taken.
Beleidsmatige gevolgen	<ol style="list-style-type: none"> 1) schrappen uitvoering welzijnstaken 2) schrappen ondersteuningsaanbod preventie en lichte begeleiding
Formatieve consequenties	Schrappen welzijnsacties heeft gevolgen voor formatie Inclusio. Door schrappen welzijnsaanbod zal tegelijk ook de vraag van inwoners naar ondersteuning toenemen. .
Noodzakelijke acties	<ol style="list-style-type: none"> 1) Onderbouwing en aanpak verder uitwerken 2) Communicatie naar maatschappelijke organisaties 3) Overleg met maatschappelijke organisaties 4) Formele besluitvorming 5) Wijziging opdrachten en subsidies 6) Eventuele bezwaar- en beroepsprocedures van organisaties en/of inwoners
Haalbaarheid	Ingrijpend - lastig
Fasering	<ol style="list-style-type: none"> 1) Verder uitwerken wat is nodig voor uitvoering wettelijke taken gemeente, welke niet-wettelijke taken kunnen worden geschrapt en worden overgelaten aan private initiatieven en vrijwilligers 2) formele besluitvorming 3) communicatie naar maatschappelijke organisaties en naar inwoners
Risico's	<ol style="list-style-type: none"> 1) Kosten voor de maatwerkvoorzieningen en specialistische jeugdhulp gaan stijgen. Uit de gegevens van "waarstaatjegemeente", blijkt dat de gemeente Leiderdorp minder maatwerkvoorzieningen verstrekt dan omliggende gemeenten. De investering in de brede opdracht, is een direct gevolg van de financiële investering van preventie en lichte begeleiding. 2) Wanneer inwoners minder of geen toegang hebben tot preventie en lichte ondersteuning is risico dat inwoners met problemen geen ondersteuning van professionals kunnen krijgen bij het oplossen van hun problemen, waardoor de problematiek verergert. Sinds de coronacrisis is er al een toename van het aantal inwoners met problematiek, en ook in de ernst van de problematiek. 3) Risico grote bezuiniging op welzijnsaanbod is dat de gemeente niet aan zijn wettelijke taken voldoet. Organisaties en inwoners kunnen hier bezwaar tegen maken. 4) Wanneer het aantal inwoners met ernstige multiproblematiek toeneemt, wordt de ongelijkheid groter en zullen mogelijk ook overlast en onveiligheid toenemen.

139 Stopzetten preventief aanbod - aanvullende diensten CJG € -213.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Stopzetten aanvullende diensten CJG

139 Stopzetten preventief aanbod - aanvullende diensten CJG € -213.000 S

Beleidsmatige gevolgen	<p>Gemeenten zijn in het kader van de Wet Publieke Gezondheid verantwoordelijk voor de uitvoering van de integrale Jeugdgezondheidszorg. Naast het uniforme deel, waarvoor een bedrag per inwoner wordt betaald, kunnen gemeenten diensten afnemen in het kader van preventief jeugdbeleid. Tot heden worden de aanvullende diensten van het CJG in het kader van preventief jeugdbeleid bekostigd van deze kostenplaats. Dit gaat om diensten als de inzet van de CJG-coördinator, het CJG-cursusbureau, pedagogische opvoedondersteuning, groepsvoorlichting, preventieve logopedische zorg, Stevig Ouderschap/Stevig Ouderschap Prenataal en weerbaarheidstrainingen. Deze diensten zouden we kunnen stopzetten.</p> <p>Bij de vorige bezuinigingsronde in 2019 is besloten de kostenplaats voor het CJG af te romen en een versobering van €25.000 door te voeren voor 2022 t/m 2025 op de aanvullende diensten. Door toegenomen behoefte aan de diensten in het CJG is echter bij de aanlevering van de kadernota 2023-2026 besloten de taakstelling af te voeren en het budget binnen de kostenplaats van het CJG weer op te hogen met €25.000.</p> <p>Door een toenemende behoefte aan aanvullend aanbod in het CJG i.c.m. indexatie van prijzen, stijgen de uitgaven voor de aanvullende diensten jaarlijks. De huidige budgetten lijken reeds onvoldoende toerijkend. In het coalitieakkoord 2022-2026 staat dat het college zich met betrekking tot de Jeugdzorg maximaal inspant om de huidige problemen op te lossen en wachtlijsten te voorkomen. De geleverde diensten in het CJG liggen in het voorveld van de (specialistische) jeugdzorg. Over de inzet op preventief aanbod staat in het coalitieakkoord niks opgenomen.</p> <p>De diensten binnen het CJG dragen daarentegen wel bij aan het behalen van doelen uit de Sociale Agenda (o.a. voor Kansrijke Start) en de beleidsnota 'Samen Sterk voor de Toekomst van de Jeugd(hulp)'. Een aantal onderdelen draagt ook bij aan doelen uit het Uitvoeringsbeleid Onderwijskansen Leiderdorp vanaf 2020. Daarnaast zijn we bezig met verkenning op de toegang Sociaal Domein, waaronder Jeugdhulp.</p>
Formatieve consequenties	Geen
Noodzakelijke acties	Indien wordt besloten de budgetten van het CJG te versoberen, zal een keuze gemaakt moeten worden in de diensten die nog vanuit het CJG geleverd kunnen worden.
Haalbaarheid	Reëel - lastig
Fasering	Afbouw subsidierelatie
Risico's	Door de preventieve aanvullende diensten kunnen we problematiek vroeger signaleren, eerder ondersteuning bieden, (sneller) doorverwijzen en voorkomen dat (intensievere) jeugdzorg moet worden ingezet. Het versoberen van de budgetten binnen het CJG gaat samen met het maken van keuzes om bepaalde diensten niet meer aan te bieden. Hierdoor krimpt het preventief aanbod voor ondersteuning aan Leiderdorpse inwoners op het gebied van jeugd en opvoeding, waar we zien dat de vraag de afgelopen jaren toeneemt. Indien er minder preventief voorveld beschikbaar is, is het risico dat er sneller jeugdigen in de gespecialiseerde jeugdhulp terecht komen. In dat geval kunnen de kosten uiteindelijk hoger uitvallen.

140 Begrotingsruimte budget alg. bijstand DVO W&I € -40.000 S

Uitwerking dekkingsmaatregel	Betreft een van de vijf beschikbare budgetten voor de kosten van de DVO Werk & Inkomen (de uitvoeringsorganisatie). Moet in samenhang worden gezien met de kostenplaatsen 6261106 (Wsw lokaal), 6262306 (Participatiewet re-integratie lokaal), 6262101 (Inburgering) en 6261407 (schuldhulpverlening). Binnen totaalbudget zit op drie plaatsen voldoende begrotingsruimte, waaronder 6261007.
Beleidsmatige gevolgen	Geen directe beleidsmatige gevolgen. Kosten uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen op grond van de GR sociale diensten 2017 en de onderliggende DVO worden op basis van nacalculatie definitief vastgesteld (verdeelsleutel relatieve omvang BUIG-budgetten) en kunnen waarschijnlijk nog steeds binnen de beschikbare budgetten worden gedekt.

140 Begrotingsruimte budget alg. bijstand DVO W&I € -40.000 S	
Formatieve consequenties	Geen.
Noodzakelijke acties	Geen.
Haalbaarheid	Begrotingsruimte
Fasering	Per 2026 haalbaar.
Risico's	Afspraken over de verdeling van de kosten van de uitvoeringsorganisatie - grotendeels personele kosten en overhead - tussen Leiden en Leiderdorp liggen vast in de DVO. Er is sprake van een voor- en nacalculatie. Het risico bestaat dat bij de nacalculatie blijkt dat de feitelijke kosten het beschikbare budget overschrijden.

141 Begrotingsruimte Wsw budget DVO W&I € -10.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Betreft een van de vijf beschikbare budgetten voor de kosten van de DVO Werk & Inkomen (de uitvoeringsorganisatie). Moet in samenhang worden gezien met de kostenplaatsen 6261007 (Algemene bijstand lokaal), 6262306 (Participatiewet re-integratie lokaal), 6262101 (Inburgering) en 6261407 (schuldhulpverlening). Binnen totaalbudget zit op drie plaatsen voldoende begrotingsruimte, waaronder 6261106.
Beleidsmatige gevolgen	Geen directe beleidsmatige gevolgen. Kosten uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen op grond van de GR sociale diensten 2017 en de onderliggende DVO kunnen waarschijnlijk nog steeds binnen de beschikbare budgetten worden gedekt.
Formatieve consequenties	Geen.
Noodzakelijke acties	Geen.
Haalbaarheid	Begrotingsruimte
Fasering	Per 2026 haalbaar.
Risico's	Afspraken over de verdeling van de kosten van de uitvoeringsorganisatie - grotendeels personele kosten en overhead - tussen Leiden en Leiderdorp liggen vast in de DVO. Er is sprake van een voor- en nacalculatie. Het risico bestaat dat bij de nacalculatie blijkt dat de feitelijke kosten het beschikbare budget overschrijden.

142 Beperken van toekenning scootmobiel € -4.320, € -6.480, € -8.640, € -10.800 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Inperken instroom van scootmobiel. Een inspanningsverplichting om het aantal toegekende scootmobiel te beperken. Volledig afschaffen niet mogelijk, maar gaan voor het meer sturen op eigen verantwoordelijkheid op basis van voorzienbaarheid van ondersteuning. De wmo is een wettelijke taak van de gemeente Leiderdorp. De wmo regelt dat inwoners die niet geheel zelfstandig kunnen leven en wonen, ondersteuning moeten ontvangen vanuit de wmo. De wet heeft een opendeinde regeling, waardoor het moeilijker te beoordelen is of de bezuiniging behaald kan worden. Dit betekent dat de gemeente niet in zijn geheel kan bezuinigen op de begeleiding en dagbesteding. Wel kan de gemeente de verordening en beleidsregels aanscherpen. Tenslotte mag de gemeente wettelijk gezien geen inkomenspolitiek bedrijven op de wmo.
Beleidsmatige gevolgen	Raakt de ondersteuning aan kwetsbare (vaak oudere)inwoners en daarmee de doelstelling mee kunnen doen en zo lang mogelijk thuisblijven wonen.
Formatieve consequenties	Geen structurele inspanningen, wel incidentele inspanning om inperking mogelijk te maken. Mogelijk ook meer bezwaren en daarin meer incidentele inspanning van kwaliteitsmedewerker en juridische zaken IDA.
Noodzakelijke acties	Lokale regelgeving aanscherpen; aanpassen verordening en beleidsregels. Aanpassen werkinstructies. Mogelijk toename aantal bezwaren.
Haalbaarheid	Reëel - lastig

142 Beperken van toekenning scootmobiel € -4.320, € -6.480, € -8.640, € -10.800 S	
Fasering	per 2025
Risico's	Het raakt een kwetsbare doelgroep op een tastbare manier. Dit kan onrust geven onder inwoners en vraagt politiek draagvlak. Eveneens zijn de uitgaven aan deze voorziening afhankelijk van het beroep wat inwoners hier op doen en aangezien het bij noodzaak niet mogelijk is deze te weigeren is er geen besparingsgarantie.

143 Inperken instroom woningaanpassingen € -18.000, € -27.000, € -36.000, € -45.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Beperken van woningaanpassingen door meer te wijzen op eigen verantwoordelijkheid en voorzienbaarheid; dit raakt de ondersteuningsvormen trapliften, deuropeners en woningaanpassingen. Het gaat om een inspanningsverplichting om het aantal toegekende aanpassingen terug te brengen. Dit kan gedaan worden door voorlichting (het tijdig voorbereiden van inwoners op eigen verantwoordelijkheid), het aanscherpen van de werkinstructies van de uitvoering (Inclusio en Back-office), aanpassing van lokale regelgeving en het inzetten samenwerking met de woningcoöperatie. Het is juridisch niet mogelijk deze ondersteuning helemaal te stoppen, daarom is doel instroom beperken en het financieel resultaat lastig in te schatten.
Beleidsmatige gevolgen	Raakt de ondersteuning aan kwetsbare (vaak oudere) inwoners en daarmee de doelstelling zo lang mogelijk thuisblijven wonen.
Formatieve consequenties	Geen structurele inspanningen, wel incidentele inspanning om inperking mogelijk te maken. Mogelijk ook meer bezwaren en daarin meer incidentele inspanning van kwaliteitsmedewerker en juridische zaken IDA.
Noodzakelijke acties	Lokale regelgeving aanscherpen; aanpassen verordening en beleidsregels. Aanpassen werkinstructies en eventueel voorlichtingsmateriaal. Mogelijk toename aantal bezwaren. Overleggen opzetten met Rijnhart over doorstroommogelijkheden.
Haalbaarheid	Reëel - lastig
Fasering	per 2025
Risico's	Het raakt een kwetsbare doelgroep op een tastbare manier. Dit kan onrust geven onder inwoners en vraagt politiek draagvlak.

144 Ontmoedigen effect op ZIN (zorg in natura) € -37.950, € -54.230, € -78.900, € -125.133 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Instroom beperken huishoudelijke ondersteuning (ZIN en PGB). Het is niet mogelijk deze ondersteuningsvorm te stoppen of te weigeren bij noodzaak. Het is wel mogelijk om te kijken of wij het gebruik kunnen terugbrengen. Dit kan door het voeren van een ontmoedigingsbeleid en het sturen op grotere eigen verantwoordelijkheid. Het effect van ontmoedigingsbeleid komt terug op zorg in natura als PGB. De wmo is een wettelijke taak van de gemeente Leiderdorp. De wmo regelt dat inwoners die niet geheel zelfstandig kunnen leven en wonen, ondersteuning moeten ontvangen vanuit de wmo. De wet is een opendeinde regeling, waardoor het moeilijker te beoordelen is of de bezuiniging behaald kan worden. Dit betekent dat de gemeente niet in zijn geheel kan bezuinigen op de huishoudelijke ondersteuning. Wel kan de gemeente de verordening en beleidsregels aanscherpen en door middel van een voorlichtingscampagne inwoners stimuleren om tijdig na te denken over het zelf regelen van hulp/ondersteuning.
Beleidsmatige gevolgen	Deze ondersteuningsvorm raakt de doelstellingen vitale ouder worden en ondersteuning aan kwetsbaren zoals beschreven in de sociale agenda. Veelal helpt huishoudelijke hulp ouderen om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen.
Formatieve consequenties	geen
Noodzakelijke acties	Het vraagt het opzetten van een bewustwordingscampagne en goede training van de professionals die de keukentafelgesprekken doen. Mogelijk vraagt dit ook aanscherping van de regelgeving.
Haalbaarheid	Ingrijpend - lastig
Fasering	per 2026

144 Ontmoedigen effect op ZIN (zorg in natura) € -37.950, € -54.230, € -78.900, € -125.133 S	
Risico's	Deze maatregel heeft geen garantie voor een besparingsresultaat. Het is niet mogelijk om bij noodzaak mensen deze vorm van ondersteuning te weigeren. Daarnaast is er het risico van publieke ophef en politiek draagvlak. De maatregel raakt inwoners en kan overkomen als tegenstrijdig met de doelstellingen geformuleerd in de sociale agenda. Dit vraagt dus een heldere communicatiestrategie en nauwe samenwerking met onze uitvoeringspartners, om zo inwoners en de politiek bewust te maken van deze benodigde omslag in visie op het recht op huishoudelijke hulp.

145 Vaker toekennen lichte ondersteuning (ZIN + PGB) € -4.872, € -6.960, € -10.440, € -13.920 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Het vaker toekennen van het product licht. Het product licht is een goedkoper product voor huishoudelijke ondersteuning, omdat de frequentie van de hulp lager is en de inwoner zelf ook meer moet schoonhouden. Door vaker dit product toe te kennen dan intensievere ondersteuningsvormen kan er worden getracht een besparing te behalen. De wmo is een wettelijke taak van de gemeente Leiderdorp en ondersteuning kan dus niet geweigerd worden. Daarnaast is het een openeinde regeling, waardoor het moeilijker te beoordelen is of de bezuiniging behaald kan worden. Wel kan er op deze manier geprobeerd worden om de kosten zoveel als mogelijk te beperken.
Beleidsmatige gevolgen	Deze ondersteuningsvorm raakt de doelstellingen vitale ouder worden en ondersteuning aan kwetsbaren zoals beschreven in de sociale agenda. Veel al helpt huishoudelijke hulp ouderen om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen.
Formatieve consequenties	geen
Noodzakelijke acties	Het vraagt het opzetten van een bewustwordingscampagne en goede training van de professionals die de keukentafelgesprekken doen. Mogelijk vraagt dit ook aanscherping van de regelgeving.
Haalbaarheid	Reëel - lastig
Fasering	per 2026
Risico's	Deze maatregel heeft geen garantie voor een besparingsresultaat. Het is niet mogelijk om bij noodzaak mensen deze vorm van ondersteuning te weigeren. Daarnaast is er het risico van publieke ophef en politiek draagvlak. De maatregel raakt inwoners en kan overkomen als tegenstrijdig met de doelstellingen geformuleerd in de sociale agenda. Dit vraagt dus een heldere communicatiestrategie en nauwe samenwerking met onze uitvoeringspartners, om zo inwoners en de politiek bewust te maken van deze benodigde omslag in visie op het recht op huishoudelijke hulp.

146 Afschaffen maaltijdvoorziening € -22.000 S of afbouwen € -2.000, € -4.000, € -6.000 en € -8.000.	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Het afschaffen van de ondersteuning van de maaltijdvoorziening. Deze ondersteuning vanuit de Wmo betreft het klaarzetten van de brood en warme maaltijd en optioneel het voeren van de maaltijd. Deze ondersteuningsvorm kan vervangen worden door diverse (particuliere) maaltijdservices, denk aan tafeltjedekje of andere kant en klaarservices. Dit zou het mogelijk maken om deze vorm van ondersteuning geheel of gedeeltelijk te zien als iets wat inwoners zelfstandig kunnen regelen en dus niet binnen de Wmo valt. De opties zijn: 1. geheel afschaffen 2. alleen toekennen voor mensen die voeren van maaltijd nodig hebben 3. Geen nieuwe indicaties meer toekennen, alleen bestaande doorlaten lopen.
Beleidsmatige gevolgen	Het afschaffen van deze ondersteuning raakt inwoners met een kwetsbare gezondheid en kan daarmee impact hebben op de gestelde doelstelling van ondersteuning aan kwetsbare inwoners en extra voor het sociale netwerk/mantelzorgers.
Formatieve consequenties	Geen structurele consequenties. Incidentele inspanningen van beleid en backoffice om wijziging door te voeren.
Noodzakelijke acties	Vraagt aanpassing van de lokale regelgeving: verordening, beleidsregels en financieel besluit. Daarnaast moet het (regionale) contract worden opgezegd en eventueel moet gekeken worden naar een overgangsregeling voor de bestaande indicaties (de inwoners die dit nu gebruiken). Bij gehele afschaffing vraagt het ook wat voorlichting en ondersteuning van de sociaal werkers aan de inwoners.

146 Afschaffen maaltijdvoorziening € -22.000 S of afbouwen € -2.000, € -4.000, € -6.000 en € -8.000.	
Haalbaarheid	Reëel - eenvoudig
Fasering	per 2026 (contract per mei 2024 per jaar verlengd)
Risico's	Een onderdeel van deze voorziening is lastiger te vervangen dit is het voeren van de maaltijd. Met het afschaffen van deze ondersteuningsvorm vraagt dit van deze kwetsbare groep een extra inspanning om dit binnen hun eigen netwerk te regelen. Dit zal druk op eigen netwerk/ mantelzorgers mogelijk toe laten nemen.

147 Aanscherpen regels begeleiding en dagbesteding € -75.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	De regels voor begeleiding en dagbesteding aanscherpen. Het aanscherpen van de regels heeft effect op zowel voor zorg in natura (ZIN) en persoonsgebonden budget (PGB). De wmo is een wettelijke taak van de gemeente Leiderdorp. De wmo regelt dat inwoners die niet geheel zelfstandig kunnen leven en wonen, ondersteuning moeten ontvangen vanuit de wmo. De wet is een openeinde regeling, waardoor het moeilijker te beoordelen is of de bezuiniging behaald kan worden. Dit betekent dat de gemeente niet in zijn geheel kan bezuinigen op de begeleiding en dagbesteding. Wel kan de gemeente de verordening en beleidsregels aanscherpen, waardoor de drempel om in aanmerking te komen voor begeleiding en begeleiding groep wordt verhoogd.
Beleidsmatige gevolgen	De inwoners die begeleiding en dagbesteding ontvangen zijn kwetsbare inwoners, die op een bepaalde mate ondersteuning nodig hebben. Onderzocht moet worden of deze ondersteuning in een andere vorm kan worden aangeboden. Hiervoor kan je denken aan een lokale collectieve voorziening zoals welzijns en maatschappelijke taken.
Formatieve consequenties	geen.
Noodzakelijke acties	Voor dit voorstel specificeren we de doelgroep vooraf. Onderzoeken we welke inwoners momenteel gebruik maken van begeleiding en dagbesteding. Wat zijn de oorzaken dat deze inwoners ondersteuning nodig hebben vanuit de wmo en of deze ondersteuning ook via Inclusio Leiderdorp kan worden aangeboden. Daarnaast moeten de verordening en beleidsregels worden aangepast.
Haalbaarheid	Reëel - eenvoudig
Fasering	Onderzocht moet worden welke vormen van begeleiding en dagbesteding onder de activiteiten kunnen vallen die Inclusio Leiderdorp momenteel al aanbiedt. De doelgroep moet goed in kaart worden gebracht. Vervolgens dient de verordening en beleidsregels worden aangescherpt en gespecificeerd.
Risico's	Indien de verordening niet door de raad wordt vastgesteld, waardoor de regels om ondersteuning te ontvangen vanuit de wmo niet worden aangescherpt. De Wmo betreft een open einde regeling, dit betekent dat indien er meer inwoners kwetsbaar worden en ondersteuning nodig hebben, deze ondersteuning door de gemeente moet worden aangeboden.

148 Budget Wmo vervoer verlagen € -100.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Het verlagen budget Wmo vervoer. Het structureel verlagen van het budget voor de regiotaxi en individueel vervoer. Voor het individueel vervoer kijken naar het strikter toetsen van de noodzaak om kosten hierin te beperken.
Beleidsmatige gevolgen	Deze ondersteuning raakt inwoners met een kwetsbare gezondheid en kan daarmee impact hebben op de gestelde doelstelling van ondersteuning aan kwetsbare inwoners in de sociale agenda.
Formatieve consequenties	geen
Noodzakelijke acties	Het jaarlijks monitoren van de uitgaven aan de regiotaxi en individueel vervoer om eventuele overschrijdingen te kunnen corrigeren. Daarnaast het uitzoeken van de mogelijkheden die er zijn om het individueel vervoer, zeker in het geval van een taxi, terug te brengen. Dit vraagt een diepgaande analyse van de huidige indicaties en uitgaven.
Haalbaarheid	Begrotingsruimte

148 Budget Wmo vervoer verlagen € -100.000 S	
Fasering	per direct
Risico's	Aangezien het contract van de regiotaxi een variabele component kent, wat afhangt van het gebruik betekent het dat de jaalijkse kosten kunnen verschillen voor deze vorm van ondersteuning. Daarnaast is er sprake van een open einde regeling, waarin wij niet kunnen voorzien hoeveel mensen gebruik gaan maken van deze voorziening en men ook niet kunnen weigeren als er noodzaak is, maar het budget overschreden is. Dit maakt dat er een financieel risico is dat het budget niet toereikend is, maar de kosten wel gemaakt worden en betaald moeten worden ivm contractuele verplichtingen. Een ander risico is dat wij niet kunnen afdwingen dat men minder gebruik gaat maken van deze voorzieningen. Voor het individueel vervoer is er medische noodzaak voor dit type vervoer (mensen kunnen namelijk om diverse medische redenen geen gebruik maken van de regiotaxi/ het collectief vervoer) en dit maakt het moeilijk om te sturen op andere vervoersopties. En bovendien geldt voor een zeer klein aantal gevallen dat zij daardoor door een taxi vervoert worden. Dit is een kostbare vorm van vervoer, maar de mogelijkheden om hier op bij te sturen of te weigeren zijn zeer beperkt. Dit is dus meer een inspanningsverplichting dan een garantie tot besparing.

149 Beëindigen Wijk GGZ'er € -20.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	In gemeente Leiderdorp is vanaf 1 januari 2019 een wijk-ggz'er aan het werk, voor 9 uur per week. De wijk-ggz'er wordt geleverd door GGZ Rivierduinen en begeeft zich op het snijvlak van Zorg- en Veiligheid. Zijn werkzaamheden bestaan enerzijds uit het leggen en onderhouden van contacten met het zorgnetwerk, de politie, Inclusio Leiderdorp en Rijnhart Wonen. Anderzijds bezoekt de wijk-ggz'er ook inwoners met bijvoorbeeld verward of zorgmijndend gedrag, al dan niet gezamenlijk met de wijkagent of Inclusio.
Beleidsmatige gevolgen	Samenwerking in de keten zorg en veiligheid verloopt niet vanzelf. Met de wijk GGZ'er hebben we hier een stevige stimulans aangegeven. Vooral de samenwerking met Rivierduinen heeft een grote impuls gekregen, maar ook met bijvoorbeeld politie, huisartsen (POH) en Rijnhart Wonen wordt intensiever samengewerkt. De vraag blijft in hoeverre dit een structurele inzet vraagt. De taken van de wijk GGZ'er zijn mogelijk (deels) bij partners onder te brengen. Risico is dat gemaakte stappen en bijbehorende positieve effecten in de samenwerking, wegebben. .v.p. toets de maatregel aan het coalitieakkoord 2022-2026.
Formatieve consequenties	N.v.t.
Noodzakelijke acties	Evalueren meerwaarde wijk-ggz'er. In kaart brengen wat het Zorg en Veiligheidshuis gaat doen aan ketensamenwerking. In gesprek gaan met GGZ Rivierduinen; In gesprek gaan met de partners, zoals ziektekostenverzekeraars, woningbouwvereniging en Rivierduinen zelf, over mogelijke (mede-)financiering.
Haalbaarheid	Ingrijpend - lastig
Fasering	Evalueren opbrengsten wijk-ggz'er in 2024. Subsidie aanvrager vooraf mededelen van afbouw van subsidie. Politie en wijkteam vooraf informeren.
Risico's	De huidige wijk-ggz'er participeert in het zorgnetwerk en heeft lokaal contacten gelegd die door de partijen als waardevol worden bestempeld. Met name richting de politie en de GGZ. Dit vervalt mogelijk met het wegvallen van de wijk-ggz'er. We hebben onvoldoende zicht op de effecten om te kunnen schatten of het wegvallen van de wijk GGZ'er leidt tot een toename van ernstige stagnatie of zware casuïstiek.

150 Taakstelling op de toegang jeugdhulp € -10.000, € -20.000, € -30.000, € -30.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Taakstelling op de toegang Wmo en Jeugdhulp
Beleidsmatige gevolgen	<p>De contracten voor Inclusio Leiderdorp en Stichting Jeugdteam Leidse regio lopen met ingang van 1 juni 2026 af. Het college heeft de opdracht gegeven om te onderzoeken of een integrale toegang tot de wmo en de jeugdhulp doelmatig en haalbaar is. Met het opleggen van een taakstelling voor alle toegangen wordt er voortgesorteerd op de integrale toegang en kan de taakstelling in zijn breedte worden belegd. Tevens kan er tijdens het formuleren van een nieuwe opdracht rekening gehouden worden met de taakstelling.</p> <p>Wel moet er rekening worden gehouden met dat de gemeentelijke toegang tot jeugdhulp op dit moment met de gemeenten in de Leidse regio gezamenlijk wordt ingekocht. Zowel een andere invulling van dit gedeelte van de toegang, als een eventuele taakstelling heeft gevolgen voor de andere gemeenten in de Leidse regio.</p>
Formatieve consequenties	Een taakstelling op de toegang heeft geen gevolgen voor de formatie, omdat er nieuwe contacten worden afgeloten.
Noodzakelijke acties	In het project "Integrale toegang tot het Sociaal Domein" rekening houden met de taakstelling die op de toegang wordt gelegd.
Haalbaarheid	Reëel - eenvoudig
Fasering	Taakstelling meenemen in het project "Integrale toegang tot het Sociaal Domein"
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> - Het is onbekend hoe de toegang vorm gaat krijgen, met het opleggen van een taakstelling vooraf wordt de integrale toegang hierop beperkt. - Bezuiniging op ondersteuningsaanbod (kwetsbare) inwoner, op voorveld betekent meer vraag naar specialistische zorg. - Coördinerende rol Inclusio, vangnetfunctie ook in relatie tot (capaciteits)tekorten bij andere aanbieders (jeugd, ggz, huisartsen), rol in ketenregie - Als inwoners niet vroegtijdig hulp ontvangen en problemen niet tijdig worden gesignaleerd neemt de ernst van de problematiek bij een inwoner toe. - In de Hervormingsagenda Jeugd wordt van gemeenten verwacht juist meer in te zetten op het preventie/het voorveld, zodat daar laagdrempelig(er) hulp en ondersteuning ingezet wordt en minder (snel) gebruik gemaakt hoeft te worden van gespecialiseerde jeugdhulp. - Bezuiniging op de toegang betekent dat er bepaalde taken minder of minder goed uigevoerd kunnen worden. F17

Programma 2 Aantrekkelijk Leiderdorp

FINANCIËLE POSITIE HRO + = nadeel en - = voordeel	Ja / Nee	Categorie	2025	2026	2027	2028	2029	Nr
<i>Programma 2</i>								
Verhoging tarieven marktgelden met 10%	N	Ingrijpend Eenvoudig	0	-1.200	-1.200	-1.200	-1.200	201
Stoppen met expat centre	J	Reëel Eenvoudig	0	0	-8.000	-8.000	-8.000	202
Stopzetten bijdrage economie071	N	Reëel Lastig	0	0	-30.000	-30.000	-30.000	203
Stopzetten samenwerking Veerpont met Leiden en Teylingen	N	Ingrijpend Lastig	0	-3.571	-3.571	-3.571	-3.571	204
Beperkt invulling geven aan actieplan biodiversiteit	N	Reëel Eenvoudig	-80.000	0	0	0	0	205
Onderhoudsbudget Houtkamp schrappen en minder onderhoud	N	Ingrijpend Eenvoudig	0	-21.600	-21.600	-21.600	-21.600	206
Opheffen Heemtuin	N	Ingrijpend Lastig	0	-4.808	-4.808	-4.808	-4.808	207
Opheffen kinderboerderij	N	Ingrijpend Eenvoudig	0	-15.568	-15.568	-15.568	-15.568	208
Stopzetten vergoeding groen - slootonderhoud	N	Ingrijpend Lastig	0	-2.916	-2.916	-2.916	-2.916	209
Huuropbrengsten volkstuinvereniging 10% hoger	N	Ingrijpend Lastig	0	-1.300	-1.300	-1.300	-1.300	210
Versoberen onderhoud speelplaatsen	N	Ingrijpend Eenvoudig	0	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	211
Beperken subsidie molens	N	Reëel Eenvoudig	0	-2.500	-5.000	-7.500	-10.000	212
Geen indexering budgetten Rijnlandse Molenstichting	J	Begrotings ruimte	-2.244	-2.244	-2.244	-2.244	-2.244	213
Verlagen budget brandkranen en -putten	J	Begrotings ruimte	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	214
Verlagen budget Doesbrug	J	Begrotings ruimte	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	215
Verlagen budget Leiderdorpse brug	J	Begrotings ruimte	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	216
Verlagen budget Rijnvregdbrug	J	Begrotings ruimte	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	217
Hogere legesopbrengsten kabels en leidingen	J	Begrotings ruimte	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	218
Gladheidbestrijding beperken	N	Ingrijpend Eenvoudig	0	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	219
Stoppen met extra inzet in bladvalperiode	N	Ingrijpend Eenvoudig	0	-19.000	-19.000	-19.000	-19.000	220

FINANCIËLE POSITIE HRO + = nadeel en - = voordeel	Ja / Nee	Categorie	2025	2026	2027	2028	2029	Nr
Versobering onkruidbeheersing	J	Ingrijpend Eenvoudig	0	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	221
Clusterintg herstelwerkzaamheden met vervangingsopgave	J	Reëel Eenvoudig	0	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	222
Budget waterplan aanpassen naar jaarlijks benodigd budget	J	Begrotings ruimte	-9.475	-9.475	-9.475	-9.475	-9.475	223
Gazons omvormen naar ruiggras	N	Ingrijpend Eenvoudig	0	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	224
Gazons minder maaien (van 20x per jaar naar 15 x per jaar)	J	Reëel Eenvoudig	0	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	225
Rondom bomen minder frequent maaien	J	Reëel Eenvoudig	0	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	226
Niet meer uitvoeren van beeldkwaliteitsschouwen	N	Reëel Eenvoudig	0	-7.000	-7.000	-7.000	-7.000	227
Een kwart minder bomen herplanten	N	Ingrijpend Eenvoudig	0	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	228
Halveren budget wijkgericht werken	N	Begrotings ruimte	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	229
Afbouwen van het aantal JOP's	N	Ingrijpend Eenvoudig	0	0	-6.100	-6.100	-6.100	230
Stopzetten subsidie ophalen oud papier	N	Reëel Eenvoudig	0	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	231
Stoppen verstrekking hondenpoepzakjes	J	Ingrijpend Eenvoudig	0	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	232
Lagere bijdrage Omgevingsdienst West-Holland	J	Reëel Lastig	0	-12.940	-12.940	-12.940	-12.940	233
Stoppen met ongediertebestrijding	N	Ingrijpend Eenvoudig	0	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	234
Minder gebruik communicatiemiddelen	N	Ingrijpend Eenvoudig	0	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	235
Stoppen met energiescans	N	Ingrijpend Eenvoudig	0	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	236
Verlaging duurzaamheidsbudget	N	Begrotings ruimte	-85.000	-85.000	-85.000	-85.000	-85.000	237
Stoppen met wijkuitvoeringsplannen	N	Ingrijpend Lastig	0	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	238
Besparen door inzet subsidie klimaatgelden	J	Begrotings ruimte	0	-118.154	-118.154	-118.154	-118.154	239
Tarieven begraven en asbestemmingen verhogen met 10%	N	Ingrijpend Eenvoudig	0	-17.400	-17.400	-17.400	-17.400	240
Afvalstoffenheffing kostendekkend tot 100%	J	Reëel Eenvoudig	0	-180.000	-180.000	-180.000	-180.000	241
Afvalstoffenheffing meer toerekenen en in tarief verwerken	J	Reëel Eenvoudig	0	-42.000	-42.000	-42.000	-42.000	242

FINANCIËLE POSITIE HRO + = nadeel en - = voordeel	Ja / Nee	Categorie	2025	2026	2027	2028	2029	Nr
Rioolheffing kostendekkend tot 100%	J	Reëel Eenvoudig	0	-145.000	-145.000	-145.000	-145.000	243
Verlagen budget beleid bestemmingsplannen	N	Begrotings ruimte	-7.350	-7.350	-7.350	-7.350	-7.350	244
Verhogen raming inkomsten reisdocumenten	J	Begrotings ruimte	0	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	245
APV-leges 10% verhogen	N	Reëel Eenvoudig	0	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800	246
Budget monumentensubsidie verlagen	J	Begrotings ruimte	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	247
Leges omgevingsvergunningen 10% verhogen	J	Reëel Eenvoudig	0	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	248
Verlagen kapitaallasten programma 2	J	Reëel Eenvoudig	-66.019	-50.939	-18.322	-19.323	-30.214	249
Totaal Programma 2			-320.088	-1.066.765	-1.080.748	-1.084.249	-1.097.640	

201 Verhoging tarieven marktgeden met 10% € -1.200 S

Uitwerking dekkingsmaatregel	Een sterke verhoging van de marktgeden zal leiden tot een kleinere markt en uiteindelijk wellicht tot het verdwijnen hiervan.
Beleidsmatige gevolgen	
Formatieve consequenties	
Noodzakelijke acties	
Haalbaarheid	Ingrijpend - eenvoudig
Fasering	
Risico's	Tegenstand markeigenaren

202 Stoppen met Expatcentre € -8.000 S

Uitwerking dekkingsmaatregel	Binnen het budget voor economische aangelegenheden wordt de bijdrage voor Leiden International Centre gedekt. De bijdrage is recent voor twee jaar verlengd tot en met 2026. We stellen voor om de bijdrage aan deze activiteit na die datum te beëindigen.
Beleidsmatige gevolgen	Beeindiging van de deelname aan dit project zal naar verwachting geen grote gevolgen hebben, zij het dat het draagvlak van de regionale samenwerking op verder afneemt.
Formatieve consequenties	Geen wijzigingen verwacht
Noodzakelijke acties	Tijdige aankondiging om bij verlenging convenant te onderhandelen cq te sturen op een verlaagde bijdrage vanuit Leiderdorp naar €1,5 per inwoner
Haalbaarheid	Reeel en eenvoudig
Fasering	De bezuiniging kan per 2027 worden doorgevoerd. Tot en met 2026 ligt de verplichting vast.
Risico's	Risico is dat de regionale samenwerking m.b.t. economie onder druk komt te staan.

203 Stopzetten bijdrage economie 071 € -30.000 S vanaf 2027	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Leiderdorp is deelnemer aan het samenwerkingsverband Economie071 in de Leidse regio dat sinds 2014 loopt. Het huidige convenant loopt van 2023 tot en met 2026. De bijdrage aan stichting economie071 bestaat uit een 'vast gedeelte' en een 'variabel' gedeelte. Het vaste gedeelte betreft een bijdrage aan het bedrijfsbureau (kosten programmamanager en communicatieadviseur, ondersteunende activiteiten). Dit betreft ongeveer 1 euro per inwoner (€ 26.000 ex BTW, prijspeil 2021). Het variabel gedeelte betreft een reservering in de gemeentebegrotingen van €2 per inwoner (€ 54.000 voor Leiderdorp, prijspeil 2021) die in het convenant als streefbedrag is opgenomen. Besloten kan worden om uit het samenwerkingsverband Economie071 te stappen per 2027. Omdat een deel van de Economie071 werkzaamheden alsnog door de gemeente zelf uitgevoerd moet worden, is ingeschat dat niet de volledige bezuiniging van €80.000 te behalen valt maar van maximaal € 40.000. Kanttekening hierbij is dat een gedeelte van de projecten die door economie071 worden gestart, projecten zijn waarvan de provincie als kader stelt dat ze in regioverband worden opgepakt. Een voorbeeld hiervan is de regionale bedrijventerreinenstrategie. Alternatief voor deze bezuiniging is opgenomen onder 6231002a waardoor geen volledige deelname aan het 'variabele' deel van de projecten vanuit Economie071 meer mogelijk is.
Beleidsmatige gevolgen	Het coalitieakkoord doet geen specifieke uitspraken over economische samenwerking in de regio en is of lijkt daarmee niet strijdig te zijn. In het Leiderdorps economisch beleidsplan wordt wel ingezet op continuering van de samenwerking binnen Economie071 maar dit beleidsplan is vastgesteld voor de periode 2021-2026.
Formatieve consequenties	Geen wijzigingen verwacht. Wel mogelijke temporisering van werkzaamheden.
Noodzakelijke acties	Tijdige aankondiging van opzegging deelname
Haalbaarheid	reëel - lastig
Fasering	Naar verwachting wordt in 2026 de verlenging van Economie071 weer ter besluitvorming voorgelegd met mogelijk voorbereiding mogelijk al vanaf 2025.
Risico's	Economie speelt zich niet alleen op lokaal niveau af maar wordt ook in belangrijke mate door de regio beïnvloed. Door uit Economie071 te stappen isoleert de gemeente zichzelf en ondernemers wat samenwerking in de regio niet ten goede zal komen.

204 Stopzetten samenwerkingovk. Veerpont Leiden-Teylingen € -3.571 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Stopzetten samenwerkingsovereenkomst met gemeente Leiden en Teylingen voor verbinding veerpont
Beleidsmatige gevolgen	S.v.p. toets de maatregel aan het coalitieakkoord 2022-2026. Gemeente Leiderdorp stopt financiële bijdrage aan recreatieve verbindingroute in de regio.
Formatieve consequenties	Tijdelijk extra formatieve inzet nodig om te onderzoeken of de samenwerkingsovereenkomst stop gezet kan worden en wat de consequenties hiervan zijn. Hierbij zal ook hulp vanuit JZ noodzakelijk zijn.
Noodzakelijke acties	Samenwerkingsovereenkomst met gemeente Teylingen en Leiden opzeggen
Haalbaarheid	ingrijpend - lastig
Fasering	Te realiseren per 2026
Risico's	De veerpont maakt een onderdeel uit van een belangrijke recreatieve verbindingroute in de regio. De oversteek ligt aan de Zijldijk. Verder levert de DZB de schipper. Mogelijk zorgt het stopzetten van deze overeenkomst voor commotie bij de andere deelnemers en onder de bevolking.

205 Beperkt invulling geven aan actieplan biodiversiteit € -80.000 in 2025	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Beperkt invulling geven aan het realiseren van maatregelen ten behoeve van het versterken van biodiversiteit m.b.t. het geven van uitvoering aan actieplan hagen en heggen en het realiseren van beheermaatregelen tbv weidevolgels cf het weidevogelbeheerplan.

205 Beperkt invulling geven aan actieplan biodiversiteit € -80.000 in 2025	
Beleidsmatige gevolgen	Beperkt invulling geven aan de gestelde ambities in het coalitieakkoord t.a.v. het versterken van biodiversiteit.
Formatieve consequenties	n.v.t.
Noodzakelijke acties	In gesprek met groenbelangenorganisaties
Haalbaarheid	reëel - eenvoudig
Fasering	Per direct
Risico's	Het weidevogelbestand loopt terug, dit is een landelijke trend. Het schrappen van deze maatregelen gaat ten koste van onze ambities m.b.t. biodiversiteit en leidt tot een minder groene omgeving en minder biodiversiteit in het dorp.

206 Onderhoudsbudget Houtkamp schrappen en minder onderhoud € -21.600 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Het onderhoudsbudget van de Houtkamp schrappen en minder onderhoud uitvoeren.
Beleidsmatige gevolgen	Het coalitieakkoord 2022-2026 stelt: Biodiversiteit is essentieel in de strijd om klimaatverandering. Het college krijgt de opdracht om bio-diversiteit te versterken en daar nieuwe manieren voor te bedenken. Als "groen hart van Leiderdorp" en primaire plek in de ecologische hoofdstructuur speelt de Houtkamp een essentiële rol in het versterken van een biodiverse en groene gemeente. Bezuinigen op het beheer heeft een negatieve impact op onze biodiversiteitsdoelen..
Formatieve consequenties	Omdat het areaal nog wel beheerd moet worden, blijft een deel van het budget dat nu in fte's is belegd, benodigd. Dat betekent dat de huidige capaciteit in fte's niet geheel kan worden ingeleverd.
Noodzakelijke acties	
Haalbaarheid	ingrijpend - eenvoudig
Fasering	Per 2026 in te voeren. In 2025 kunnen aanpassingen benodigd voor extensief beheer worden uitgevoerd.
Risico's	De Houtkamp wordt intensief gebruikt (ook als evenemententerrein) en vraagt daarom - meer dan bij het gemiddeld openbaar groen - extra onderhoud en toezicht. De veelheid aan verschillende soorten groen vraagt om specifiek onderhoud. Door het onderhoud van de Houtkamp te beleggen binnen het reguliere wijkonderhoud, vervalt het verzorgde uiterlijk van dit centraal gelegen park. In de Houtkamp worden personen met een afstand tot de arbeidsmarkt onder begeleiding ingezet in het groenonderhoud. Met name in de Houtkamp waar de omgeving afgebakend is, is deze vorm van inzet mogelijk.

207 Opheffen Heemtuin € -4.808 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Opheffen heemtuin. Het terrein van de heemtuin kan sober worden beheerd zonder een diversiteit aan kruiden en gewassen in stand te houden.
Beleidsmatige gevolgen	Bezuinigingsmaatregel gaat in tegen de ambitie in het coalitieakkoord 2022-2026 waarin het college de opdracht krijgt om bio-diversiteit te versterken en daar nieuwe manieren voor te bedenken.
Formatieve consequenties	Omdat het areaal nog wel beheerd moet worden, blijft een deel van het budget dat nu in fte's is belegd, benodigd. Dat betekent dat de huidige capaciteit in fte's niet geheel kan worden ingeleverd.
Noodzakelijke acties	
Haalbaarheid	ingrijpend - lastig
Fasering	

207 Opheffen Heemtuin € -4.808 S	
Risico's	De Heemtuin speelt een essentiële rol in het realiseren van de ambities m.b.t. biodiversiteit. Als "kraamkamer" van inheemse kruiden wordt de Heemtuin ingezet om de biodiversiteit in de wijken via de ecologische hoofdstructuur te versterken en onze inwoners kennis te laten nemen van de waarde ervan. Door de heemtuin op te heffen, beschikt de gemeente niet meer over een grote diversiteit aan beschermde soorten. Het tonen van een grote diversiteit aan beschermde kruiden en gewassen aan onze inwoners en bezoekers van elders vervalt hiermee. In de heemtuin worden personen met een afstand tot de arbeidsmarkt onder begeleiding ingezet in het groenonderhoud. Juist in de heemtuin waar de omgeving afgebakend is, is deze vorm van inzet mogelijk.

208 Opheffen kinderboerderij € -15.568 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Opheffen kinderboerderij. De vrijkomende ruimte sober inrichten.
Beleidsmatige gevolgen	-
Formatieve consequenties	Omdat het areaal nog wel beheerd moet worden blijft een deel van het budget dat nu in fte's is belegd benodigd. Dat betekent dat de huidige capaciteit in fte's niet geheel kan worden ingeleverd.
Noodzakelijke acties	Verwijderen opstallen en hekwerken
Haalbaarheid	ingrijpend - eenvoudig
Fasering	Mogelijk om per 2026 in te voeren. De benodigde aanpassingen aan het terrein kunnen in 2025 worden uitgevoerd.
Risico's	De kinderboerderij is een relatief grote publiekstrekker in de gemeente. Sluiting zal leiden tot teleurstelling bij veel inwoners. Ook wordt de kinderboerderij ingezet bij het educatief programma vanuit het MEC. Op de kinderboerderij worden personen met een afstand tot de arbeidsmarkt onder begeleiding ingezet bij de verzorging van dieren en de werkzaamheden daaromheen. Juist op de kinderboerderij waar de omgeving duidelijk is, is deze vorm van inzet mogelijk.

209 Stopzetten vergoeding groen- en slootonderhoud volkstuintenvereniging € -2.916 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Stopzetten vergoeding groen- en slootonderhoud aan de volkstuintenvereniging
Beleidsmatige gevolgen	Het aangaan van verbinding en het stimuleren van participatie en adoptiegroen is iets wat gestimuleerd wordt. Het stopzetten van de vergoeding voor het onderhoud op het terrein van de volkstuintenvereniging sluit hier niet op aan.
Formatieve consequenties	Het onderhoud valt terug naar beheer en uitvoering, voor beide zal een formatieve uitbreiding noodzakelijk zijn om het onderhoud goed uit te kunnen voeren.
Noodzakelijke acties	Juridische haalbaarheid beëindigen contract onderzoeken Aanpassen contracten en bestekken, capaciteit bepalen, budget beschikbaar stellen voor kostenplaats groenonderhoud en/of uitvoering
Haalbaarheid	ingrijpend - lastig
Fasering	Te realiseren per 2026
Risico's	Op dit moment ontvangt Volkstuintenvereniging de Bloemhof een jaarlijkse bijdrage voor het uitvoeren van groen- en slootonderhoud. De bijdrage is in 2013 vastgesteld en vastgelegd in een getekende brief. Voor deze bijdrage voert de vereniging onderhoud uit op moeilijk bereikbare plekken. Door de slechte bereikbaarheid en complexiteit van het onderhoud, zal wanneer het onderhoud teruggenomen wordt door de gemeente, de jaarlijkse onderhoudskosten hoger zijn dan de bijdrage die nu beschikbaar is gesteld. Tevens zal het stopzetten van de vergoeding de verhouding met (het bestuur) van de volkstuintenvereniging verder op scherp stellen. Deze verwachting is gebaseerd op de commotie die is ontstaan na de huurstijging van circa 14% in 2023.

210 Huuropbrengsten 10% hoger € -1.300 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Een sterke verhoging van de huurprijzen
Beleidsmatige gevolgen	Dit zal leiden tot minder belangstellenden en uiteindelijk wellicht het verdwijnen van de volkstuintjes. Dit is niet conform het gemeentelijk beleid, dat dit juist wil stimuleren.
Formatieve consequenties	Het onderhoud valt terug naar beheer en uitvoering, voor beiden zal een formatieve uitbreiding noodzakelijk zijn om het onderhoud goed uit te kunnen voeren.
Noodzakelijke acties	Juridische haalbaarheid beëindigen contract onderzoeken Aanpassen contracten en bestekken, capaciteit bepalen, budget beschikbaar stellen voor kostenplaats groenonderhoud en/of uitvoering
Haalbaarheid	ingrijpend - lastig
Fasering	Te realiseren per 2026
Risico's	Op dit moment ontvangt Volkstuinenvereniging de Bloemhof een jaarlijkse bijdrage voor het uitvoeren van groen- en slootonderhoud. De bijdrage is in 2013 vastgesteld en vastgelegd in een getekende brief. Voor deze bijdrage voert de vereniging onderhoud uit op moeilijk bereikbare plekken. Door de slechte bereikbaarheid en complexiteit van het onderhoud, zal wanneer het onderhoud teruggenomen wordt door de gemeente, de jaarlijkse onderhoudskosten hoger zijn dan de bijdrage die nu beschikbaar is gesteld. Tevens zal het stopzetten van de vergoeding de verhouding met (het bestuur) van de volkstuintenvereniging verder op scherp stellen. Deze verwachting is gebaseerd op de commotie die is ontstaan na de huurstijging van circa 14% in 2023.

211 Verlagen budget speelplaatsen € -10.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Budget onderhoud speelplaatsen vanaf 2026 verlagen met 20% (€ 10.000). Niet alle bestaande formele speelplaatsen worden vernieuwd, afgekeurde toestellen worden niet vervangen. Tenzij de buurt de speelplaats wil adopteren inclusief volledige financiële verantwoordelijkheid. Momenteel bestaat er al een bezuiningsconstructie/uitsterfbeleid bij informele speelplaatsen die niet worden geadopteerd.
Beleidsmatige gevolgen	Coalitieakkoord 2022-2026 (F. Sport en Verenigingen): Sport en beweging voor alle leeftijden draagt bij aan een gezonde samenleving. Veel bewegen en gezond eten bevorderen een positieve leefstijl. De doelstellingen met betrekking tot een rookvrije generatie en de preventie van obesitas zijn nog steeds actueel. Het faciliteren en onderhouden van speelplaatsen, formeel en informeel, om te spelen en te bewegen draagt bij aan deze coalitiedoelstelling. Het verminderen van het onderhoud in speelplaatsen zal leiden tot minder speelvoorzieningen die uitnodigen tot spelen en bewegen voor de jeugd in Leiderdorp. Dit wijkt af van het huidige speelruimtebeleid.
Formatieve consequenties	Geen
Noodzakelijke acties	Deze aanpassing wijkt af van het huidige beleidskader voor speelplaatsen. Het aanpassen van het huidige Speelruimtebeleid en daaropvolgend het beheerplan Spelen, is daarom noodzakelijk. In dit nieuwe beleid moet opgenomen worden op welke speelplaatsen worden aangewezen om de bezuinigingen op te realiseren. Deze speelplaatsen zullen worden opgeheven. Met het opheffen van zijn ook kosten gemoeid, voor demontage en afvoer. Aanvullend zullen de speelplaatsen sober moeten worden ingericht met groen dat minimaal onderhoud vergt. Deze inrichting zal ook eenmalige kosten met zich meebrengen en de beheerkosten voor groenonderhoud zullen toenemen.
Haalbaarheid	Ingrijpend - eenvoudig
Fasering	Per 2026. Na vaststelling van de bezuiningsmaatregelen zal er een nieuw speelruimtebeleid moeten worden opgesteld én worden vastgesteld door de raad.

211 Verlagen budget speelplaatsen € -10.000 S	
Risico's	<p>Zoals beschrijven bij beleidsmatige gevolgen; deze maatregel af van het de coalitiedoelstelling 'F' en het speelruimtebeleid.</p> <p>Het kan ook gevolgen hebben op hoe inwoners hun leefomgeving ervaren, omdat er speelplaatsen (die uitnodigen tot spelen en bewegen) verdwijnen.</p> <p>Momenteel bestaat er al een bezuiningsconstructie/uitsterfbeleid bij informele speelplaatsen die niet worden geadopteerd. In het huidige speelruimtebeleid is een belangrijk uitgangspunt al: minder maar betere speelplaatsen.</p>

212 Beperken subsidie molens € -2.500, € -5.000, € -7.500, € -10.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Subsidie aan Rijnlandse Molenstichting afschaffen: hiervoor geldt een afbouwperiode. De Rijnlandse molenstichting ontvangt sinds 2009 een jaarlijkse bijdrage van € 2.950 per jaar voor elke molen die zij in eigendom heeft overgenomen van de gemeente. Het gaat om 4 molens, totaal € 11.800. Dit is een vast bedrag, geen indexering op van toepassing.
Beleidsmatige gevolgen	Subsidieverlening voor instandhouding molens is geen wettelijke taak. Het schrappen van deze subsidie sluit niet aan op de in het coalitieakkoord opgenomen ambities op het gebied van kunst en cultuur. De molens zijn cultureel erfgoed van de gemeente.
Formatieve consequenties	n.v.t.
Noodzakelijke acties	In gesprek met molenstichting over afbouw subsidie.
Haalbaarheid	reëel - eenvoudig
Fasering	Subsidie kunnen niet per direct opgezegd worden vanwege juridische rechten die zijn ontstaan. Een afbouwperiode is daarom van toepassing. In overleg met JZ bepalen we wat een redelijk termijn is voor afbouw. Voor nu gaan we uit van afbouw in een periode van 4 jaar.
Risico's	<p>1. Molenstichtingen zijn naast de provinciale subsidies afhankelijk van gemeentelijke bijdragen, fondsenwerving en donaties. Het intrekken zal demotiverend werken voor de stichting, die grotendeels op vrijwilligers draait. Op lange termijn bestaat het risico dat de stichting niet overeind blijft staan en de verantwoordelijkheid voor instandhouding van molens terugkeert naar gemeenten en/of het Rijk.</p> <p>2. Het stopzetten van de subsidie staat mogelijk in de weg bij de wens van de gemeente om de laatste molen in eigendom, de Zijllaanmolen, aan een molenstichting over te dragen. Hierover zijn ambtelijke gesprekken gaande.</p>

213 Geen indexering budgetten Rijnlandse Molenstichting € -2.244 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	De Rijnlandse molenstichting ontvangt sinds 2009 een jaarlijkse bijdrage van € 2.950 per jaar voor elke molen die zij in eigendom heeft overgenomen van de gemeente. Het gaat om 4 molens, totaal € 11.800. Dit is een vast bedrag, geen indexering op van toepassing. Het budget wordt wel jaarlijks geïndexeerd. Hierdoor is er per 2024 een overschot van € 2.244.
Beleidsmatige gevolgen	Geen
Formatieve consequenties	n.v.t.
Noodzakelijke acties	Geen
Haalbaarheid	Begrotingsruimte
Fasering	Geen

213 Geen indexering budgetten Rijnlandse Molenstichting € -2.244 S

Risico's	Molenstichting ontvangt geen indexering op de subsidie. Dat is contractueel zo afgesproken. De stichting vroeg eerder wel om verhoging van de subsidie vanwege gestegen kosten. In 2020 hebben we de subsidie verhoogd met een bedrag van € 450,- per molen, totaal € 1.800. Voor het vaststellen van dit bedrag zijn we uitgegaan van de gemiddelde prijsstijging sinds 2009. Door het schrappen van het overschot van € 2.244 per jaar blijft er minder ruimte over om de stichting in de toekomst tegemoet te komen in gestegen kosten. Over een periode van 5 jaar blijkt dat de gemeente een kwart van de kosten subsidieert.
----------	--

214 Brandkranen en -putten € -5.000 S

Uitwerking dekkingsmaatregel	Akkoord voor € 5.000. Betreft inleveren begrotingsruimte. We betalen Oasen een jaarlijkse onderhoudsbijdrage. Dat kan van jaar tot jaar verschillen.
Beleidsmatige gevolgen	
Formatieve consequenties	
Noodzakelijke acties	
Haalbaarheid	Begrotingsruimte
Fasering	
Risico's	

215 Doesbrug € -5.000 S

Uitwerking dekkingsmaatregel	Akkoord voor € 5.000. Betreft inleveren begrotingsruimte.
Beleidsmatige gevolgen	
Formatieve consequenties	
Noodzakelijke acties	
Haalbaarheid	Begrotingsruimte
Fasering	
Risico's	

216 Leiderdorpse brug € -20.000 S

Uitwerking dekkingsmaatregel	Op het budget voor onderhoud- en bedieningskosten blijft structureel over.
Beleidsmatige gevolgen	.
Formatieve consequenties	
Noodzakelijke acties	
Haalbaarheid	Begrotingsruimte
Fasering	
Risico's	

217 Rijnvreugdbrug € -10.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Akkoord € 10.000. Betreft inleveren begrotingsruimte, betaling brugbediening op afstand provincie ZH.
Beleidsmatige gevolgen	
Formatieve consequenties	
Noodzakelijke acties	
Haalbaarheid	Begrotingsruimte
Fasering	
Risico's	

218 Hogere extra legesopbrengsten kabels en leidingen € -15.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Er is vanaf 2021 een flinke volumetoename aan ontvangen leges voor het leggen van kabels en leidingen. In 2021 was dit ruim € 24.000 ; in 2022 € 108.000 en in 2023 € 212.000. Dit terwijl de geraamde inkomsten nauwelijks zijn opgehoogd; in de meerjarenraming blijven deze op € 11.600. In 2023 zijn er incidenteel extra werkzaamheden verricht i.v.m. uitrol van glasvezelnetwerk, maar het hogere volume aan legesinkomsten lijkt ook voor een deel structureel. Zo is de verwachting dat er de komende jaren extra werkzaamheden voor netverzwaren nodig zullen zijn i.v.m. klimaatmaatregelen. Hoewel de meeropbrengsten uit leges met name bedoeld zijn voor het opvangen van kosten voor degeneratie en extra toezicht, lijkt het reeël dat we een deel van de extra opbrengsten kunnen laten vrijvallen voor "algemene baten en lasten". Inschatting is € 15.000 vanaf 2026.
Beleidsmatige gevolgen	
Formatieve consequenties	
Noodzakelijke acties	
Haalbaarheid	Begrotingsruimte
Fasering	
Risico's	

219 Gladheidsbestrijding beperken € -10.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Nieuw gladheidsbestrijdingsplan opstellen, waarbij alleen hoofdwegen, hoofdroutes en wijkverzamelstraten gestrooid worden. Door deze nieuwe manier van gladheidsbestrijding wordt er minder zout gebruikt.
Beleidsmatige gevolgen	Minder zout zal effect hebben op de biodiversiteit
Formatieve consequenties	Minder inzet van medewerkers
Noodzakelijke acties	Opstellen nieuw gladheidsbestrijdingsplan
Haalbaarheid	ingrijpend - eenvoudig
Fasering	Per 2026
Risico's	1. Alleen hoofdroutes worden gestrooid, waardoor binnenstraten in de wijken glad zijn ten tijde van gladheid. 2. Kans op ongelukken op straten in de wijk nemen toe.

220 Stoppen met extra inzet in bladvalperiode € -19.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Stoppen met inhuur extra veegmachine bladvalperiode
Beleidsmatige gevolgen	
Formatieve consequenties	Geen inhuur van externe veegmachine met bemensing meer nodig
Noodzakelijke acties	Aanpassen beheerplan, opzeggen contract.
Haalbaarheid	ingrijpend - eenvoudig
Fasering	Per 2026
Risico's	<ol style="list-style-type: none"> 1. Verwijderen van blad in openbare ruimte neemt meer tijd in beslag (12 weken i.p.v. 6 weken). 2. Meer meldingen bladoverlast. 3. Gladde trottoirs en fietspaden door blad.

221 Versoering onkruidbeheersing € -15.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Versoering onkruidbeheersing
Beleidsmatige gevolgen	
Formatieve consequenties	N.v.t.
Noodzakelijke acties	Aanpassen beleid, aanpassen contracten en bestekken.
Haalbaarheid	ingrijpend - eenvoudig
Fasering	Per 2026
Risico's	<ol style="list-style-type: none"> 1. Meer (on)kruiden op straat. 2. Beeldkwaliteit oogt slordig. 3. Ophoping van vuil.

222 Clustering herstelwerkzaamheden met vervangingsopgave € -15.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Herstelwerkzaamheden beschoeiing structureel opnemen binnen de vervangingsopgave
Beleidsmatige gevolgen	Herstelwerkzaamheden van beschoeiing niet meer ad hoc uitvoeren maar structureel opnemen binnen de jaarlijkse vervangingsopgave
Formatieve consequenties	N.v.t.
Noodzakelijke acties	Aanpassen beheerplan en herstelwerkzaamheden in de fasering van de vervangingsopgave opnemen.
Haalbaarheid	reëel - eenvoudig
Fasering	Te realiseren per 2025

222 Clustering herstelwerkzaamheden met vervangingsopgave € -15.000 S	
Risico's	Herstelwerkzaamheden worden opgenomen binnen de fasering van de vervangingsopgave van dat jaar. Bij lage gevaarzetting wordt het werk uitgesteld totdat de aannemer toch al aan de slag gaat binnen de gemeente om de vervangingsopgave van dat jaar uit te voeren. Zo worden werkzaamheden geclusterd en werk met werk gemaakt, waardoor te verwachten valt dat de gemiddelde uitvoeringskosten lager liggen dan bij ad hoc uitvoeren van herstelwerkzaamheden. Bij grote spoed wordt de aannemer direct ingezet, ongeacht of er al gestart met de vervangingsopgave. Her risico is hiermee laag. Herstelwerkzaamheden worden dan niet langer vanuit de exploitatie maar vanuit de investering betaald.

223 Budget waterplan aanpassen naar jaarlijks benodigd budget € -9.475 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Budget waterplan aanpassen naar jaarlijks benodigd budget
Beleidsmatige gevolgen	De verschillende assets binnen het domein water worden structureel geïnspecteerd, hierbij wordt de technische staat van de asset beoordeeld. Aan de hand van deze inspecties worden beheerplannen gemaakt met daarbij een vervanging- en onderhoudsopgave (incl. financiële raming). Door deze inspecties goed te faseren en in een meerjarenplanning uit te zetten kun je een inschatting maken van welk budget er per jaar nodig. Afhankelijk van de te inspecteren asset kan het benodigd budget per jaar flink wisselen. Het verschil in benodigd budget komt bijvoorbeeld door het areaalverschil tussen de assets: er is meer km aan beschoeiing dan dat er duikers zijn.
Formatieve consequenties	N.v.t.
Noodzakelijke acties	Fasering vastleggen in beheerplan.
Haalbaarheid	Begrotingsruimte
Fasering	Per 2026, in 2029 een beoogd tekort van € 1.900
Risico's	De financiële ruimte voor incidentele onvoorziene inspecties vervalst. De huidige ramingen en bezuinigingsvoorstel zijn gemaakt op basis van de beste kennis van nu. Het is onvoorspelbaar wat de markt gaat doen tussen 2026-2029. Kosten voor inspecties kunnen in de toekomst hoger uitvallen.

224 Gazons omvormen naar ruiggras € -5.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Gazons omvormen naar ruig gras
Beleidsmatige gevolgen	
Formatieve consequenties	
Noodzakelijke acties	Aanpassen beleid, aanpassen contracten en bestekken, geschikte locaties in kaart brengen en budget/subsidie beschikbaar stellen
Haalbaarheid	ingrijpend - eenvoudig
Fasering	Te realiseren per 2026 Adoptiegroen per 2027
Risico's	Gazons omvormen naar ruiggras * (Stank)overlast door hondenpoep zal toenemen: wanneer een hond in het hoge gras zijn behoefte doet zal het minder geruimd worden omdat dit lastiger is in het hogere gras. Dit zal tot meer klachten leiden van zowel hondenbezitters als niet hondenbezitters.

225 Gazons minder maaien (van 20x per jaar naar 15 x per jaar) € -5.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Gazons minder frequent maaien
Beleidsmatige gevolgen	* Er zijn minder speelveldjes beschikbaar voor kinderen/jongeren * Het beeld is minder fraai, de openbare ruimte zal er rommeliger uitzien
Formatieve consequenties	
Noodzakelijke acties	Aanpassen beleid, aanpassen contracten en bestekken, geschikte locaties in kaart brengen en budget/subsidie beschikbaar stellen
Haalbaarheid	reëel - eenvoudig
Fasering	Te realiseren per 2026 Adoptiegroen per 2027
Risico's	Gazons minder frequent maaien De grasmat/gazons gaat/gaan op plekken in kwaliteit achteruit. Dit betreft vooral gazons waar het percentage gras hoog is en waar het ook hard groeit door vochtigere en voedselrijkere omstandigheden. Hoog gras zorgt tijdens maaien voor meer maaisel op het gazon, grote hoeveelheden maaisel op het gazon zorgt voor verstikking en vervilting van de grasmat eronder, hierdoor ontstaan kale plekken die opnieuw doorgezaaid moeten worden. Op locaties waar het percentage gras lager is en het aandeel aan kruiden als boterbloem en madelief hoger kun je een langere periode tussen de maairondes laten en zo minder vaak maaien. Zeker gedurende droge perioden, waardoor meer kruiden in de gazons ontstaan wat de biodiversiteit in gazons ten goede komt.

226 Rondom bomen minder frequent maaien € -15.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Rondom bomen minder frequent maaien
Beleidsmatige gevolgen	Rondom bomen minder frequent maaien * Het beeld is minder fraai, de openbare ruimte zal er rommeliger uitzien.
Formatieve consequenties	
Noodzakelijke acties	Aanpassen beleid, aanpassen contracten en bestekken, geschikte locaties in kaart brengen en budget/subsidie beschikbaar stellen
Haalbaarheid	reëel - eenvoudig
Fasering	Te realiseren per 2026 Adoptiegroen per 2027
Risico's	Rondom bomen minder frequent maaien Het gazon direct rondom de stam wordt op gazons 5x per jaar bijgemaaid, zodat het gras rondom de boom niet hoog wordt. Door op gazons van 5x per jaar naar 1x per jaar bijmaaien te gaan ontstaan er grotere kragen aan gras en (hoge) kruiden rondom de boom. Dit geeft een ander beeld, waarbij gedurende het groeiseizoen gras en kruiden rondom de boom langer de kans krijgen om te bloeien.

227 Niet meer uitvoeren van beeldkwaliteitsschouwen € -7.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Niet meer uitvoeren van beeldkwaliteitsschouwen
Beleidsmatige gevolgen	Niet meer uitvoeren van beeldkwaliteitsschouwen * Er wordt niet meer getoetst of de opdracht van de raad, beeldkwaliteit openbare ruimte op niveau B onderhouden, naar behoren wordt uitgevoerd.
Formatieve consequenties	Uitbouwen areaal adoptiegroen: op dit onderwerp is het noodzakelijk om voor wijkregie, beleid, beheer en uitvoering capaciteit beschikbaar stellen.

227 Niet meer uitvoeren van beeldkwaliteitsschouwen € -7.000 S	
Noodzakelijke acties	Aanpassen beleid, aanpassen contracten en bestekken, geschikte locaties in kaart brengen en budget/subsidie beschikbaar stellen
Haalbaarheid	reëel - eenvoudig
Fasering	Te realiseren per 2026 Adoptiegroen per 2027
Risico's	Niet meer uitvoeren van beeldkwaliteitsschouwen De gemeente is verantwoordelijk voor het uitvoeren van het groenonderhoud op beeldkwaliteit B. Om na te gaan of dit doel bereikt wordt, worden er schouwen uitgevoerd door een externe partij. Deze schouwen worden 3x per jaar uitgevoerd, dit levert informatie op over de kwaliteit van de uitvoering van het groenonderhoud aangeleverd in rapportages. Deze rapportages worden gebruikt als input richting de uitvoerende partijen en eventuele boeteopleggingen richting externe partijen.

228 Een kwart minder bomen herplanten € -20.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	1. Een kwart minder bomen (her)planten
Beleidsmatige gevolgen	Niet elke verwijderde boom wordt vervangen, het totaal aantal bomen zal op termijn afnemen.
Formatieve consequenties	n.v.t.
Noodzakelijke acties	Aanpassen beleid, communiceren naar inwoners
Haalbaarheid	ingrijpend - eenvoudig
Fasering	Te realiseren per 2026
Risico's	Het aantal bomen neemt op termijn af in Leiderdorp, dit staat haaks op de klimaatadaptieve en biodiversiteitsdoelen waar we als organisatie naar streven. Verschillende belangenorganisaties en inwoners zullen mogelijk hun ongenoegen kenbaar maken. Omdat de vervangingsopgave wordt uitgesteld neemt de kwaliteit van het bomenbestand in zijn geheel af, aangezien verjonging van het bomenbestand wordt uitgesteld.

229 Halveren budget wijkgericht werken € -5.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	We kunnen € 5.000 van het extra budget inleveren.
Beleidsmatige gevolgen	Deze taak draagt bij aan de ambitie in het coalitieakkoord 2022-2026 m.b.t. het versterken van de participatie en betrokkenheid van de leiderdorps inwoners.
Formatieve consequenties	-
Noodzakelijke acties	-
Haalbaarheid	Begrotingsruimte
Fasering	per 2026
Risico's	Met deze maatregel wordt het faciliteren van initiatieven beperkt. Dit gaat in tegen de ambities op het terrein van versterken biodiversiteit, vergroenen, klimaatadaptatie en de circulariteit.

230 Afbouwen van het aantal JOP's € -6.100 vanaf 2027	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Afbouwen van het aantal jongerenontmoetingsplekken(JOPs). Het hebben van jongerenontmoetingsplekken in de gemeente is geen wettelijke verplichting.

230 Afbouwen van het aantal JOP's € -6.100 vanaf 2027	
Beleidsmatige gevolgen	Het afbouwen/opheffen van de JOPs sluit niet aan op het beleid van een veilig en leefbaar Leiderdorp een onderdeel binnen de Sociale Agenda. Het bieden van een plek waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten, is niet alleen wenselijk voor de jongeren maar ook voor de omgeving. De JOPs zijn 'hufterproef' en gesitueerd op locaties waar de omgeving hier minder hinder van ondervindt. Tevens hebben handhavers en politie een formele plek om jongeren naartoe te verwijzen als zijn samenkomen en overlast geven op andere locaties in de gemeente.
Formatieve consequenties	Geen
Noodzakelijke acties	De huidige in richting van de JOPs zal moeten worden verwijderd, daarvoor zal versoberde beplanting (met weinig onderhoud) in plaats moeten komen.
Haalbaarheid	ingrijpend - eenvoudig
Fasering	Het afbouwen kan per 2026, echter zal in de eerste fase nieuwe sobere beplanting daarvoor in de plaat moeten komen. Dit zal in 2026 geen financiële bezuïning opleveren.
Risico's	Het afbouwen van het aantal JOPs heeft groot risico. Op het gebied van leefbaarheid ontnem je jongeren een 'eigen plek', de kans dat ze op andere locaties bij elkaar gaan komen is aanzienlijk. Als jongeren op andere plaatsen overlastgevend zijn, hebben handhavers en politie geen formele plek om naar te verwijzen. Het is onzeker of de bezuïning door het afbouwen/opheffen JOBs zal leiden tot een overall bezuïning. Overlast/vernielingen op andere locaties en inzet van politie (geen kostenpost voor de gemeente), boa's, jongerenwerkers en eventueel beleidmedewerkers (zoals bij Winkelhofproblemetiek in 2022/2023) kunnen leiden tot hogere kosten.

231 Stopzetten subsidie ophalen oud papier € -10.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Stop zetten subsidie inzameling papier door verenigingen e.d.
Beleidsmatige gevolgen	
Formatieve consequenties	
Noodzakelijke acties	Subsidie formeel stop zetten. Verenigingen e.d. inlichten
Haalbaarheid	reëel - eenvoudig
Fasering	Per 2026
Risico's	Ontevreden verenigingen.

232 Stoppen verstrekking hondenpoepzakjes € -10.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Stoppen met verstrekking hondepoepzakjes
Beleidsmatige gevolgen	
Formatieve consequenties	
Noodzakelijke acties	Via gemeentepagina bewoners hierover inlichten
Haalbaarheid	ingrijpend - eenvoudig
Fasering	Per 2026
Risico's	Ontevreden eigenaren van honden en meer overlast van hondepoep.

233 Lagere bijdrage ODWH € -12.940 S

Uitwerking dekkingsmaatregel	<p>In de brief van 1 november 2023 van de werkgroep financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen (FKGR) is met betrekking tot 2026 en verder de volgende aankondiging en uitnodiging gedaan: "Na het verschijnen van de meicirculaire 2024 en/of het eventueel aantreden van een nieuwe kabinet willen wij bepalen hoe het gemeentefonds zich ontwikkelt en of er blijvend sprake is van een reële krimp van het gemeentefonds. Bij deze beoordeling beschouwen we ook de ontwikkeling van de algemene uitkering van de gezamenlijke deelnemende gemeenten op de vraag hoe de krimp werkelijk uitpakt. Bij een reële krimp zullen veel gemeenten daadwerkelijk moeten bezuinigen. Door bovengenoemde situatie verwachten wij dan ook van u met ingang van 2026 een bijdrage in het invullen van die bezuinigingen. Over de omvang van de mogelijke bezuinigingstaakstelling berichten wij voor 1 november 2024. Vooruitlopend hierop vragen wij u om het bestuurlijk gesprek hierover op te starten. Concreet vragen wij u om bij de behandeling van uw begroting 2025 in het algemeen bestuur ook een notitie toe te voegen, waarin u aangeeft hoe een bezuiniging op de gemeentelijke bijdragen mogelijk is. U kunt dan bijvoorbeeld denken aan een scenario notitie waarin u verschillende opties uitwerkt en per optie de maatschappelijke impact inzichtelijk maakt. Het doel is nadrukkelijk niet om bezuinigingen te effectueren vanaf 2025, maar om voor te bereiden op bezuinigingen vanaf 2026."</p> <p>Hoe hoog de taakstelling uiteindelijk zal uitpakken is nog onbekend. Wij denken dat uit oogpunt van enige materialiteit we toch uitkomen op een taakstelling van minimaal 2% van de jaarlijkse bijdrage. Mocht de gezamenlijke aanpak via de werkgroep FKGR om een taakstelling af te spreken niet succesvol blijken dan zal de gemeente Leiderdorp in een één op één verhouding met de GR moeten bepalen welke dienstverlening moet worden verminderd of geschrapt.</p>
Beleidsmatige gevolgen	Afhankelijk van voorstellen van de GR.
Formatieve consequenties	n.v.t.
Noodzakelijke acties	Inzetten op solidariteit van de deelnemende gemeenten in de werkgroep FKGR en in de besturen van de GR door de inhoudelijk verantwoordelijke portefeuillehouders.
Haalbaarheid	reëel - lastig: de realisatie van de taakstelling is afhankelijk van de opstelling van de gezamenlijke deelnemers in de GR. Het verleden heeft uitgewezen dat het vaststellen van een taakstelling al een hele uitdaging is. Vervolgens moeten de voorstellen van de GR om tot invulling van die taakstelling te komen door de gezamenlijke deelnemers ook nog eens omarmd worden.
Fasering	Start in 2026 lijkt haalbaar.
Risico's	Ingrijpend wordt de realisatie als de gemeente Leiderdorp de taakstelling op individuele basis met de GR moet realiseren.

234 Stoppen met ongediertebestrijding € -20.000 S

Uitwerking dekkingsmaatregel	Stoppen met ongediertebestrijding
Beleidsmatige gevolgen	De overlast van bijvoorbeeld eikenprocessierups (op doorgaande fietsroutes en in speeltuinen) zal toenemen.
Formatieve consequenties	
Noodzakelijke acties	Preventieve bestrijding van eikenprocessierups wordt vervangen door curatieve bestrijding en verhogen waarschuwing.
Haalbaarheid	ingrijpend - eenvoudig
Fasering	Te realiseren per 2026
Risico's	<p>Stoppen met preventieve bestrijding eikenprocessierups zal tot meer meldingen leiden omdat het aantal actieve nesten zal toenemen. Hierdoor kunnen speelplaatsen bijvoorbeeld tijdelijk onbruikbaar zijn totdat een nest verwijderd is.</p> <p>Stoppen met bestrijding van luizen doormiddel van inzet lieveheersbeestjes leidt tot meer overlast en schade aan auto's en woningen. Dit zal tot meer schadeclaims leiden.</p>

235 Minder gebruik communicatiemiddelen € -15.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Het duurzaamheidsbudget van € 237.785 is structureel. Hier worden verschillende onderdelen van het programma energietransitie betaald. Structureel kan hier jaarlijks € 15.000 op bespaard worden wanneer we geen communicatiemiddelen meer gebruiken, kleine acties uitzetten en de energiecoaches en energiehulp niet meer ondersteunen
Beleidsmatige gevolgen	In het coalitieakkoord is aangegeven dat we als gemeente een stimulerende en faciliterende rol hebben als het gaat om energiebesparende maatregelen. De communicatie middelen en de ondersteuning van de energiecoaches en energiehulp zijn hier onderdeel van.
Formatieve consequenties	Er valt hiermee wellicht 0.5 fte vrij (MEC medewerker communicatie en deels beleidsondersteuner duurzaamheid)
Noodzakelijke acties	
Haalbaarheid	ingrijpend - eenvoudig, impact op niveau van dienstverlening voor duurzaamheid is groot. Alle zichtbaarheid verdwijnt.
Fasering	
Risico's	We blijven achter bij de energiebesparingsambities die we als gemeente hebben en in de regio. De zichtbaarheid en dienstverlening op het thema duurzaamheid verdwijnt volledig.

236 Stoppen met energiescans € -10.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Het duurzaamheidsbudget van € 237.785 is structureel. Hier worden verschillende onderdelen van het programma energietransitie betaald. Structureel kan hier jaarlijks € 10.000 op bespaard worden wanneer we geen energiescans meer inkopen en uit laten voeren.
Beleidsmatige gevolgen	In het coalitieakkoord staat aangegeven dat we als gemeente een stimulerende en faciliterende rol hebben als het gaat om energiebesparende maatregelen. De energiescans zijn hier onderdeel van.
Formatieve consequenties	nvt
Noodzakelijke acties	nvt
Haalbaarheid	ingrijpend - eenvoudig
Fasering	
Risico's	We blijven achter in de besparingsdoelstellingen van onze gemeente en de regio.

237 Duurzaamheidsbudget valt vrij € -85.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Het duurzaamheidsbudget van € 237.785 is structureel. Hier worden verschillende onderdelen van het programma energietransitie betaald. Structureel kan hier jaarlijks € 85.000 op bespaard worden. We houden jaarlijks geld over uit het duurzaamheidsbudget wat nu wordt overgeheveld naar de duurzaamheidsreserve.
Beleidsmatige gevolgen	nvt
Formatieve consequenties	nvt
Noodzakelijke acties	nvt
Haalbaarheid	Begrotingsruimte
Fasering	
Risico's	nvt

238 Stoppen met wijkuitvoeringsplannen € -40.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Het duurzaamheidsbudget van € 237.785 is structureel. Hier worden verschillende onderdelen van het programma energietransitie betaald. Structureel kan hier jaarlijks € 40.000 op bespaard worden wanneer we geen wijkuitvoeringsplannen gaan uitvoeren.
Beleidsmatige gevolgen	We moeten in 2050 volgens het Nationaal Klimaatakkoord en onze eigen ambities gesteld in de duurzaamheidsagenda van het gas af zijn. Een uitbreiding van het warmtenet is hier onderdeel van. Ook hebben mensen de keuze om voor individuele opties te gaan. Met de wijkuitvoeringsplannen kunnen we de participatie opzetten en uitvoering geven aan de resultaten om per wijk van het gas af te gaan. Het niet uitvoeren van deze plannen zorgt ervoor dat we heel erg gaan achter lopen bij de energietransitie en dat we niet mee kunnen doen met regionale keuzes. Keuzes voor het evt. uitbreiden van het warmtenet kunnen alleen in samenwerking met andere gemeentes (WLR, warmte leidse regio) gemaakt worden. Dit kan ook betekenen dat later instappen geen optie meer is. Dat is nu nog niet te overzien. In december is de verlenging van de samenwerkingsovereenkomst WLR getekend.
Formatieve consequenties	Wanneer we dit niet uitvoeren zal er ongeveer een 0.5 fte vrijkomen
Noodzakelijke acties	Er moet onderzocht worden wat de consequenties op de ambities zijn en het energiesysteem van de regio als we hier niet nu mee doorgaan.
Haalbaarheid	ingrijpend - lastig
Fasering	
Risico's	Een van de risico's is dat mensen individuele keuzes maken voor alternatieve warmtebronnen en de collectieve optie niet meer rendabel wordt. De risico's van niet meer volledig meedoen in de RES en WLR op dit onderdeel zouden onderzocht moeten worden. Dit kan dan ook consequenties hebben voor de warmteopties in bijvoorbeeld Zoeterwoude

239 Besparen loonkosten door inzet subsidie klimaatgelden € -118.154 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	In de projectopdracht is afgesproken dat formatieve consequenties per dekkingsmaatregel worden toegevoegd en financieel vertaald. In verband met het beschikbaar komen van de klimaatgelden worden de loonkosten van medewerkers die worden ingezet voor klimaat- en energiebeleid en de daarbij behorende opslag voor overhead extracomptabel toegerekend aan deze subsidie. De kosten staan in de begroting op programma 3b (salarissen) of onder overhead. Het structureel opgevoerde budget op 6272305 kan gedeeltelijk vrijvallen voor zover de middelen niet zijn ingezet voor extra formatie. De apparaatskosten kunnen tot 90% van de bijdrage worden gedeclareerd. De overige 10% blijft als budget beschikbaar.
Beleidsmatige gevolgen	
Formatieve consequenties	
Noodzakelijke acties	N.v.t.
Haalbaarheid	Begrotingsruimte
Fasering	
Risico's	

240 Tarieven begraven en asbestemmingen verhogen met 10% € -17.400 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	De tarieven voor begraven en asbestemmingen verhogen met 10%.
Beleidsmatige gevolgen	

240 Tarieven begraven en asbestemmingen verhogen met 10% € -17.400 S	
Formatieve consequenties	n.v.t.
Noodzakelijke acties	Aanpassen legesverordening en tarieventabel
Haalbaarheid	ingrijpend - eenvoudig
Fasering	
Risico's	<p>1. De vraag is of het verhogen van de tarieven daadwerkelijk leidt tot hogere inkomsten omdat er dan naar verwachting juist minder begravenissen/asbestemmingen plaats zullen vinden.</p> <p>2. Het heeft een maatschappelijke impact omdat inwoners met een klein budget niet meer in staat zijn om de kosten van een begravenis/asbestemming te betalen.</p> <p>3. Op 9 november 2018 heeft de raad een amendement aangenomen om de kosten van begraven te verlagen; naar aanleiding daarvan zijn de tarieven m.i.v. 2021 verlaagd en voor 5 jaar bevroren.</p>

241 Afvalstoffenheffing kostendekkend tot 100% € -180.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Een structurele extra verhoging van de afvalstoffenheffing en het reinigingsrecht met 3,25%.
Beleidsmatige gevolgen	In het coalitieakkoord 2022-2026 staat bij de financiële randvoorwaarden: "De verschillende heffingen en leges zijn in principe kostendekkend." Voor de beoordeling van de kostendekkendheid hanteerden we tot nu toe een marge van 95% tot 100%. Met deze maatregel gaan we standaard naar 100%. Dat is in overeenstemming met het coalitieakkoord.
Formatieve consequenties	n.v.t.
Noodzakelijke acties	Zie ook vergelijking met regiogemeenten
Haalbaarheid	reëel - eenvoudig
Fasering	M.i.v. 2026
Risico's	Aangezien we voor deze heffing een voorziening hebben waaruit nu jaarlijks een vrijval van middelen in de meerjarenbegroting is opgenomen hebben we de mogelijkheid om bij kleine afwijkingen op de kostendekkendheid af te wikkelen via de mutatie in de voorziening.

242 Afvalstoffenheffing meer toerekenen en in tarief verwerken € -42.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Nagaan of er binnen de bestaande wet- en regelgeving nog mogelijkheden zijn om extra kosten toe te rekenen aan de taak "afval". In dat geval die extra toerekening verdisconteren in de tarieven op grond van 100% kostendekkendheid. In ieder geval lijken de kosten op 6256002 Materiaal buitendienst voor de reiniging/afvalinzameling gemaakt te worden. Dat is € 42.000 meer doorrekenen.
Beleidsmatige gevolgen	In het coalitieakkoord 2022-2026 staat bij de financiële randvoorwaarden: "De verschillende heffingen en leges zijn in principe kostendekkend." Voor de beoordeling van de kostendekkendheid hanteerden we tot nu toe een marge van 95% tot 100%. Met deze maatregel gaan we standaard naar 100%. Dat is in overeenstemming met het coalitieakkoord.
Formatieve consequenties	n.v.t.
Noodzakelijke acties	Nagaan of er meer kosten kunnen worden toegerekend.
Haalbaarheid	reëel - eenvoudig
Fasering	M.i.v. 2026
Risico's	Aangezien we voor deze heffing een voorziening hebben waaruit nu jaarlijks een vrijval van middelen in de meerjarenbegroting is opgenomen hebben we de mogelijkheid om bij kleine afwijkingen op de kostendekkendheid af te wikkelen via de mutatie in de voorziening.

243 Rioolheffing kostendekkend tot 100% € -145.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Een structurele extra verhoging van de rioolheffing van 6,25% in 2026 bovenop de jaarlijkse extra verhoging van 3% waarmee bij de samenstelling van het lwkp en in de meerjarenraming al rekening is gehouden.
Beleidsmatige gevolgen	In het coalitieakkoord 2022-2026 staat bij de financiële randvoorwaarden: "De verschillende heffingen en leges zijn in principe kostendekkend." Voor de beoordeling van de kostendekkendheid hanteerden we tot nu toe een marge van 95% tot 100%. Met deze maatregel gaan we standaard naar 100%. Dat is in overeenstemming met het coalitieakkoord.
Formatieve consequenties	n.v.t.
Noodzakelijke acties	Nog een vergelijking maken met regio gemeenten / referentiegemeenten.
Haalbaarheid	reëel - eenvoudig
Fasering	M.i.v. 2026
Risico's	Aangezien we voor deze heffing een voorziening hebben waaruit nu jaarlijks een vrijval van middelen in de meerjarenbegroting is opgenomen hebben we de mogelijkheid om bij kleine afwijkingen op de kostendekkendheid af te wikkelen via de mutatie in de voorziening.

244 Beleid bestemmingsplannen € -7.350 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Geen bezuiniging mogelijk anders dan eventuele kaasschaafmethode van max 10%.
Beleidsmatige gevolgen	Vertraagd mogelijke inzet en uitvoering om woningbouw tot ontwikkeling te brengen en is daarmee strijdig met het coalitieakkoord
Formatieve consequenties	geen
Noodzakelijke acties	
Haalbaarheid	Begrotingsruimte
Fasering	
Risico's	

245 Reisdocumenten € -20.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Betreft inleveren begrotingsruimte legesopbrengst reisdocumenten. Voor 2024 en 2025 verwachten we een piek in de aanvragen waarvoor de ruimte in de opbrengsten nodig is voor de noodzakelijke extra capaciteit.
Beleidsmatige gevolgen	
Formatieve consequenties	
Noodzakelijke acties	
Haalbaarheid	Begrotingsruimte
Fasering	
Risico's	

246 APV-Leges 10% verhogen € -1.800 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Legeskosten verhogen voorzover er nog geen 100% kostendekkendheid is bereikt. Verhoging van 10%.
Beleidsmatige gevolgen	geen
Formatieve consequenties	geen
Noodzakelijke acties	Legestabel aanpassen
Haalbaarheid	reëel - eenvoudig. De hoogte van de tarieven is aan het college en de raad.
Fasering	niet van toepassing
Risico's	Verhoging van de kosten kan leiden tot weerstand bij de raad en het publiek. Legesopbrengsten zijn afhankelijk van het aantal aanvragen. Hogere legestarieven kan wellicht leiden tot minder aanvragen.

247 Budget monumentensubsidie verlagen € -10.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Het betreft hier monumentensubsidie. In 2022 is er € 19.000,- aan subsidies verleend. In 2023 een bedrag van € 683,-. Blijkbaar wordt het budget niet volledig besteed. In 2023 is er al eenmalige budgetwijziging doorgevoerd van € 10.000,-. Het voorstel is om structureel het budget met € 10.000,- te verlagen.
Beleidsmatige gevolgen	Er zijn geen beleidsmatige gevolgen.
Formatieve consequenties	Er zijn geen formatieve consequenties.
Noodzakelijke acties	niet van toepassing
Haalbaarheid	Begrotingsruimte
Fasering	Invoering per direct mogelijk
Risico's	Hoewel het niet in de lijn van de verwachting ligt op basis van 2022 en 2023, kan er in enig jaar substantieel meer aanvragen gedaan worden. Daarvoor is weliswaar budget, maar er nu niet ingeschat worden of dat voldoende is.

248 Leges omgevingsvergunningen 10% verhogen € -25.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Legeskosten verhogen voorzover er nog geen 100% kostendekkendheid is bereikt. Verhoging van 10%.
Beleidsmatige gevolgen	geen
Formatieve consequenties	geen
Noodzakelijke acties	legestarieven aanpassen
Haalbaarheid	reëel - eenvoudig. De hoogte van de tarieven is aan het college en de raad.
Fasering	Gesprekken op zo kort mogelijke termijn starten.
Risico's	Verhoging van de kosten kan leiden tot weerstand bij de raad en het publiek. Legesopbrengsten zijn afhankelijk van het aantal aanvragen. Hogere legestarieven kan wellicht leiden tot minder aanvragen.

Programma 3 Bestuur en organisatie

FINANCIËLE POSITIE HRO + = nadeel en - = voordeel	Ja / Nee	Categorie	2025	2026	2027	2028	2029	Nr
<i>Programma 3</i>								
Commercieel exploiteren Bloemerd	N	Ingrijpend Lastig	0	-20.894	-20.894	-20.894	-20.894	301
Verkopen Bloemerd	N	Ingrijpend Lastig	0	-41.621	-41.621	-41.621	-41.621	302
Taakstelling 2% Holland Rijnland	J	Reëel Lastig	0	-7.282	-7.282	-7.282	-7.282	303
Taakstelling 2 % Regionale Brandweer	J	Reëel Lastig	0	-41.217	-41.217	-41.217	-41.217	304
Taakstelling 2 % Rampenbestrijding	J	Reëel Lastig	0	-1.700	-1.700	-1.700	-1.700	305
Taakstelling 2 % Overige veiligheidsmaatregelen	J	Reëel Lastig	0	-860	-860	-860	-860	306
Verlagen kapitaallasten programma 3	J	Reëel Eenvoudig	-3.257	-8.885	-8.842	-8.800	-8.757	307
Totaal Programma 3			-3.257	-122.459	-122.416	-122.374	-122.331	

301 Commercieel exploiteren Bloemerd € -20.894 S

Uitwerking dekkingsmaatregel	Commercieel exploiteren van Bloemerd 1C
Beleidsmatige gevolgen	Door de activiteiten van Incluzio in de Bloemerd 1C elders te huisvesten is deze accommodatie volledig te verhuren tegen een marktconforme prijs. De werkplekken van de jongerenwerkers en de activiteiten zoals financieel spreekuur, koken voor alleenstaanden en activiteiten voor jongeren zullen verplaatst dienen te worden. Mogelijke alternatieve ruimte is te zoeken in het Zijkwartier, Sterrentuin of verschillende sportkantines. Door de Bloemerd 1C te verhuren voor een marktconforme huurprijs worden er meer inkomsten gegenereerd.
Formatieve consequenties	Uitbreiding van vastgoedbeheer voor Bloemerd 1C, wat nu bij Incluzio is belegd.
Noodzakelijke acties	Overleg en het vastleggen van afspraken met Incluzio over het gebruik van huisvesting en de beheeropdracht voor verschillende locaties. Afspraken maken met buurtvereniging Zijkwartier of andere beheerders van alternatieve locaties.
Haalbaarheid	Ingrijpend - lastig: (mogelijk gevolg is dat activiteiten wellicht geen doorgang kunnen vinden en de maatregel vergt veel inspanning van de organisatie en is afhankelijk van derden)
Fasering	Het verplaatsen van de activiteiten en een combinatie met een nieuwe opdracht van het welzijns en cultureel en sociaal werk.
Risico's	Sociaal-cultureel werk (6267010) kan niet volledig of voldoende worden uitgevoerd, indien er geen passende alternatieve ruimte kan worden gevonden.

302 Verkopen Bloemerd € -41.621 S

Uitwerking dekkingsmaatregel	Afstoten van Bloemerd 1C+D
---------------------------------	----------------------------

302 Verkopen Bloemerd € -41.621 S	
Beleidsmatige gevolgen	Het sluiten van de accommodatie Bloemerd 1C + D heeft als gevolg dat de huidige gebruikers elders de activiteiten moeten huisvesten. De Bloemerd 1c (Dwars en zo) voorziet Inclusio van werkplekken voor de jongerenwerkers. Verder verzorgen zij hier verschillende activiteiten zoals financieel spreekuur, koken voor alleengaande en activiteiten voor jongeren. Mogelijke alternatieve ruimte is te zoeken in het Zijkwartier, Sterrentuin of verschillende sportkantines. De Bloemerd 1D is gehuurd door Partou (voorheen Smallsteps), het is een BSO en NSO, geen kinderdagverblijf, dit contract kan jaarlijks worden opgezegd.
Formatieve consequenties	Het gebouwenbeheer inclusief het onderzoek en uitvoering van de verduurzamingsmaatregelen voor deze accommodatie is niet meer nodig. Het inhuren van projectleider voor het afstoten van de accommodatie.
Noodzakelijke acties	Overleg en het vastleggen van afspraken met Inclusio over het gebruik van huisvesting en de beheeropdracht voor verschillende locatie. Ontbinden van huurovereenkomst met Partou en gesprekspartner in het vinden van een alternatieve ruimte. Afspraken maken met buurtvereniging Zijkwartier of andere beheerders van alternatieve locaties. Ontruimen en afstoten van de accommodatie.
Haalbaarheid	Ingrijpend en lastig: (mogelijk gevolg is dat activiteiten wellicht geen doorgang kunnen vinden en impact op kinderopvang in Leiderdorp en vergt veel inspanning van de organisatie en is afhankelijk van derden)
Fasering	Rekeninghoudend met het opzegtermijn van zes maanden van de huurovereenkomst met Partou, het verplaatsen van de activiteiten, en een combinatie met een nieuwe opdracht van het welzijns en cultureel en sociaal werk.
Risico's	Sociaal-cultureel werk (6267010) kan niet volledig worden uitgevoerd. Kinderopvang in Leiderdorp komt mogelijk in het geding.

303 GR Holland Rijnlang - taakstelling 2% € -7.282 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	In de brief van 1 november 2023 van de werkgroep financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen (FKGR) is met betrekking tot 2026 en verder de volgende aankondiging en uitnodiging gedaan: "Na het verschijnen van de meicirculaire 2024 en/of het eventueel aantreden van een nieuwe kabinet willen wij bepalen hoe het gemeentefonds zich ontwikkelt en of er blijvend sprake is van een reële krimp van het gemeentefonds. Bij deze beoordeling beschouwen we ook de ontwikkeling van de algemene uitkering van de gezamenlijke deelnemende gemeenten op de vraag hoe de krimp werkelijk uitpakt. Bij een reële krimp zullen veel gemeenten daadwerkelijk moeten bezuinigen. Door bovengenoemde situatie verwachten wij dan ook van u met ingang van 2026 een bijdrage in het invullen van die bezuinigingen. Over de omvang van de mogelijke bezuinigingstaakstelling berichten wij voor 1 november 2024. Vooruitlopend hierop vragen wij u om het bestuurlijk gesprek hierover op te starten. Concreet vragen wij u om bij de behandeling van uw begroting 2025 in het algemeen bestuur ook een notitie toe te voegen, waarin u aangeeft hoe een bezuiniging op de gemeentelijke bijdragen mogelijk is. U kunt dan bijvoorbeeld denken aan een scenario notitie waarin u verschillende opties uitwerkt en per optie de maatschappelijke impact inzichtelijk maakt. Het doel is nadrukkelijk niet om bezuinigingen te effectueren vanaf 2025, maar om voor te bereiden op bezuinigingen vanaf 2026." Hoe hoog de taakstelling uiteindelijk zal uitpakken is nog onbekend. Wij denken dat uit oogpunt van enige materialiteit we toch uitkomen op een taakstelling van minimaal 2% van de jaarlijkse bijdrage. Mocht de gezamenlijke aanpak via de werkgroep FKGR om een taakstelling af te spreken niet succesvol blijken dan zal de gemeente Leiderdorp in een één op één verhouding met de GR moeten bepalen welke dienstverlening moet worden verminderd of geschrapt.
Beleidsmatige gevolgen	Afhankelijk van voorstellen van de GR.
Formatieve consequenties	n.v.t.
Noodzakelijke acties	Inzetten op solidariteit van de deelnemende gemeenten in de werkgroep FKGR en in de besturen van de GR door de inhoudelijk verantwoordelijke portefeuillehouders.

303 GR Holland Rijnlang - taakstelling 2% € -7.282 S	
Haalbaarheid	Reëel en Lastig: de realisatie van de taakstelling is afhankelijk van de opstelling van de gezamenlijke deelnemers in de GR. Het verleden heeft uitgewezen dat het vaststellen van een taakstelling al een hele uitdaging is. Vervolgens moeten de voorstellen van de GR om tot invulling van die taakstelling te komen door de gezamenlijke deelnemers ook nog eens omarmd worden.
Fasering	Start in 2026 lijkt haalbaar.
Risico's	Ingrijpend wordt de realisatie als de gemeente Leiderdorp de taakstelling op individuele basis met de GR moet realiseren.

304 GR VRHM - taakstelling 2 % Regionale Brandweer € -41.217 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	<p>In de brief van 1 november 2023 van de werkgroep financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen (FKGR) is met betrekking tot 2026 en verder de volgende aankondiging en uitnodiging gedaan: "Na het verschijnen van de meirculaire 2024 en/of het eventueel aantreden van een nieuwe kabinet willen wij bepalen hoe het gemeentefonds zich ontwikkelt en of er blijvend sprake is van een reële krimp van het gemeentefonds. Bij deze beoordeling beschouwen we ook de ontwikkeling van de algemene uitkering van de gezamenlijke deelnemende gemeenten op de vraag hoe de krimp werkelijk uitpakt. Bij een reële krimp zullen veel gemeenten daadwerkelijk moeten bezuinigen. Door bovengenoemde situatie verwachten wij dan ook van u met ingang van 2026 een bijdrage in het invullen van die bezuinigingen. Over de omvang van de mogelijke bezuinigingstaakstelling berichten wij voor 1 november 2024. Vooruitlopend hierop vragen wij u om het bestuurlijk gesprek hierover op te starten. Concreet vragen wij u om bij de behandeling van uw begroting 2025 in het algemeen bestuur ook een notitie toe te voegen, waarin u aangeeft hoe een bezuiniging op de gemeentelijke bijdragen mogelijk is. U kunt dan bijvoorbeeld denken aan een scenario notitie waarin u verschillende opties uitwerkt en per optie de maatschappelijke impact inzichtelijk maakt. Het doel is nadrukkelijk niet om bezuinigingen te effectueren vanaf 2025, maar om voor te bereiden op bezuinigingen vanaf 2026."</p> <p>Hoe hoog de taakstelling uiteindelijk zal uitpakken is nog onbekend. Wij denken dat uit oogpunt van enige materialiteit we toch uitkomen op een taakstelling van minimaal 2% van de jaarlijkse bijdrage. Mocht de gezamenlijke aanpak via de werkgroep FKGR om een taakstelling af te spreken niet succesvol blijken dan zal de gemeente Leiderdorp in een één op één verhouding met de GR moeten bepalen welke dienstverlening moet worden verminderd of geschrapt.</p>
Beleidsmatige gevolgen	Afhankelijk van voorstellen van de GR.
Formatieve consequenties	n.v.t.
Noodzakelijke acties	Inzetten op solidariteit van de deelnemende gemeenten in de werkgroep FKGR en in de besturen van de GR door de inhoudelijk verantwoordelijke portefeuillehouders.
Haalbaarheid	Lastig en reëel: de realisatie van de taakstelling is afhankelijk van de opstelling van de gezamenlijke deelnemers in de GR. Het verleden heeft uitgewezen dat het vaststellen van een taakstelling al een hele uitdaging is. Vervolgens moeten de voorstellen van de GR om tot invulling van die taakstelling te komen door de gezamenlijke deelnemers ook nog eens omarmd worden.
Fasering	Start in 2026 lijkt haalbaar.
Risico's	Ingrijpend wordt de realisatie als de gemeente Leiderdorp de taakstelling op individuele basis met de GR moet realiseren.

305 GR Hecht - taakstelling 2 % op rampenbestrijding € -1.700 S

<p>Uitwerking dekkingsmaatregel</p>	<p>In de brief van 1 november 2023 van de werkgroep financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen (FKGR) is met betrekking tot 2026 en verder de volgende aankondiging en uitnodiging gedaan: "Na het verschijnen van de meicirculaire 2024 en/of het eventueel aantreden van een nieuwe kabinet willen wij bepalen hoe het gemeentefonds zich ontwikkelt en of er blijvend sprake is van een reële krimp van het gemeentefonds. Bij deze beoordeling beschouwen we ook de ontwikkeling van de algemene uitkering van de gezamenlijke deelnemende gemeenten op de vraag hoe de krimp werkelijk uitpakt. Bij een reële krimp zullen veel gemeenten daadwerkelijk moeten bezuinigen. Door bovengenoemde situatie verwachten wij dan ook van u met ingang van 2026 een bijdrage in het invullen van die bezuinigingen. Over de omvang van de mogelijke bezuinigingstaakstelling berichten wij voor 1 november 2024. Vooruitlopend hierop vragen wij u om het bestuurlijk gesprek hierover op te starten. Concreet vragen wij u om bij de behandeling van uw begroting 2025 in het algemeen bestuur ook een notitie toe te voegen, waarin u aangeeft hoe een bezuiniging op de gemeentelijke bijdragen mogelijk is. U kunt dan bijvoorbeeld denken aan een scenario notitie waarin u verschillende opties uitwerkt en per optie de maatschappelijke impact inzichtelijk maakt. Het doel is nadrukkelijk niet om bezuinigingen te effectueren vanaf 2025, maar om voor te bereiden op bezuinigingen vanaf 2026."</p> <p>Hoe hoog de taakstelling uiteindelijk zal uitpakken is nog onbekend. Wij denken dat uit oogpunt van enige materialiteit we toch uitkomen op een taakstelling van minimaal 2% van de jaarlijkse bijdrage. Mocht de gezamenlijke aanpak via de werkgroep FKGR om een taakstelling af te spreken niet succesvol blijken dan zal de gemeente Leiderdorp in een één op één verhouding met de GR moeten bepalen welke dienstverlening moet worden verminderd of geschrapt.</p>
<p>Beleidsmatige gevolgen</p>	<p>Afhankelijk van voorstellen van de GR.</p>
<p>Formatieve consequenties</p>	<p>n.v.t.</p>
<p>Noodzakelijke acties</p>	<p>Inzetten op solidariteit van de deelnemende gemeenten in de werkgroep FKGR en in de besturen van de GR door de inhoudelijk verantwoordelijke portefeuillehouders.</p>
<p>Haalbaarheid</p>	<p>Reëel en Lastig: de realisatie van de taakstelling is afhankelijk van de opstelling van de gezamenlijke deelnemers in de GR. Het verleden heeft uitgewezen dat het vaststellen van een taakstelling al een hele uitdaging is. Vervolgens moeten de voorstellen van de GR om tot invulling van die taakstelling te komen door de gezamenlijke deelnemers ook nog eens omarmd worden.</p>
<p>Fasering</p>	<p>Start in 2026 lijkt haalbaar.</p>
<p>Risico's</p>	<p>Ingrijpend wordt de realisatie als de gemeente Leiderdorp de taakstelling op individuele basis met de GR moet realiseren.</p>

Uitwerking dekkingsmaatregel	<p>In de brief van 1 november 2023 van de werkgroep financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen (FKGR) is met betrekking tot 2026 en verder de volgende aankondiging en uitnodiging gedaan: "Na het verschijnen van de meicirculaire 2024 en/of het eventueel aantreden van een nieuwe kabinet willen wij bepalen hoe het gemeentefonds zich ontwikkelt en of er blijvend sprake is van een reële krimp van het gemeentefonds. Bij deze beoordeling beschouwen we ook de ontwikkeling van de algemene uitkering van de gezamenlijke deelnemende gemeenten op de vraag hoe de krimp werkelijk uitpakt. Bij een reële krimp zullen veel gemeenten daadwerkelijk moeten bezuinigen. Door bovengenoemde situatie verwachten wij dan ook van u met ingang van 2026 een bijdrage in het invullen van die bezuinigingen. Over de omvang van de mogelijke bezuinigingstaakstelling berichten wij voor 1 november 2024. Vooruitlopend hierop vragen wij u om het bestuurlijk gesprek hierover op te starten. Concreet vragen wij u om bij de behandeling van uw begroting 2025 in het algemeen bestuur ook een notitie toe te voegen, waarin u aangeeft hoe een bezuiniging op de gemeentelijke bijdragen mogelijk is. U kunt dan bijvoorbeeld denken aan een scenario notitie waarin u verschillende opties uitwerkt en per optie de maatschappelijke impact inzichtelijk maakt. Het doel is nadrukkelijk niet om bezuinigingen te effectueren vanaf 2025, maar om voor te bereiden op bezuinigingen vanaf 2026."</p> <p>Hoe hoog de taakstelling uiteindelijk zal uitpakken is nog onbekend. Wij denken dat uit oogpunt van enige materialiteit we toch uitkomen op een taakstelling van minimaal 2% van de jaarlijkse bijdrage. Mocht de gezamenlijke aanpak via de werkgroep FKGR om een taakstelling af te spreken niet succesvol blijken dan zal de gemeente Leiderdorp in een één op één verhouding met de GR moeten bepalen welke dienstverlening moet worden verminderd of geschrapt.</p>
Beleidsmatige gevolgen	Afhankelijk van voorstellen van de GR.
Formatieve consequenties	n.v.t.
Noodzakelijke acties	Inzetten op solidariteit van de deelnemende gemeenten in de werkgroep FKGR en in de besturen van de GR door de inhoudelijk verantwoordelijke portefeuillehouders.
Haalbaarheid	Reëel en Lastig: de realisatie van de taakstelling is afhankelijk van de opstelling van de gezamenlijke deelnemers in de GR. Het verleden heeft uitgewezen dat het vaststellen van een taakstelling al een hele uitdaging is. Vervolgens moeten de voorstellen van de GR om tot invulling van die taakstelling te komen door de gezamenlijke deelnemers ook nog eens omarmd worden.
Fasering	Start in 2026 lijkt haalbaar.
Risico's	Ingrijpend wordt de realisatie als de gemeente Leiderdorp de taakstelling op individuele basis met de GR moet realiseren.

Algemene dekkingsmiddelen

FINANCIËLE POSITIE HRO + = nadeel en - = voordeel	Ja / Nee	Categorie	2025	2026	2027	2028	2029	Nr
<i>Programma 4</i>								
BGR Taakstelling 2%	J	Reëel Lastig	0	-9.187	-9.187	-9.187	-9.187	401
OZB niet woningen verhogen met 5%	J	Reëel Lastig	-132.772	-132.772	-132.772	-132.772	-132.772	402
OZB niet woningen eigenarenheffing verhogen en gebruikersheffing schrappen	N	Ingrijpend Eenvoudig	0	-4.754	-4.754	-4.754	-4.754	403
OZB woningen verhogen met 5%	J	Ingrijpend Eenvoudig	-312.065	-312.065	-312.065	-312.065	-312.065	404
Toeristenbelasting verhogen met 15%	J	Reëel Eenvoudig	0	-11.364	-11.364	-11.364	-11.364	405
Herinvoering hondenbelasting	N	Reëel Lastig	0	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	406
Precariobelasting verhogen met 5%	N	Reëel Eenvoudig	0	-1.287	-1.287	-1.287	-1.287	407
OZB niet woningen	J	Begrotings ruimte	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	408
Totaal Programma 4			-494.837	-621.429	-621.429	-621.429	-621.429	

401 Taakstelling 2% obv brief 1-11-2023 werkgroep FKGR € -9.187 S

Uitwerking dekkingsmaatregel	<p>In de brief van 1 november 2023 van de werkgroep financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen (FKGR) is met betrekking tot 2026 en verder de volgende aankondiging en uitnodiging gedaan: "Na het verschijnen van de meircirculaire 2024 en/of het eventueel aantreden van een nieuwe kabinet willen wij bepalen hoe het gemeentefonds zich ontwikkelt en of er blijvend sprake is van een reële krimp van het gemeentefonds. Bij deze beoordeling beschouwen we ook de ontwikkeling van de algemene uitkering van de gezamenlijke deelnemende gemeenten op de vraag hoe de krimp werkelijk uitpakt. Bij een reële krimp zullen veel gemeenten daadwerkelijk moeten bezuinigen. Door bovengenoemde situatie verwachten wij dan ook van u met ingang van 2026 een bijdrage in het invullen van die bezuinigingen. Over de omvang van de mogelijke bezuinigingstaakstelling berichten wij voor 1 november 2024. Vooruitlopend hierop vragen wij u om het bestuurlijk gesprek hierover op te starten. Concreet vragen wij u om bij de behandeling van uw begroting 2025 in het algemeen bestuur ook een notitie toe te voegen, waarin u aangeeft hoe een bezuiniging op de gemeentelijke bijdragen mogelijk is. U kunt dan bijvoorbeeld denken aan een scenario notitie waarin u verschillende opties uitwerkt en per optie de maatschappelijke impact inzichtelijk maakt. Het doel is nadrukkelijk niet om bezuinigingen te effectueren vanaf 2025, maar om voor te bereiden op bezuinigingen vanaf 2026."</p> <p>Hoe hoog de taakstelling uiteindelijk zal uitpakken is nog onbekend. Wij denken dat uit oogpunt van enige materialiteit we toch uitkomen op een taakstelling van minimaal 2% van de jaarlijkse bijdrage. Mocht de gezamenlijke aanpak via de werkgroep FKGR om een taakstelling af te spreken niet succesvol blijken dan zal de gemeente Leiderdorp in een één op één verhouding met de GR moeten bepalen welke dienstverlening moet worden verminderd of geschrapt.</p>
Beleidsmatige gevolgen	Afhankelijk van voorstellen van de GR.
Formatieve consequenties	n.v.t.

401 Taakstelling 2% obv brief 1-11-2023 werkgroep FKGR € -9.187 S	
Noodzakelijke acties	Inzetten op solidariteit van de deelnemende gemeenten in de werkgroep FKGR en in de besturen van de GR door de inhoudelijk verantwoordelijke portefeuillehouders.
Haalbaarheid	Reëel en Lastig: de realisatie van de taakstelling is afhankelijk van de opstelling van de gezamenlijke deelnemers in de GR. Het verleden heeft uitgewezen dat het vaststellen van een taakstelling al een hele uitdaging is. Vervolgens moeten de voorstellen van de GR om tot invulling van die taakstelling te komen door de gezamenlijke deelnemers ook nog eens omarmd worden.
Fasering	Start in 2026 lijkt haalbaar.
Risico's	Ingrijpend wordt de realisatie als de gemeente Leiderdorp de taakstelling op individuele basis met de GR moet realiseren.

402 OZB niet woningen verhogen met 5% € -132.772 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Extra verhoging tarieven met 5% OZB niet woningen voor zowel het eigenarendeel als het gebruikersdeel onder de voorwaarde die is beschreven in het coalitieakkoord.
Beleidsmatige gevolgen	Coalitieakkoord: Wanneer ombuigingen nodig zijn en het niet verantwoord is om verder op het voorzieningenniveau te bezuinigen, dan sluiten wij een meer dan trendmatige verhoging van de onroerendezaakbelasting (OZB) niet uit. Deze optie komt in beeld als andere mogelijkheden om te bezuinigen niet meer verantwoord zijn.
Formatieve consequenties	n.v.t.
Noodzakelijke acties	Voor een vergelijking met regiogemeenten verwijzen wij naar bijlage 1 van deze nota.
Haalbaarheid	Reëel en Lastig:
Fasering	M.i.v. 2025
Risico's	De belastingcapaciteit neemt verder af.

403 OZB niet woningen voor gebruikers schrappen en voor eigenaren verhogen € -4.754 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg hebben de OZB voor gebruikers van niet-woningen geschrapt en de OZB voor eigenaren niet-woningen verhoogd. Dat is wellicht een optie voor Leiderdorp: <ul style="list-style-type: none"> • Minder uitvoeringskosten BSGR € 4.754. • Geen inkomstenderving door leegstand (ca.€ 33.000) . • Stimulering om leegstand te voorkomen. • De woondelenvrijstelling (de pater vrijstelling) vervalt (ca € 26.000). • Afname aantal bezwaren; gebruikers van niet woningen hebben geen financieel belang
Beleidsmatige gevolgen	Verlaging van de bijdrage aan de BSGR. Wel een verschuiving van de lokale lasten van gebruikers naar eigenaren niet-woningen. We gaan er bij deze maatregel vanuit dat de voordelen door de lagere leegstand cq het vervallen van de woondelenvrijstelling via een tariefsverlaging in de eigenarenheffing wordt verdisconteerd. <ul style="list-style-type: none"> • Een eigenaar gaat meer ozb betalen en heeft dan wellicht een reden om bezwaar te maken hoewel eigenaren in veel gevallen de toegenomen kosten verrekenen in de huurprijs, maar het is niet altijd mogelijk om door te berekenen in de huurprijs; • Er kan een gevoel van ongelijkheid ontstaan bij eigenaren van niet-woningen met woondelen ten opzichte van die van reguliere woningen. Zij gaan via de eigenarenbelasting meer betalen. De waarde van het woondeel (bij een niet woning) wordt nu niet in de aanslag voor gebruikers betrokken; • Eigenaren bouwterreinen gaan door verhoging van de eigenarenbelasting meer betalen. Voor braakliggende terreinen wordt geen OZB gebruikers opgelegd.
Formatieve consequenties	n.v.t.
Noodzakelijke acties	Voor een vergelijking met regiogemeenten verwijzen wij naar bijlage 1 van deze nota.

403 OZB niet-woningen voor gebruikers schrappen en voor eigenaren verhogen € -4.754 S	
Haalbaarheid	Ingrijpend en eenvoudig
Fasering	Een dergelijke verschuiving van de lasten van gebruikers naar eigenaren moet in ieder geval tijdig aan de eigenaren van niet-woningen worden medegedeeld. Het betreft immers een materiële verschuiving van de lasten van ca € 620.000 van gebruikers naar eigenaren. Dat geeft eigenaren eventueel de mogelijkheid om de hogere lasten via nieuwe afspraken met de gebruikers in de huur door te berekenen. Gelet op de jurisprudentie (zie hierna) is het van belang dat de eigenaren niet-woningen tijdig worden geïnformeerd over de komende verhoging. Een startdatum van 2026 of zelfs 2027 zou daarvoor voldoende gelegenheid moeten bieden.
Risico's	Recent heeft het gerechtshof een bezwaar op een dergelijke verhoging van de eigenaren-heffing toegewezen. Naar het oordeel van het Hof was de verhoging van de eigenarenheffing niet in strijd met (de letter van) de Gemeentewet of enige andere wet in formele zin. De keuzevrijheid van de gemeenteraad wordt evenwel begrensd door hogere regelgeving en algemene rechtsbeginselen zoals het gelijkheidsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel. De gekozen heffingsmaatstaven mogen niet leiden tot een onredelijke en willekeurige belastingheffing die de wetgever niet voor ogen kan hebben gehad bij het toekennen van de bevoegdheid om, in dit geval, onroerendezaakbelastingen in te voeren. De gevolgen van de verdubbeling van de eigenarenheffing zijn nadelig voor de eigenaren van niet-woningen. Door het besluit is de van hen geheven OZBE-NW van de ene op de andere dag met 98% verhoogd. Uit de stukken van het geding en wat de Heffingsambtenaar ter zitting heeft aangevoerd, blijkt echter niet dat de gemeenteraad bij de vormgeving van de gekozen oplossing op enigerlei wijze rekening heeft gehouden met de nadelige gevolgen daarvan voor eigenaren van niet-woningen. Het Hof rekent de gemeente in het bijzonder aan dat sprake is geweest van een zeer drastische tariefsverhoging van het ene op het andere jaar en bijvoorbeeld niet van een stapsgewijze verhoging gedurende meerdere jaren. Om die gronden was het Hof van oordeel dat de tariefsverhoging OZBE-NW per 1 januari 2021 in strijd is met het evenredigheidsbeginsel en het verbod van willekeurige en onredelijke belastingheffing. Daar staat tegenover dat de Hoge Raad eerder de gemeente Nijmegen in het gelijk stelde. In 2018 de OZBG geheel afgeschaft. Het hof overweegt dat een zakelijkgerechtigden- en een gebruikersbelasting kunnen worden geheven, en dat het een gemeenteraad in beginsel vrij staat om geen, beide, of één van deze afzonderlijke belastingen in enig jaar te heffen. Het hof overweegt verder dat de tariefstijging van de OZBE fors is, een ruime verdubbeling vanaf 2014 tot 2019. Daar staat tegenover dat andere gemeentelijke heffingen zijn afgeschaft of verlaagd. Hierbij zijn legitieme doelen nagestreefd. Aannemelijk is dat, met de afschaffing van de OZBG, de perceptiekosten voor gemeentelijke heffingen zijn gedaald. Verder is gesteld dat de leegstand van niet-woningen wordt tegengegaan, omdat de eigenaar, indien sprake is van leegstand, de hogere OZB niet (deels) kan afwentelen op de huurder/gebruiker. Niet kan worden gesteld dat de tariefverschuiving 'devoid of reasonable foundation' is. De tarieven zijn verder niet zodanig hoog, ook niet indien de (relatieve) tariefstijging in ogenschouw wordt genomen, dat op stelselniveau sprake is van een schending van art. 1 EP.

404 OZB woningen verhogen met 5% € -312.065 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Extra verhoging tarieven met 5% OZB Woningen onder de voorwaarde die is beschreven in het coalitieakkoord.
Beleidsmatige gevolgen	Coalitieakkoord: Wanneer ombuigingen nodig zijn en het niet verantwoord is om verder op het voorzieningenniveau te bezuinigen, dan sluiten wij een meer dan trendmatige verhoging van de onroerendezaakbelasting (OZB) niet uit. Deze optie komt in beeld als andere mogelijkheden om te bezuinigen niet meer verantwoord zijn.
Formatieve consequenties	n.v.t.
Noodzakelijke acties	Voor een vergelijking met regiogemeenten verwijzen wij naar bijlage 1 van deze nota.
Haalbaarheid	Ingrijpend en Eenvoudig
Fasering	M.i.v. 2025
Risico's	De belastingcapaciteit neemt verder af.

405 Toeristenbelasting verhogen met 15% € -11.364 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Extra verhoging van het tarief toeristenbelasting met 15%. De tarieven in de gemeenten wijken onderling nogal af. Het tarief van Leiderdorp is in 2024 € 3,03. In de Leidse regio zijn de tarieven als volgt: Zoeterwoude € 3,00, Leiden € 3,50 en Oegstgeest € 4,43. Met een verhoging van 15% sluiten we aan op het tarief van Leiden.
Beleidsmatige gevolgen	N.v.t.
Formatieve consequenties	Geen
Noodzakelijke acties	Voor een vergelijking met regiogemeenten verwijzen wij naar bijlage 1 van deze nota.
Haalbaarheid	Reëel en Eenvoudig
Fasering	M.i.v. 2026
Risico's	De belastingcapaciteit neemt verder af.

406 Herinvoering hondenbelasting € -100.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Op basis van het coalitieakkoord 2018-2022 is destijds besloten om de hondenbelasting in drie stappen af te schaffen. In 2019 werd nog 2/3 geheven, in 2020 nog 1/3 deel en in 2021 niets meer. In eerdere jaren werd met deze belasting een opbrengst van circa € 100.000 per jaar euro gerealiseerd. Met de herinvoering van de hondenbelasting willen we een opbrengst van netto € 100.000 realiseren.
Beleidsmatige gevolgen	Deze heffing komt in het coalitieakkoord niet aan de orde.
Formatieve consequenties	n.v.t.
Noodzakelijke acties	Implementatie in goed overleg met de BSGR
Haalbaarheid	Reëel en Lastig
Fasering	M.i.v. 2026
Risico's	Geen

407 Precariobelasting verhogen met 5% € -1.287 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Extra verhoging tarieven met 5%
Beleidsmatige gevolgen	De belastingcapaciteit neemt verder af.
Formatieve consequenties	n.v.t.
Noodzakelijke acties	Vergelijking regiogemeenten resp. referentiegemeenten nog maken.
Haalbaarheid	Reëel en Eenvoudig
Fasering	M.i.v. 2026
Risico's	Geen

408 OZB niet woningen € -50.000 S

Uitwerking dekkingsmaatregel	In 2023 is meer ontvangen aan OZB niet woningen dan geraamd. Deze meevaller volgt gedeeltelijk uit naheffingsaanslagen over voorgaande jaren. Daaruit valt af te leiden dat de baten 2021/2022 feitelijk hoger waren. In de opbrengst 2023 zit nog een fors bedrag aan 'nog op te leggen heffingen'. Omtrent de realisatie bestaat dus nog wel onzekerheid. Wij schatten in dat over de jaren heen ca. 50K als structurele begrotingsruimte kan worden ingezet.
Beleidsmatige gevolgen	n.v.t.
Formatieve consequenties	n.v.t.
Noodzakelijke acties	n.v.t.
Haalbaarheid	Begrotingsruimte
Fasering	m.i.v. 2025
Risico's	n.v.t.

Overhead, Vpb en onvoorzien

FINANCIËLE POSITIE HRO + = nadeel en - = voordeel	Ja / Nee	Categorie	2025	2026	2027	2028	2029	Nr
<i>Programma 5</i>								
Verlagen budget ondernemingsraad	J	Begrotings ruimte	0	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	501
Stoppen dienstverl DZB schoonmaak/kantine	N	Ingrijpend Lastig	0	-34.900	-34.900	-34.900	-34.900	502
Verlagen budget aanspraken schadeherstel	J	Begrotings ruimte	-12.500	-12.500	-12.500	-12.500	-12.500	503
Kennisgevingen vergunningen alleen digitaal	N	Reëel Eenvoudig	0	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	504
Publicatie alleen digitaal	N	Reëel Eenvoudig	0	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	505
Verlagen budget informatie management	J	Begrotings ruimte	-42.500	-42.500	-42.500	-42.500	-42.500	506
Schrappen risico-opslag IDA	J	Reëel Lastig	0	-157.000	-157.000	-157.000	-157.000	507
L-uitjes(uitjes personeel) versoeren	J	Reëel Eenvoudig	0	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500	508
Onvoorzien verlagen budget	J	Begrotings ruimte	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	509
Willem-Alexanderlaan begrotingsruimte	J	Begrotings ruimte	-12.500	-12.500	-12.500	-12.500	-12.500	510
Totaal Programma 5			-82.500	-327.900	-327.900	-327.900	-327.900	

501 Ondernemingsraad versoeren € -1.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	De ondernemingsraad heeft jaarlijks beschikking over een budget voor o.a. opleiding/scholing, teambuilding en extern advies. Sinds 2020, de startperiode van de zittende ondernemingsraad, is er een wisselend structureel overschot op deze kostenplaats. Een verlaging van het budget met € 1.000 is daarom een reële maatregel.
Beleidsmatige gevolgen	Geen
Formatieve consequenties	Geen
Noodzakelijke acties	Geen
Haalbaarheid	Begrotingsruimte
Fasering	Per 2026
Risico's	Geen

502 Stoppen dienstverl DZB schoonmaak/kantine € -34.900 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Stopzetten dienstverlening catering en schoonmaak via DZB. We brengen de dienstverlening over naar een commerciële leverancier. - Jaarbedrag dienstverlening DZB bedrijfskantine € 92.000,- - Jaarbedrag dienstverlening DZB schoonmaak € 82.000,- We schatten grofweg een besparing in van 20%, zijnde € 35.000,-.
Beleidsmatige gevolgen	Het stopzetten van de dienstverlening door DZB is strijdig met zowel de brede visie zoals verwoord in de Sociale Agenda, als het specifieke re-integratiebeleid in het Beleidsplan Participatiewet Leiderdorp 2020. In beide staat het 'laten meedoen van iedereen, ongeacht achtergrond, inkomen of beperking' centraal en ligt de focus op de kwetsbaarste groepen. In het Beleidsplan Participatiewet is specifiek het realiseren van een inclusieve arbeidsmarkt als streven vastgelegd, waarbij de gemeente zelf het goede voorbeeld geeft door binnen haar eigen organisatie mensen met een arbeidsbeperking een duurzame baan te bieden. Tot slot hebben de gemeenten in de Leidse regio zich bestuurlijk verbonden zo veel mogelijk diensten af te nemen van DZB. Deze inspanningsverplichting wordt periodiek tijdens het bestuurlijk overleg DZB herbevestigd.
Formatieve consequenties	Een afwijkende keuze voor facilitaire dienstverlening wordt mogelijk niet ondersteund door IDA, Afdeling Facilitaire Zaken. In dat geval zal er binnen Leiderdorp zelf capaciteit vrij gemaakt moeten worden voor het aanbesteden van deze diensten en het vervullen van de rol van leveranciersmanager.
Noodzakelijke acties	Beleidskeuze te maken door college. Afstemming binnen Leidse regio en met DZB. Stopzetten dienstverleningsovereenkomst DZB schoonmaak. Dit kan per 1 mei 2025. Stopzetten dienstverleningsovereenkomst DZB catering. Hiervoor geldt een opzegtermijn van 6 maanden.
Haalbaarheid	Ingrijpend en lastig
Fasering	M.i.v. 2026
Risico's	Imago risico voor Gemeente Leiderdorp - voorbeeld functie. Verslechtering samenwerking met IDA/Gemeente Leiden - we wijken af van de regionale lijn waardoor ondersteuning IDA niet goed meer aansluit. DZB medewerkers verliezen mogelijk hun baan.

503 Verlagen budget voor aanspraken schadeherstel € -12.500 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	De kostenpost 4320 (Schadeherstel) wordt zelden aangesproken. Hierop kan 10K tot 15K bezuinigd worden.
Beleidsmatige gevolgen	N.v.t.
Formatieve consequenties	N.v.t.
Noodzakelijke acties	Geen
Haalbaarheid	Begrotingsruimte
Fasering	M.i.v. 2025
Risico's	Het zou kunnen voorkomen dat er ooit een keer aanspraak gemaakt wordt op dit budget voor een hoger bedrag dan begroot.

504 Kennisgevingen vergunningen digitaal € -10.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	De gemeente Leiderdorp geeft circa 50.000 euro uit aan publicaties in de lokale krant (zie toeliching). Sinds juli 2022 is de wet elektronische publicaties gewijzigd en is bij diverse beschikkingen enkel nog een digitale kennisgeving vereist. Een kennisgeving van vergunningen in een lokale (papieren) krant is niet langer wettelijke verplicht. Overwogen kan worden enkel nog te voorzien in digitale publicaties van kennisgeving van beschikkingen, waarmee een besparing van circa 20% op het budget kan worden gerealiseerd. Vanaf 2026 is voorts een zogenoemde attenderingsservice uitgerold waardoor inwoners automatisch een digitale kennisgeving krijgen via mijnoverheid.nl via hun bij de rijksoverheid geregistreerde emailadres.
Beleidsmatige gevolgen	
Formatieve consequenties	N.v.t.
Noodzakelijke acties	Proces informatievoorziening vergunningen bijstellen
Haalbaarheid	Reëel en eenvoudig
Fasering	M.i.v. 2026
Risico's	De lokale krant ontleent het bestaansrecht grotendeels aan de financiële vergoeding die voortkomen uit publicaties door de gemeente. Met deze maatregel wordt het Leiderdorps weekblad mogelijk in het bestaansrecht bedreigd. Leiderdorp kent verder een relatief groot aantal ouderen, verwacht wordt dat zij vaker dan jongere doelgroepen gebruikmaken van de fysieke krant om op de hoogte te blijven van veranderingen binnen de fysieke leefomgeving.

505 Publicaties alleen digitaal € -40.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	De gemeente Leiderdorp geeft circa 50.000 euro uit aan publicaties in de lokale krant (zie toeliching). Digitale terinzagelegging en kennisgevingen zijn momenteel de wettelijke norm, papieren publicaties zijn aanvullende dienstverlening. Overwogen kan worden volledig over te gaan op digitale informatievoorziening. Dit betekent dat alle publicaties/terinzageleggingen digitaal plaatsvinden via online kanalen.
Beleidsmatige gevolgen	
Formatieve consequenties	N.v.t.
Noodzakelijke acties	Geen
Haalbaarheid	Reëel en eenvoudig
Fasering	M.i.v. 2026
Risico's	De lokale krant ontleent het bestaansrecht grotendeels aan de financiële vergoeding die voortkomen uit publicaties door de gemeente. Met deze maatregel wordt het Leiderdorps weekblad mogelijk in het bestaansrecht bedreigd. Leiderdorp kent verder een relatief groot aantal ouderen, verwacht wordt dat zij vaker dan jongere doelgroepen gebruikmaken van de fysieke krant om op de hoogte te blijven van veranderingen binnen de fysieke leefomgeving.

506 Informatie management versoberen € -42.500 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	De exploitatie van de budgetten voor informatievoorziening laten een wisselend beeld zien over de afgelopen jaren. Diverse ICT projecten waar soms een meevaller en vaak een tegenvaller wordt gerealiseerd zijn daar waarschijnlijk de oorzaak van. Op de posten 4508 ICT Softw. Frontoffice- onderhoud/beheer en 4527 ICT Telefonie Mobiel Overig blijft structureel budget over. Overwogen kan worden dit budget te versoberen. Op het moment van opstellen van deze bezuinigingsoptie zijn veel kosten in 2023 nog niet gerealiseerd, mogelijk valt de besparing daarom later lager uit.

506 Informatie management versoberen € -42.500 S	
Beleidsmatige gevolgen	N.v.t.
Formatieve consequenties	N.v.t.
Noodzakelijke acties	Geen
Haalbaarheid	Begrotingsruimte
Fasering	M.i.v. 2025
Risico's	N.v.t.

507 Schrappen risico-opslag € -157.000 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	Nieuwe DVO afsluiten met als doel risico-opslag van 2,6% te schrappen
Beleidsmatige gevolgen	Zelfstandig blijven door regionale samenwerkingen aan te gaan. Door de DVO met IDA kunnen we borgen dat alle benodigde expertise 'in huis' is
Formatieve consequenties	N.v.t.
Noodzakelijke acties	In 2024 een nieuwe DVO afstemmen, welke per 1-1-2025 in gaat voor een nader te bepalen termijn. De discussie over de kosten in de pas houden zal nog wel uitdagend worden.
Haalbaarheid	Reëel en lastig
Fasering	Medio 2024 nieuwe DVO in concept, Eind 2024 nieuwe DVO geformaliseerd voor 2025 en verder.
Risico's	Door kosten te beperken er minder diensten of expertise ter beschikking gesteld wordt aan Leiderdorp.

508 L-uitjes (uitjes personeel) versoberen € -2.500 S	
Uitwerking dekkingsmaatregel	In 2023 is een budget voor personeelactiviteiten (via de zogenoemde L'uitjes) gecreeerd, het budget bedroeg 50K. Op het moment van opstellen van bezuinigingsopties zijn de jaarlijkse kosten van de L'uitjes nog niet allemaal gerealiseerd. Overwogen kan worden het budget te versoberen.
Beleidsmatige gevolgen	S.v.p. toets de maatregel aan het coalitieakkoord 2022-2026.
Formatieve consequenties	N.v.t.
Noodzakelijke acties	Geen
Haalbaarheid	Reëel en eenvoudig
Fasering	Miv 2026
Risico's	De maatregel doet geweld aan aantrekkelijk werkgeverschap en het behoud van medewerkers in een krappe arbeidsmarkt.

509 Verlaging budget onvoorzien € -15.000 S

Uitwerking dekkingsmaatregel	Wettelijk (BBV) is voorgeschreven dat gemeenten een post onvoorzien opnemen. De hoogte is vrij te bepalen en staat in Leiderdorp nu op € 34.088. De aanspraken op deze post zijn doorgaans minimaal. In de vorige bezuinigingsronde is deze post gehalveerd en bepaald op ca. 0,05% van het begrotingstotaal. De hoogte van deze post was daarmee vergelijkbaar met de hoogte die de gemeenten Leiden en Oegstgeest uitgedrukt in een percentage van het begrotingstotaal in de begroting aanhouden. Kijken we naar de begroting 2024 dan komen Leiderdorp en Leiden op een percentage van 0,042 en Oegstgeest op 0,02. Indien we meebewegen richting de omvang van Oegstgeest kunnen we ca. € 15.000 structureel laten vrijvallen
Beleidsmatige gevolgen	De verlaging van deze post betekent dat het college iets minder speelruimte heeft om onvoorziene kosten snel af te dekken. Het is en blijft hoe dan ook een relatief gering bedrag. In voorkomende gevallen kan ook de algemene reserve worden aangesproken, maar dat vergt wel een raadsbesluit. De huidige post is ca 1,24 per inwoner. Als we deze post verlagen komt het bedrag op ca € 0,70 per inwoner.
Formatieve consequenties	N.v.t.
Noodzakelijke acties	Geen
Haalbaarheid	Begrotingsruimte
Fasering	De verlaging kan met ingang van 2025 worden doorgevoerd.
Risico's	Het begrotingsrisico neemt minimaal toe.

510 Willem Alexanderlaan € -12.500 S

Uitwerking dekkingsmaatregel	Op het budget voor het gemeentehuis blijft de laatste jaren een overschot. De post 'energie' speelt daarin een rol omdat de ontwikkeling ervan onzeker is. Toch kan een bedrag van € 12.500 als begrotingsruimte ter dekking van het tekort worden ingezet.
Beleidsmatige gevolgen	n.v.t.
Formatieve consequenties	n.v.t.
Noodzakelijke acties	n.v.t.
Haalbaarheid	Begrotingsruimte
Fasering	m.i.v. 2025
Risico's	n.v.t.

D. KAPITAALLASTEN

Als onderdeel van de inventarisatie naar mogelijke dekkingsvoorstellen zijn de investeringskredieten en investeringsvoornemens doorgelopen met de vraag of investeringskredieten verlaagd of geschrapt konden worden. De fasering is ook aan de orde gekomen, maar die levert alleen tijdelijke ruimte op. De resultaten van die doorlichting zijn in een separaat bestand verwerkt en daar doorgerekend op de effecten op de geraamde kapitaallasten in de begroting en de meerjarenraming. De uitkomst is in hoofdstuk C per programma in een totaalregel als volgt opgenomen:

Programma/jaar	2025	2026	2027	2028	2029
Programma 1	-224.609	-33.341	-27.982	-27.850	-27.717
Programma 2	-66.019	-50.939	-18.322	-19.323	-30.214
Programma 3	-3.257	-8.885	-8.842	-8.800	-8.757
Totaal	-293.885	-93.164	-55.146	-55.972	-66.689

De inhoudelijke voorstellen per programma zijn de volgende:

Programma 1

Onderwijshuisvesting

In de brief van 23 januari 2024 informeerden wij u over de financiële stand van zaken IKC Buitenhof en de gevolgen voor de totale planning en mogelijke opzet van het project alsmede vanwege de tijdelijke herhuisvestingsopgave ook de effecten voor andere IHP-projecten. De vertraging betekent dat de realisatie van de vernieuwbouw van de scholen Elckerlyc en W. de Zwijger in 2024 niet langer haalbaar is en een jaar is doorgeschoven. Dat geeft een incidentele verlaging van de kapitaallasten in 2025.

Renovatie Zwembad de Does

De verduurzamingsinvestering voor het aansluiten van De Does op restwarmte is nog niet haalbaar binnen het tijdsbestek van de renovatie. Het verschil tussen renovatie scenario A en C2 is € 950.000. Voor de verduurzaming zal nu een bedrag nodig zijn van € 250.000. Het investeringskrediet kan worden verlaagd met € 700.000. Met deze aanpassing is in de kredietaanvraag rekening gehouden.

Programma 2

Straatmeubilair

Het volumekrediet voor straatmeubilair is niet geheel nodig en kan worden verlaagd met € 105.000.

Waterwerken

Binnen de investeringsvoornemens is het volumekrediet 2026 verlaagd met € 300.000. De voorgenomen werken kunnen met de resterende kredieten worden uitgevoerd.

Speelplaatsen

Een krediet is in 2023 afgesloten met een verlaging van € 10.839. Verder is voor de jaren 2026-2030 het investeringsvolume per jaar voor de vervanging van speelplaatsen met € 10.000 verlaagd.

Afvalinzameling

Van de kredieten m.b.t. de afvalinzameling is het krediet voor het “Volmeldsysteem afvalinzameling hoogbouw” verlaagd met € 86.204 en het krediet voor de “Ondergrondse containers afvalinzameling laagbouw” verlaagd met € 78.873. Het betreft beschikbare ruimte in de lopende kredieten.

Programma 3

Elektrische versnipperaar met opvangbak

De realisatie van deze aankoop valt naar verwachting € 20.000 lager uit. Het krediet wordt daarmee verlaagd.

Vervanging VT-833-L Fuso

Dit voertuig wordt niet vervangen. De bezetting van het wagenpark is dan passend aan de beschikbare personele capaciteit. Het krediet van € 53.750 vervalt.

E. VOORSTEL INZET DEKKINGSMATREGELEN

In dit hoofdstuk zijn de dekkingsmaatregelen die worden ingezet ter dekking van het meerjarenbeeld in een totaaloverzicht weergegeven. Uiteraard gaat dit voorstel voorbij aan de ontwikkeling van de algemene uitkering zoals die zal blijken uit de meicirculaire 2024 gemeentefonds. Die uitkomst is voor dit moment ook niet relevant. Wij gaan immers uit van het optimistische scenario dat het structurele tekort in 2029 voor een bedrag van ca. € 3 miljoen zal worden gecompenseerd door een hogere algemene uitkering. Over de uiteindelijke compensatie verwachten wij in 2024/2025 nog geen definitieve uitspraken. Indien op termijn mocht blijken dat die compensatie er niet komt, dan zijn aanvullende bezuinigingsmaatregelen noodzakelijk.

FINANCIËLE POSITIE HRO + = nadeel en - = voordeel	2025	2026	2027	2028	2029	Nr
Verlagen budget JGT (JT)	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	109
Taakstelling Hecht 2%	0	-35.160	-35.160	-35.160	-35.160	111
Verlagen budget pgb jeugd	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000	115
Verlagen budget DVO W&I schuldhulpverlening	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	119
Controle kinderopvang - leges daadwerkelijk gaan innen	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	128
Beperken subsidie MEE, IDb en Kwadraad	0	-7.500	-7.500	-7.500	-7.500	134
Versoering opdracht Inclusio	0	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	136
Verlagen budget alg. bijstand DVO W&I	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	140
Verlagen Wsw budget DVO W&I	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	141
Beperken van toekenning scootmobiel	0	-4.320	-6.480	-8.640	-10.800	142
Inperken instroom woningaanpassingen	0	-18.000	-27.000	-36.000	-45.000	143
Vaker toekennen lichte ondersteuning (ZIN + PGB)	0	-4.872	-6.960	-10.440	-13.920	145
Afbouwen maaltijdvoorziening	0	-2.000	-4.000	-6.000	-8.000	146
Budget Wmo vervoer verlagen	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	148
Verlagen kapitaallasten programma 1	-224.609	-33.341	-27.982	-27.850	-27.717	151
Stoppen met expat centre	0	0	-8.000	-8.000	-8.000	202
Geen indexering budgetten Rijnlandse Molenstichting	-2.244	-2.244	-2.244	-2.244	-2.244	213
Verlagen budget brandkranen en -putten	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	214
Verlagen budget Doesbrug	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	215
Verlagen budget Leiderdorpe brug	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	216
Verlagen budget Rijnvregdbrug	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	217
Hogere legesopbrengsten kabels en leidingen	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	218
Versoering onkruidbeheersing	0	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	221
Clusterintg herstelwerkzaamheden met vervangingsopgave	0	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	222

FINANCIËLE POSITIE HRO + = nadeel en - = voordeel	2025	2026	2027	2028	2029	Nr
Budget waterplan aanpassen naar jaarlijks benodigd budget	-9.475	-9.475	-9.475	-9.475	-9.475	223
Gazons minder maaien (van 20x per jaar naar 15 x per jaar)	0	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	225
Rondom bomen minder frequent maaien	0	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	226
Stoppen verstrekking hondenpoepzakjes	0	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	232
Lagere bijdrage Omgevingsdienst West-Holland	0	-12.940	-12.940	-12.940	-12.940	233
Besparen door inzet subsidie klimaatgelden	0	-118.154	-118.154	-118.154	-118.154	239
Afvalstoffenheffing kostendekkend tot 100%	0	-180.000	-180.000	-180.000	-180.000	241
Afvalstoffenheffing meer toerekenen en in tarief verwerken	0	-42.000	-42.000	-42.000	-42.000	242
Rioolheffing kostendekkend tot 100%	0	-145.000	-145.000	-145.000	-145.000	243
Verhogen raming inkomsten reisdocumenten	0	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	245
Budget monumentensubsidie verlagen	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	247
Leges omgevingsvergunningen 10% verhogen	0	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	248
Verlagen kapitaallasten programma 2	-66.019	-50.939	-18.322	-19.323	-30.214	249
Taakstelling 2% Holland Rijnland	0	-7.282	-7.282	-7.282	-7.282	303
Taakstelling 2 % Regionale Brandweer	0	-41.217	-41.217	-41.217	-41.217	304
Taakstelling 2 % Rampenbestrijding	0	-1.700	-1.700	-1.700	-1.700	305
Taakstelling 2 % Overige veiligheidsmaatregelen	0	-860	-860	-860	-860	306
Verlagen kapitaallasten programma 3	-3.257	-8.885	-8.842	-8.800	-8.757	307
BSGR Taakstelling 2%	0	-9.187	-9.187	-9.187	-9.187	401
OZB niet woningen verhogen met 5%	-132.772	-132.772	-132.772	-132.772	-132.772	402
OZB woningen verhogen met 5%	-312.065	-312.065	-312.065	-312.065	-312.065	404
Toeristenbelasting verhogen met 15%	0	-11.364	-11.364	-11.364	-11.364	405
OZB niet woningen	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	408
Verlagen budget ondernemingsraad	0	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	501
Verlagen budget aanspraken schadeherstel	-12.500	-12.500	-12.500	-12.500	-12.500	503
Verlagen budget informatie management	-42.500	-42.500	-42.500	-42.500	-42.500	506
Schrappen risico-opslag IDA	0	-157.000	-157.000	-157.000	-157.000	507
L-uitjes(uitjes personeel) versoberen	0	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500	508
Onvoorzien verlagen budget	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	509
Willem-Alexanderlaan begrotingsruimte	-12.500	-12.500	-12.500	-12.500	-12.500	510
Totaal HRO 2025-2028	-1.252.941	-1.999.277	-1.984.506	-2.001.973	-2.029.328	

BIJLAGE 1: TARIEVEN-OVERZICHT REGIOGEMEENTEN 2024

Belasting / heffing	OZB			
	eigenaar	OZB bij	OZB bij	OZB bij
Gemeente	woningen	350.000	400.000	450.000
Leidschendam-Voorburg	0,07551	264,28	302,04	339,80
Teylingen	0,08510	297,85	340,40	382,95
Kaag en Braassem	0,09000	315,00	360,00	405,00
Katwijk	0,11080	387,80	443,20	498,60
Zoeterwoude	0,12090	423,15	483,60	544,05
Noordwijk	0,09560	334,60	382,40	430,20
Wassenaar	0,09840	344,40	393,60	442,80
Leiderdorp	0,11600	406,00	464,00	522,00
Leiden	0,11310	395,85	452,40	508,95
Oegstgeest	0,12670	443,45	506,80	570,15
Voorschoten	0,12580	440,30	503,20	566,10
Rekenkundig gemiddelde	0,10526	368,43	421,06	473,69
Leiderdorp t.o.v. het gemiddelde	-0,01074	-37,57	-42,94	-48,31

Belasting / heffing	Afvalstoffenheffing		
	1-persoons	2-persoons	meerpers.
Gemeente	huishouden	huishouden	huishouden
Leidschendam-Voorburg	342,12	413,88	413,88
Teylingen	302,04	436,56	436,56
Kaag en Braassem	304,60	304,60	304,60
Katwijk	255,70	371,85	371,85
Zoeterwoude	213,00	213,00	213,00
Noordwijk	288,72	448,68	448,68
Wassenaar	359,28	507,12	517,32
Leiderdorp	348,12	438,36	460,08
Leiden	253,86	365,11	476,39
Oegstgeest	303,48	349,78	447,17
Voorschoten	398,64	429,36	491,28
Rekenkundig gemiddelde	306,32	388,94	416,44
Leiderdorp t.o.v. het gemiddelde	-44,95		

Belasting / heffing	Rioolheffing		
	1-persoons	2-persoons	meerpers.
Gemeente	huishouden	huishouden	huishouden
Leidschendam-Voorburg	233,64	233,64	233,64
Teylingen	177,48	177,48	177,48
Kaag en Braassem	303,00	303,00	303,00
Katwijk	164,38	164,38	164,38
Zoeterwoude	286,00	286,00	286,00
Noordwijk	201,33	201,33	201,33
Wassenaar	143,28	143,28	143,28
Leiderdorp	109,44	155,04	200,76
Leiden	135,50	195,28	254,09
Oegstgeest	191,54	236,65	236,65
Voorschoten	240,48	240,48	240,48
Rekenkundig gemiddelde	198,73	212,41	221,92
Leiderdorp t.o.v. het gemiddelde	55,94		

Belasting / heffing	Woonlasten 2024		
	1-persoons	2-persoons	meerpers.
Gemeente	huishouden	huishouden	huishouden
Leidschendam-Voorburg	840,05	949,56	987,32
Teylingen	777,37	954,44	996,99
Kaag en Braassem	922,60	967,60	1.012,60
Katwijk	807,88	979,43	1.034,83
Zoeterwoude	922,15	982,60	1.043,05
Noordwijk	824,65	1.032,41	1.080,21
Wassenaar	846,96	1.044,00	1.103,40
Leiderdorp	863,56	1.057,40	1.182,84
Leiden	785,21	1.012,79	1.239,43
Oegstgeest	938,47	1.093,23	1.253,97
Voorschoten	1.079,42	1.173,04	1.297,86
Rekenkundig gemiddelde	873,48	1.022,41	1.112,05
Leiderdorp t.o.v. het gemiddelde	9,92	-34,99	-70,79

Belasting / heffing	OZB		
	eigenaar	gebruiker	Totaal
	niet-won.	niet-won.	niet-won.
Kaag en Braassem	0,1670	0,1467	0,3137
Noordwijk	0,2044	0,1540	0,3584
Teylingen	0,1908	0,2061	0,3969
Leidschendam-Voorburg	0,4643	0,0000	0,4643
Voorschoten	0,2748	0,2328	0,5076
Leiderdorp	0,3672	0,2753	0,6425
Wassenaar	0,3492	0,3184	0,6676
Oegstgeest	0,7066	0,0000	0,7066
Katwijk	0,5506	0,1628	0,7134
Zoeterwoude	0,4795	0,2408	0,7203
Leiden	0,5842	0,5830	1,1672
Rekenkundig gemiddelde	0,3944	0,2109	0,6053
Leiderdorp t.o.v. het gemiddelde	0,0272	-0,0644	-0,0372

Belasting / heffing	Rioolheffing niet woningen	Toeristen
Gemeente		p.p.p.n.
Kaag en Braassem	is 303 tot 400m3	-
Noordwijk	is 201,33	2,45
Teylingen	is 177,48 + 1,10 pm3 > 300 m3	-
Leidschendam-Voorburg	is 233,61 + 0,37 pm3 > 400 m3	6,05
Voorschoten	is 240,48	2,86
Leiderdorp	is 121,12 + 1,63 pm3 >250 m3	3,03
Wassenaar	is 214,80 + +	-
Oegstgeest	is 236,63 + 2,66 pm3 > 250 m3	4,43
Katwijk	is 164,38 + 114,47 per 150m3	1,86
Zoeterwoude	is 286,00	3,00
Leiden	is 236,65 + 2,66 pm3 >250 m3	3,50

GEMEENTEHUIS
WILLEM-ALEXANDERLAAN 1
2351 DZ LEIDERDORP

POSTBUS 35
2350 AA LEIDERDORP

071 54 58 500
INFO@LEIDERDORP.NL
WWW.LEIDERDORP.NL

leiderdorp